

EĞİTİM ÜZERİNE SÖYLEŞİLER

Mahmut Özer

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ
YAYINLARI

Kapadokya Üniversitesi Yayınları: 22
Siyaset Kitapları Serisi: 6
ISBN: 978-605-74760-8-1 (basılı)
ISBN: 978-605-74760-1-2 (elektronik)
DOI: doi.org/10.35250/kun/9786057476012
URL: <https://hdl.handle.net/20.500.12695/958>
© Ocak 2021

Eğitim Üzerine Söyleşiler
Mahmut Özer

© Copyright, 2021, KAPADOKYA ÜNİVERSİTESİ YAYINLARI
Sertifika No: 43348

Bu eser [Creative Commons “BY-NC-SA” \(Atf-GayriTicari-AynıLisanslaPaylaş\) Lisansı](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/) ile lisanslanmıştır. Bu lisans, kullanıcıların eser sahibine atf vermek koşuluyla eseri sadece ticari olmayan amaçlar için kullanmalarına ve uyarlamalarına izin verir. Buna ek olarak kullanıcıların eseri uyarlamaları halinde uyarlamayı aynı veya uyumlu bir lisans kapsamında başkalarıyla paylaşmaları koşulunu getirir.

Seri Editörü: Halil Burak Sakal
Redaktör: Mustafa Güçlü
Kapak Tasarım: Nazile Arda Çakır
Sayfa Tasarımı: Adem Şenel

Özer, M. (2021). *Eğitim Üzerine Söyleşiler*. Nevşehir: Kapadokya Üniversitesi Yayınları.
211 s, 135x210 mm.

ISBN: 978-605-74760-1-2 (elektronik)

DOI: doi.org/10.35250/kun/9786057476012

Anahtar sözcükler: 1. Mesleki ve teknik eğitim, 2. Uygulama, 3. Orta öğretim, 4. Yeterlilik, 5. Yetkinlik, 6. Eğitim politikası, 7. İşletmelerde mesleki eğitim.

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

50420 Mustafapaşa, Ürgüp, Nevşehir
yayinevi@kapadokya.edu.tr
kapadokyayayinlari.kapadokya.edu.tr
0(384) 353 5009
www.kapadokya.edu.tr

EĞİTİM ÜZERİNE SÖYLEŞİLER

Mahmut Özer

KAPADOKYA
ÜNİVERSİTESİ

2021

ÖZGEÇMİŞ

Mahmut Özer, İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Elektronik ve Haberleşme Mühendisliği Bölümünden 1992 yılında mezun oldu. 28 Kasım 2010-4 Ekim 2017 tarihleri arasında Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Rektörü olarak görev yapan Özer, 1 Ağustos 2015-1 Ağustos 2016 tarihleri arasında Üniversitelerarası Kurul (ÜAK) Başkanlığı yaptı. Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK)'nda Yükseköğretim Kurulu (YÖK)'nu temsilen yönetim kurulu üyeliği ve Başkan Vekilliği yaptı. 4 Ekim 2017-8 Ağustos 2018 tarihleri arasında Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM) Başkanlığı yaptı. Özer, 8 Ağustos 2018 tarihinden itibaren Millî Eğitim Bakanlığı Bakan Yardımcılığı görevine devam etmektedir.

Alev Alatlı'ya

ÖNSÖZ

Arılan küresel rekabet ortamında ülkeler eğitim sistemlerinin iyileştirilmesine büyük önem vermekte ve beşerî sermayelerinin niteliğini artırmaya çalışmaktadır. Eğitim sistemlerinde tartışılan konulara bakıldığında genellikle üç tema etrafında döndüğü görülmektedir: Eşitlik, erişilebilirlik ve kalite. Kaliteli eğitimin toplumun tüm kesimlerine yayılması, hemen tüm ülkelerde arzu edilen ancak çoğu ülkede tam olarak ulaşılamayan bir politika hedefidir.

Ülkemizde halen yaklaşık 18 milyon öğrenci temel ve ortaöğretim seviyelerinde ve 8 milyonun üzerinde öğrenci de yükseköğretim seviyesinde eğitim almakta olup diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında eğitim sistemimiz devasa bir ölçüğe sahiptir. Ülkemizde temel, orta ve yükseköğretimde son yıllarda çok önemli iyileştirmeler sağlanmıştır. Özellikle temel ve ortaöğretimde uluslararası öğrenci başarı araştırmalarında da bu iyileşme eğilimi açık bir şekilde görülmektedir. Böylesi bir ölçekte sorunların olması doğaldır. Önemli olan bu sorunların net ve cesur bir şekilde ortaya konmasıdır. Ardından, sistemin tüm bileşenlerinin birbirleri ile uyumu ve kalitenin sürekli iyileştirilmesi önem arz etmektedir.

Eğitim sistemine ilişkin sorunların ve dolayısıyla çözüm önerilerinin net bir şekilde ortaya konabilmesi için veriye dayalı tartışmalar oldukça önemlidir. Eğitim politikaları, veriye dayalı ve rasyonel bir zeminde yapılandırıldığında daha kalıcı olacak ve toplumun tüm kesimleri tarafından sahiplenilecektir. Ayrıca,

veriyeye dayalı somut ölçütler benimsendiği zaman, sürecin nasıl ilerlediğini görmemiz de mümkün olacaktır.

Bu kitap, Milli Eğitim Bakanlığı Bakan Yardımcılığı görevim süresince yapılan 26 röportajı içermektedir. Röportajlarda ağırlıklı olarak mesleki ve teknik eğitim, özel eğitim ve rehberlik ve ölçme değerlendirme ile sınav hizmetlerine yönelik gelişmeler ele alınmaktadır. Röportajlar yayımlandığı tarihe göre sıralandığı için gelişmeleri de tarihsel olarak izleyebilme imkânı vermektedir. Kitapta yer alan ilk röportaj hariç diğer tüm röportajlar daha önce muhtelif yerlerde yayınlanmıştır. Yayınlanan bu röportajlara yayıncıların koydukları başlıklar, emeğe saygıdan dolayı olduğu gibi muhafaza edilmiş ve içeriklerine herhangi bir müdahalede bulunulmamıştır. İlk röportaj ise kitabın yayımlanması vesilesi ile Kapadokya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hasan Ali Karasar ile yaptığımız ve eğitim sisteminin tamamına yönelik yeni bir röportajdır.

Kitabı yayımlayan Kapadokya Üniversitesine teşekkür ediyorum.

Kitabın eğitim tartışmalarına katkı vermesi dileğimle,

Mahmut Özer

Ocak 2021, Ankara

İÇİNDEKİLER

Önsöz.....	7
Eğitime Sistemik Yaklaşım.....	11
Mesleki Eğitimde Üretim Artacak	27
Mesleki ve Teknik Eğitim Güçleniyor	35
Mesleki Eğitimde Reform	47
MEB, Liselere Yerleştirmede Yüz Güldürdü.....	57
Mesleki ve Teknik Eğitim Artık Başarılı Öğrencilerin de Tercihi.....	63
MEB Mesleki Eğitimde Sürekli Hedef Büyütüyor	71
PISA'da İyiye Gidiş.....	81
MEB Sınav Hizmetleri Uluslararası Standartlara Kavuştu.....	87
Meslek Liseleri de Bir Alkış Bekliyor	97
MEB'den Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetlerinde 2019 Yılında Büyük Atılım	105
Güçlü Mesleki Eğitim Güçlü Türkiye.....	115
Başarılarla Dolu Yeni Bir Hikâye Yazılıyor.....	121
Meslek Liseleri Destan Yazıyor	129
Pandemide MEB'den Özel Eğitim Desteği	133
MEB Tüm Birimleri ile Sahada.....	137
Lisede Ar-Ge Devrimi.....	145
Mesleki Eğitimde Paradigma Değişimi Başlıyor: Sadeleşmeye Gidiliyor.....	151
Gelecek Meslekte	157
Kapasite Yeterince Kullanılmıyor	163

Mesleki Eğitimdeki Dönüşüm Kitap Oldu.....	167
Özel Eğitim İmkânları 81 İle yayılıyor.....	175
Katsayı Hasarı Son İki Yılda Tamir Edildi	179
Mesleki Eğitimde Tescil Rekoru	183
Bilim ve Sanat Merkezleri Güçleniyor.....	187
Mesleki Eğitimde Dönüşümün Kitabı.....	195
MEB'den Mesleki Eğitimi Güçlendirmek İçin Yeni Adım: 'Mesleki Eğitimde 1.000 Okul' Projesi.....	201
TIMSS 2019 Sonuçları Yüz Güldürdü.....	207

EĞİTİME SİSTEMİK YAKLAŞIM

Kapadokya Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hasan Ali Karasar'ın Mahmut Özer ile yaptığı bu söyleşide, temel eğitimden yükseköğretime kadar eğitimin tüm düzeyleri hakkında genel bir değerlendirme yer alıyor.

| *Özgeçmişinize baktığımızda eğitimin farklı kademelerinde son on yıldır aktif yöneticilik yaptığınızı görüyoruz. Daha ilginç, her yöneticilik aşamasında çalıştığınız alanda çok sayıda yazı ve makale yazdığınızı görüyoruz. Yazma süreci size ne katıyor?*

Yapmak kadar yazmak da çok zor bir eylem. Ayrıca akademisyen kökenli olunca her ikisinde de bir metodoloji takip etmek istiyorsunuz. Yazmak yapılanın bağlamını, anlamını, söylediklerini ve dolayısıyla dilini ifade ediyor. Tabi yaptıklarınız birbirleri ve bağlam ile tutarlı ise yazmak nispeten daha kolaylaşıyor. Yöneticilik deneyimlerimde söz konusu alanlar ile ilgili hem ulusal hem de uluslararası yayınları sürekli takip ettim. Bu okumalarım yapacaklarımı veya yaptıklarımı etkiledi. Yazarken yapılanları ve yapılmayanları daha geniş çerçevede görebilme imkânım oldu. Dolayısıyla yazmak için veya yazarken düşünürken yeni projeler geliştirilebileceğini gördüm. Müthiş bir imkân oldu benim için. Sonuç olarak okuma, yapma ve yazma çevrimsel olarak sürekli birbirini besledi.

| *Çok önemli bir deneyim. Ülkemizde uzun süre yöneticilik yapanların yazdıkları, yeni yöneticiler için de önemli bir başvuru kaynağı. Bu konuda aslında çok eksikiz.*

Katılıyorum. Yazıya dökülmediğinde genelde deneyimler de insanlarla birlikte gidiyor. Bir eğitim politikası geliştirildiğinde bu politikadan ne amaçlanıyor? Politikanın arka planında neler var? Uygulamada hangi zorluklar ortaya çıktı? Başarılı bir şekilde uygulanabildi mi? Sonuç ne oldu? Vazgeçildiyse neden vazgeçildi? Tüm bunlar çok önemli sorular ve bu sorulara cevap olacak deneyimlerden ders çıkarma imkânımız var. Bu deneyimler yazıya döküldüğünde o alanda çalışanlar ve yöneticiler için de çok kıymetli metinler ortaya çıkıyor. Yöneticilerin daha önceki deneyimlerden yararlanmasını ve riskleri daha net görmesine imkân sağlıyor. Örneğin Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Rektörü iken, eski Boğaziçi Üniversitesi Rektörü Üstün Ergüder Hocamızın ‘Yükseköğretimin Fırtınalı Sularında’ kitabını zevkle okuduğumu hatırlıyorum. Bu tip deneyim aktarımları genç yöneticileri hem hata yapmaktan koruyor hem de nelere odaklanılması gerektiği ve hangi yöntemlerin kullanılmasının daha verimli olacağını gösteriyor. Bu anlamda, deneyimler yazıya döküldüğünde birikim haline geliyor ve deneyimli yöneticilerden yeni yöneticilere aktarılıyor. Dolayısıyla birikimler heba edilmemiş veya sınırlı bir çevrede kalmamış oluyor, daha genele yayılıyor. Sonuçta da tecrübeler paylaşıldıkça sonraki kararların daha isabetle alınmasına imkân sağlanıyor ve böylece sistem daha güçlü hale geliyor.

| *Sistem derken aslında tüm eğitim sistemi bir bütün değil mi?*
Elbette. Tüm ülkelerde okul öncesinden yükseköğretime kadar tek bir eğitim sistemi var. Dolayısıyla sistemin her bileşeni veya her kademesi bir bütünün parçası ve birbirini etkiliyor. Hem aşağıdan yukarı hem de yukarıdan aşağıya etkileşim söz konusu olabiliyor. Eğitim politikalarının bu bağlamda birbiri ile tutarlı, uyumlu ve destekleyici olması gerekiyor. Aksi takdirde iyi performans gösteren bir eğitim sisteminden bahsedemeyiz.

| *Bunu biraz daha açmamız lazım. Biraz örneklendirelim.*

Elbette. Malumunuz, okul öncesi temel eğitimi, temel eğitim ortaöğretimi, ortaöğretim de yükseköğretimi etkiliyor. Tersinden üst kademeye geçişler, alt ve üst kademeleri etkileyebiliyor. Sözelimi, ÖSYM yaptıkları sınavlarla tüm eğitim sistemini etkiliyor. Diğer taraftan YÖK, yükseköğretime geçiş sisteminden tutun da yükseköğretime erişime kadar ortaöğretimi etkiliyor. Örneğin, yükseköğretime erişim kısıtlanırsa etkisi doğrudan liselere geçiş sınavının eğitim üzerindeki baskısının artmasında ortaya çıkıyor. Bundan ülke için çok kritik olan mesleki eğitim doğrudan etkileniyor. Öğretmen yetiştirmede izlenen politikalar tüm sistemin performansını etkiliyor. Okul dışı faktörler öğrenci başarısını doğrudan etkiliyor. Eğer siz okul dışı faktörlerin etkilerini özellikle düşük sosyoekonomik seviyedeki ailelerin çocukları için eğitimin ilk kademelerinde telafi edemezseniz büyüyen okullar arası başarı farkları ile yüzleşmek zorunda kalıyorsunuz. Dolayısıyla kaliteli eğitime erişimde sıkıntılar baş gösteriyor. Velhâsıl sistemin her noktasındaki sorun, olduğu yere bağlı olarak sistemde ya aşağıdan yukarıya veya yukarıdan aşağıya doğru sorunlara yol açıyor. Bu nedenle eğitim sistemini doğrudan etkileyen mekanizmalar tarafından karar alınırken veya bir politika geliştirilirken alınan kararın veya geliştirilen politikanın sistemin tamamındaki etkilerinin göz önüne alınması gerekiyor. Aksi takdirde eğitim sistemimizi bir bütün olarak iyileştiremeyiz. Sürekli hasarların etkilerini telafi etmeyle enerji kaybederiz. Oysa genç bir nüfusumuz var ve oldukça büyük bir eğitim sistemimiz var. Bunu avantaja dönüştürmemiz lazım. Böyle bir ölçekte küçük iyileştirmeler bile çok değerli. Bu iyileştirmelerin etkisi ölçeğin büyüklüğü ile doğru orantılı olarak artıyor.

| *Ülkemizde bu konuda sıkıntılar var, değil mi?*

Aslında sıkıntı geçmişten geliyor. Uzun yıllar eğitim sisteminin bütünlüğünden ziyade ayrık davranmasına şahit olduk.

Örneğin 1999 yılında uygulamaya giren ve kesintisiz on yılın üzerinde yürürlükte olan katsayı politikasını göz önüne alalım. Dönemin YÖK'ü aldığı bir kararla mesleki eğitim mezunlarının yükseköğretime erişimlerinde alan kısıtlaması getirdi ve mezunların yükseköğretime erişimleri kısıtlandı. YÖK'ün bu kararı ortaöğretim kurumlarını derinden etkiledi. Bu kararın bir sonucu olarak mesleki eğitim mezunları yükseköğretimde çoğunlukla iki yıllık Meslek Yüksekokullarına (MYO) veya açıköğretim programlarına yerleşebildiler. Bunu gören ortaokul öğrencileri meslek liseleri yerine diğer liselere yerleşmek istediler. Böylece yükseköğretime devam etmek isteyen, akademik olarak başarılı öğrenciler artık meslek liselerini tercih etmemeye başladılar. Böylece mesleki eğitim, yükseköğretime devam etmek isteyen başarılı öğrencilerden uzun yıllar mahrum oldu. Uzun yıllar bu politika yürürlükte olunca da meslek liselerine 'hiçbir yere yerleşemeyen öğrencilerin gitmek zorunda kaldıkları lise' etiketi yapıştirıldı. Topluma ve iş dünyasına meslek liseleriyle ilgili hep olumsuz sinyal verildi. Bu durum, meslek öğretmenlerinin motivasyonunu azalttı. Eğitim kalitesi de doğal olarak çok olumsuz etkilendi. İş dünyası yıllarca aradığı elemanı bulamamaktan şikâyetçi oldu. Diğer taraftan meslek lisesine gitmek istemeyen öğrencilerin diğer liselere yerleşebilmeleri için sınav baskısı çok daha fazla arttı. Sonuç olarak, tüm ortaöğretim ve özellikle işgücü piyasası çok olumsuz etkilendi ve ödenen maliyet çok yüksek oldu. Diğer taraftan katsayı politikasının etkilerini hafifletmek için geliştirildiği izlenimi veren meslek lisesi mezunlarının MYO'lara sınavsız geçiş politikası da benzer şekilde MYO'lardaki eğitim kalitesini olumsuz etkiledi. Meslek liselerinde karşılaşılan sorunlar yükseköğretime taşınmış oldu. Gördüğünüz gibi basit gibi görünen bir eğitim politikası tüm eğitim sistemini olumsuz etkileyebiliyor. Bu olumsuz etki, politikanın yapıldığı düzeyde başlıyor ve çok kısa sürede sistemin

diğer düzeylerine yayılıyor. Bu nedenle bir politika geliştirilirken sadece politikanın odak noktası değil ayrıca sistemin tamamında yol açabileceği tüm etkiler göz önüne alınmalıdır.

| *2014 yılından itibaren ortaöğretime geçişte kullanılan TEOG uygulaması ve benzeri uygulamalar da meslek liseleri açısından benzer etkilere yol açmadı mı?*

Kesinlikle. Tüm liselere merkezi sınav puanı ile öğrenci yerleştiren TEOG uygulaması da katsayı politikasının travmasından henüz toparlanamamış meslek liseleri açısından benzer bir etkiye neden oldu. Giderek en düşük puanlı öğrenciler meslek liselerinde kümelenmeye başladı. Katsayı uygulamasına kıyasla küçük ölçekte de olsa benzer bir sorun oluşturdu. Dolayısıyla meslek liseleri, birisi yükseköğretim politikaları diğeri de ortaöğretim politikaları tarafından geliştirilen iki farklı uygulamadan olumsuz etkilendi. Bununla birlikte, TEOG uygulamasının odağında elbette meslek liseleri yoktu. Orada amaç tüm liseler için merkezi sınav yapmak ve alınan puana göre de yerleştirme yapmaktı. Ancak TEOG uygulaması mesleki eğitime etkisinin ötesinde hem lise türleri arasında hem de aynı lise türü içerisinde okullar arasında hiyerarşiyi güçlendirdi ve dolayısıyla başarı etiketlemesini kolaylaştırdı. Lise türleri arasında sınav başarısına göre katmanlaşma beraberinde geldi. Aynı başarı seviyesindeki öğrenciler belirli lise türlerinde kümelenildiler. TEOG öncesinde çok daha sınırlı ölçekte olan sorun TEOG ile büyük bir ölçüğe taşındı. Zaten liseler arası başarı farklarından mustarip olan eğitim sistemimizde bu başarı farkları giderek daha fazla açılmaya başladı.

| *Aslında aynı başarı seviyelerindeki öğrenciler lise türlerine ayrıştırılırken başarı ve sosyoekonomik seviye arasında araştırmaların ortaya koyduğu pozitif korelasyon göz önüne alındığında*

durum daha da vahimleşiyor. Aslında biz çocukları ailelerinin sosyoekonomik seviyelerine göre liselere ayırmış oluyoruz. Bu da yıllardan beri en fazla konuşulan sorunlardan bir tanesi olan liseler arası başarı farklarının daha da atmasına yol açıyor. Bu sorunu çözmek için neler yapılabilir?

Öncelikle sorunun kaynağını doğru tespit etmemiz gerekiyor. Sorun lisede değil, temel eğitimde hatta okul öncesinde başlıyor. Katsayı veya TEOG gibi uygulamalar temel eğitimde ortaya çıkan sorunun liselere yansımalarının sadece şiddetini artırıyor. Bildiğiniz gibi her öğrencinin ailesinin sosyoekonomik seviyesi farklı. Erken çocukluk döneminde ve temel eğitimde ailenin sosyoekonomik seviyesi öğrencilerin akademik başarısında çok belirleyici bir faktör. Bu sadece bizde değil, tüm ülkelerde böyle. Yani eğitimde başarıyı sadece okul değil, okul dışı faktörler de belirliyor. Okul dışı faktörlerin başarı üzerindeki etkisini tümüyle ortadan kaldırmak mümkün değil. Ancak bu etkinin belirleyici hale gelmesi önemli bir sorun. Eğitim sisteminin görevi bu etkiyi dengelemek ve özellikle sosyoekonomik seviye olarak dezavantajlı çocukları desteklemek. Okulun bu konudaki performansı eğitimdeki eşitsizliklerin boyutunu belirliyor. Bu yeterince yapılmadığında başlangıçtaki farklar okul kademelerinde giderek artıyor ve temel eğitimde çözülemeyen sorunlar liselere taşınıyor. PISA gibi 15 yaş grubuna yönelik yapılan uluslararası öğrenci başarı izleme araştırmalarında da bu farklar görünür olunca, sanki sorun liselerdeki bir yapısal sorunmuş gibi bir algı yanılması ortaya çıkıyor. Bu konuda en başarılı eğitim sistemlerinden bir tanesi bildiğiniz gibi Finlandiya. Finlandiya'nın başardığı, okul dışından kaynaklanan eğitim kademesinin başlangıcında ve sonrasındaki başarı farklılıklarını asgari seviyeye çekebilmek. Böylece Finlandiya'nın PISA sonuçlarında okullar arası başarı farkı minimum, okul içi farklar ise yüksek çıkıyor.

| *Bildiğim kadarı ile bizdeki durum da tam tersi. Yani okullar arası başarı farkı yüksek, okul içi farklar ise düşük.*

Evet. Aslında sorunun temelinde liselere merkezi yerleştirme yapılması yatıyor ve Türkiye’de maalesef eski bir sorun ancak var olan sorunun şiddetini artıran husus, yukarıda da değindiğim gibi TEOG yerleştirme sistemi. Tüm liselere merkezi sınav puanı ile yerleştirme yaptığınızda farklı bir sonucun ortaya çıkması mümkün değil. Puanı en yüksek öğrenciler fen liselerine, puan bandına göre de diğer lise türlerine yerleşir. Böylece öğrenciler lise türlerine homojen kümeler oluşturacak şekilde yerleşmiş olur. Bu yerleştirme sistemi ile öğrencileri başarılarına göre okul türlerinde gruplayarak zaten siz okullar arası başarı farklarını artırmış oluyorsunuz. Okul türlerinde homojen kümelenme nedeniyle de okul içi başarı farkı düşük oluyor. Bu da beklenmiş bir sonuç. Çünkü aynı okul içinde benzer başarı düzeyindeki öğrenciler kümeleniyor ve okul içinde başarı farkları azalıyor. Dolayısıyla yerleştirme sistemi, temel eğitimdeki sorunu çok daha büyütüyor ve içinden çıkılmaz hale getiriyor. Temel eğitim açısından burada kritik olan merkezi sınav puanındaki dağılım aralığının oldukça geniş olması. Sınav performansında ortaokul son sınıf öğrencilerinin puan dağılımları aslında temel eğitimdeki sorunun bir yansımasını gösteriyor.

| *Liselere yerleştirmede 2018’den itibaren üç yıldır uygulamada olan yeni sistem galiba bu açıdan daha iyi?*

Evet. Yeni sistemde tüm lise türlerine sınav puanı ile yerleştirme yapılmıyor. Sadece proje okul kapsamında olan liselere sınavla öğrenci yerleştiriliyor. Sınavla yerleşen öğrenci oranı yıldan yıla değişse de genellikle öğrencilerin sadece yaklaşık %10’u liselere sınav puanına göre yerleştiriliyor. Dolayısıyla öğrencilerin %90’ı sınava girmeden ya da sınav puanına bakılmaksızın kayıt bölgelerindeki istedikleri lise türlerine okul başarı puanlarına ve

tercihlerine göre yerleşebiliyor. Şu anda yerleştirme sistemi TE-OG'a göre çok daha iyi bir durumda. Elbette iyileştirme yapılabilecek alanlar var. Her yıl kısmi iyileştirmeler yaparak sistemi daha iyi hale getiriyoruz. Sınavla öğrenci alan lise ve öğrenci oranlarını daha da aşağı çekmemiz gerekiyor ve sınavsız okulların kalitesini artırmamız gerekiyor. Sadece merkezi sınavla öğrenci alan okullara odaklanırsak yanılmış oluruz. Tüm sistemin kalitesini artırmaya odaklanmamız gerekiyor.

| *Liselere yerleştirmedeki sorunun çözümü konusunda önemli mesafeler alındı. Peki, temel eğitimdeki bu sorun nasıl çözülecek? Nasıl azaltacağız okullar arası başarı farkını?*

Bakanlık olarak bu konuda farklı projeler yürütüyoruz. Örneğin ortaokul ve liselerde destekleme ve yetiştirme kursları (DYK) ile öğrencilere başarısız veya yetersiz oldukları derslerden telafi imkânı sunuyoruz. Yıllardan beri bu proje başarılı bir şekilde uygulanıyor ve çok büyük bir bütçe ile destekleniyor. Diğer taraftan 'İlkokullarda Yetiştirme Programı (İYEP)' ile ilkokul seviyesinde temel beceri eksiklikleri ile ilgili olarak öğrencilere destek eğitimi sunuluyor. Bu program çok önemli. Kapsamı ve yaygınlığı artırılması gereken önemli bir program. Ekim 2020'de mesleki eğitim ile ilgili başlattığımız 'Mesleki Eğitimde 1.000 Okul Projesi' var. Bildiğiniz gibi okullar arası başarı farklarından en olumsuz etkilenen lise türü mesleki eğitim. Bu liselerimizde temel eğitimden temel beceri eksikleri yeterince telafi edilmeden gelen öğrenci oranı diğer liselerimize göre çok fazla. Bu projeyi, bu eksiklikleri telafi etmek için geliştirdik ve bu nedenle çok önem veriyoruz. Proje, 81 ilde belirli kriterlere göre seçilen 1.000 mesleki ve teknik Anadolu lisesini kapsıyor. Bu liselerde 600 binin üzerinde öğrenci var. Bu okullarımızda okuyan öğrencilere sadece akademik ve temel beceri eksikliklerini telafi imkânı sunmayacağız, ayrıca altyapıdan

kültür, sanat ve spora kadar çok farklı alanlarda ciddi destekler sağlayacağız. Proje süresini bir yıl olarak belirledik. Süreci yakından takip ediyoruz. Diğer taraftan Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM)'ni de bu amaçla kullanmak istiyoruz. Bildiğiniz gibi BİLSEM'ler akranlarına göre yüksek performans gösteren özel yetenekli öğrencilerimizin yeteneklerini geliştirmek için onlara eğitim desteği sunuyor. 81 ilde 182 BİLSEM bu amaçla başarılı bir şekilde çalışmalarına devam ediyor. BİLSEM'ler bu fonksiyonlarını yerine getirirken akranlarına göre düşük performans gösteren öğrencilere de destek verebilmeleri için çalışmalarımız devam ediyor. Böylece, BİLSEM'ler imkanları ve kapasiteleri ölçüsünde okullar arası başarı farklarının azaltılması için de katkı sunabilecekler. Bunun gibi çok sayıda proje ile okullar arası başarı farklarına odaklandığımızda bu farkı azaltmada başarılı olacağımıza inanıyorum. Elbette sorun yılların sorunu. Dolayısıyla bu köklü sorunun çözümü de öyle kolay değil. Odaklanarak ve yıllarca çok sayıda projeyi kararlılıkla uygulayarak çözebileceğiz. Özellikle dezavantajlı bölge ve okullarda okul öncesi eğitime erişimi artıracak ve deneyimli öğretmenlerin buralarda daha fazla yer alabilmelerini sağlayacak politikalara ihtiyacımız var.

| *Okul öncesi eğitimin bu kadar etkisi var mı?*

Tüm ülkeler bu bağlamda diğer eğitim kademelerinden çok, temel eğitim ve okul öncesi eğitime önem veriyorlar. Okul öncesi eğitim ilkokulda hazırbulunuşluğu etkileyen önemli bir faktör. Tüm çocuklar için önemli, ancak özellikle sosyoekonomik olarak dezavantajlı ailelerden gelen çocuklar için çok daha fazla önemli. Sosyoekonomik olarak avantajlı ailelerin çocukları bu imkândan daha fazla yararlanırken dezavantajlı ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitime erişimleri sınırlı ve zor olduğunda ilkokul birinci sınıfta bu öğrenci grupları arasındaki fark oldukça belirgin oluyor. Bu farkı telafi edebilmek de öğretmen

için zor hale gelebiliyor. Bu nedenle başlangıçtaki farkı azaltabilmek için özellikle sosyoekonomik açıdan dezavantajlı ailelerin çocuklarının okul öncesi eğitimden yararlandırılmalarını daha çok teşvik etmek gerekiyor.

| *Ya öğretmen?*

Öğrenci başarısını doğrudan etkileyen en önemli faktör. Bu nedenle öğretmene çok daha fazla yatırım yapmamız gerekiyor. Özlük haklarında iyileştirmelerin yanında öğretmen alımı ve atama politikalarında da iyileştirme yapılması gerekiyor. Örneğin, OECD ülkeleri arasında öğretmenlerin yüksek lisans mezunu olma oranları karşılaştırıldığında bizdeki oranın çok düşük olduğu görülecektir. Örneğin Finlandiya'da öğretmenlerin tamamı yüksek lisans mezunu. Öğretmenlerimizin lisansüstü eğitime devam etme eğilimleri ve istekleri çok yüksek. Bunu fırsata dönüştürüp mevcut öğretmenlerimizi özellikle yüksek lisans eğitimlerini tamamlamaya teşvik etmeliyiz ve onlara ek destekler sağlamalıyız. Lisansüstü eğitim tamamlamaları durumunda da özlük haklarında sembolik değil, ciddi iyileştirmeler yapılmalı. Okullar arası başarı farklarının çözümündeki önemi nedeniyle lisansüstü eğitimini tamamlayan öğretmenlere temel eğitimde daha fazla yer verilmesinin başarı farklarının azaltılmasına çok önemli katkı sağlayacağını düşünüyorum. Diğer taraftan, dezavantajlı bölgelerde ve okullarda özellikle deneyimli öğretmenlerin daha fazla yer alabilmeleri de bu sürece çok önemli katkı sağlayacaktır.

| *PISA ve TIMSS gibi uluslararası öğrenci başarı izleme çalışmalarındaki sıralamalarda ülkemizin yeterince iyi performans gösteremediği ile ilgili çok tartışma yapılıyor. Ne dersiniz?*

Sağlıklı bir değerlendirme yapmak için hem Türkiye'nin önceki puanlarıyla mevcut puanlarını kıyaslamamız gerekiyor hem de

uluslararası kıyaslamalar yaparken Türkiye'nin büyüklüğü ve ölçeğini dikkate almamız gerekiyor. Temel ve ortaöğretimde öğrenci sayımız 18 milyon civarında. Yaklaşık bir milyon öğretmenimiz var. Çok büyük bir ölçeğe sahibiz. Çoğu ülke nüfusundan çok daha fazla öğrencimiz var. Örneğin Finlandiya'da temel eğitim düzeyindeki tüm öğrenci sayısı kadar sadece Suriyeli öğrencimiz var. Elbette böylesine büyük ölçekli bir sistemde sıkıntılar olacaktır. Önemli olan sistemi bir bütün olarak sürekli iyileştirebilmek. Özellikle son onlu yıllarda eğitime çok önemli yatırımlar yapıldı. Derslik sayısının artışından öğretmen sayısındaki ciddi artışa ve eğitim araç-gereçleri ve atölyelere kadar çok önemli yatırımlar yapıldı. Bu yatırımların da desteği ile eğitimin çoğu göstergesinde ciddi iyileştirmeler gerçekleşti. PISA ve TIMSS araştırmalarında da eleştirilerin tam tersine performansımız giderek iyileşiyor. Örneğin en son 3 Aralık 2019 tarihinde PISA 2018 sonuçları açıklandı. PISA 2018 sonuçlarına göre Türkiye'nin okuma becerileri alanındaki ortalama puanı 2015 yılına göre 38 puan, matematik okuryazarlığı alanında 34 puan ve fen okuryazarlığı alanındaki ortalama puanı da 43 puan arttı. Dolayısıyla, araştırılan her üç alanda da ülkemizin puanlarının 2015 yılına göre oldukça önemli miktarda yükseldiği görülmektedir. Diğer taraftan, Türkiye katılımcı ülkeler içerisinde her üç alanda da puanlarını istatistiksel olarak anlamlı bir şekilde artıran üç ülkeden birisi oldu. Bu artış oranları yakından incelendiğinde okuma becerileri alanında puanını en çok artıran ikinci ülke ve matematik ve fen okuryazarlığı alanlarında ise puanlarını en çok artıran birinci ülke olduğumuz görülecektir. Bunun yanında hem temel hem de ileri okuryazarlık becerilerine sahip olan öğrenci oranlarında da 2015 yılına göre büyük bir artış sağlandı. Sonuçları 8 Aralık 2020'de açıklanan TIMSS araştırmasında da Türkiye önemli performans artışı sağladı. Bir önceki TIMSS uygulamasına göre dördüncü

sınıf seviyesindeki matematik başarısını 40 puan, fen başarısını 43 puan artırdı. Böylece ilk kez TIMSS ölçeği orta noktasının üzerine çıktı. Sekizinci sınıf düzeyinde de Türkiye'nin performansı matematik alanında 38 puan fen alanında 22 puan arttı. Bu sınıf düzeyindeki performans artışı, fen alanında ölçeğin üzerine, matematik alanında ise ölçek seviyesine taşıdı. Ayrıca performans artışı sıralamalara da yansıdı. Böylece Türkiye, her iki sınıf düzeyi ve her iki alanda bugüne kadar TIMSS'de ulaştığı en yüksek seviyeye ulaşmış oldu. TIMSS 2019 sonuçları, PISA 2018'de elde edilen iyileşmenin sürdüğünü göstermesi açısından önemlidir. Sonuç olarak kötüye gidiş yok, tam tersine iyiyeye gidiş var. Ölçek göz önüne alındığında sağlanan iyileştirmeler çok önemlidir. Elbette almamız gereken daha çok mesafe var. OECD ortalamasının hâlâ gerisindeyiz ve eğitim kalitemizi artırarak puanlarımızı artırmamız gerekiyor. Bunun da farkındayız. Önceden de ifade ettiğim gibi temel eğitimde kazandırılan beceri farklarını ve dolayısıyla okullar arası başarı farklarını azaltmaya daha fazla odaklanmamız gerekiyor.

| *Okullar arası başarı farklarını tespit etmekte sadece PISA ve TIMSS gibi uluslararası öğrenci başarı izleme çalışmaları sonuçlarını beklemesek kendimiz bu amaçla periyodik değerlendirmeler yapsak daha iyi olmaz mı?*

Bu araştırmalar zaten üç-dört yıllık periyotlarla yapılıyor. Diğer taraftan bu araştırmaların kapsamı ve odakları bizim öğretim programlarımız ve politika önceliklerimizle her zaman tam uyum içerisinde olmayabiliyor. Dolayısıyla eğitim sisteminin bütününe performansını yansıtmıyor. Elbette bu araştırmalar da çok önemli, kapsamı bağlamında ülkelerin eğitim sistemleri ile ilgili bir şeyler söylüyor, ancak her şeyi söylemiyor. Zaten böyle bir iddiaları da yok. Bu nedenle ulusal değerlendirmeler de çok önemli. Farklı ülkelerde ulusal izleme ve değerlendirme birimleri mevcut. Biz de

2019 yılında Bakanlık bünyesinde ‘Ulusal İzleme ve Değerlendirme Birimi’ kurduk. Bu birim eğitim sisteminin farklı boyutlarını sürekli izliyor, araştırmalar yapıyor ve elde ettiği bulguları ilgili birimlerle paylaşarak iyileştirme yapılması sağlanıyor. Örneğin, okullar arası başarı farklarını azaltmak için yukarıda değindiğim tüm projeleri bu birim çatısı altına aldık. Diğer taraftan ulusal ölçekte izleme araştırma taramalarını başlattık. Bu kapsamda 2019 Nisan ayında ilk kez 81 ilde 4, 7 ve 10’uncu sınıf düzeylerinde 2 bin 865 okulda ve yaklaşık 350 bin öğrenciyi kapsayacak şekilde Türkçe, matematik ve fen bilimleri dersleriyle ilgili öğrenci başarı izleme araştırması yaptık. Araştırmanın ilk değerlendirme raporunu da 2019’da yayımladık. Ayrıca 2019 yılında kapsamlı izleme çalışmaları başlattık. MEB olarak ilk kez Türkçe dört beceride (okuma, yazma, konuşma ve dinleme) ölçme yapan bir sınavı pilot proje olarak uyguladık ve sonuç raporunu kamuoyuyla paylaştık. Yine bu kapsamda Destekleme ve Yetiştirme Kursları (DYK)’nda destek eğitimi alan öğrencilere yönelik her dönem sonunda 5’inci sınıftan 12’nci sınıfa kadar tüm seviyelerde Türkçe, matematik, fen bilimleri ve yabancı dil derslerinden izleme ve değerlendirmeye yönelik öğrenci başarı araştırması yapılması için ilk adımı attık. Böylece 2019-2020 eğitim öğretim yılı birinci dönem sonunda 81 ilde 971 ortaokul ve 1376 lise olmak üzere toplam 2 bin 347 okulda ve yaklaşık 180 bin öğrenciyi kapsayacak şekilde gerçekleştirdik. Sonuç olarak bu birim başarılı bir şekilde çalışmalarına devam ediyor. Bu tür çalışmalar, yıllar içerisinde biriktikçe ve politikaların etkilerini izleme yapmamıza fırsat verdiğimizde değeri daha da artacak çalışmalar.

| *Her lise mezununun yükseköğretime devam etmesine gerek var mı?*

Bu demokratik bir talep. Tüm ülkelerde benzer bir talep var. Bilginizin gibi yükseköğretim mezunu olmanın istihdam ve ücret

açısından avantaj sağladığına yönelik bir algı var. Yükseköğretim mezunlarının istihdam oranı ülkemizde de diğer eğitim kademelerinden mezun olanlardan daha yüksek. Yükseköğretim mezunlarının aldıkları ücretler daha yüksek. Dahası ekonomik kriz anlarında veya ekonomik daralma dönemlerinde diğer eğitim düzeylerine kıyasla işsizliğe karşı daha fazla koruma sağlıyor. Diğer taraftan her öğrenci prestijli mesleklere erişmek istiyor. Yükseköğretimin prestijli işlere erişimi kolaylaştırdığı da dikkate alındığında bu erişim isteğinin gayet doğal olduğu görülmüyor. Bunu sorgulamak, ne işiniz var üniversitelerde demek bize düşmez. Önemli olan bu taleple uyumlu bir arz üretebilmektir.

| *Ortaöğretim sisteminin dengesini bulması mesleki eğitim ile ilgili değil mi? Mesleki eğitim cazip olsa çok sayıda öğrenci mesleki eğitime gittiğinde yükseköğretime yönelik talepte de azalma olmaz mı?*

Zorlama olmadan doğal mecrasında gerçekleşirse olabilir. Ancak, sırf yükseköğretime talebi azaltmak ve sistemi rahatlatmak için belirli oranda öğrenciyi mesleki eğitime yönlendirmek sadece yapay bir zorlama olur ve hiçbir işe yaramaz. Zaten kat-sayı uygulamasında bunu görmedik mi? Mesleki eğitime devam eden öğrencilerin yükseköğretime erişimi kısıtlandığında yükseköğretime yönelik talep azaldı mı? Azalmadığı gibi mesleki eğitim yıllar boyunca etkileri devam eden birçok sorun yaşadı ve işgücü piyasaları bunun maliyetini ödedi. Neden sistemde akışları kolaylaştırmıyor da zorlama çözümler üretmeye çalışıyoruz? Bunun kimseye faydası olmaz. Ancak, siz mesleki eğitimi cazip kılarsanız, kalitesini artırırsanız ve işgücü piyasasında değerli kılarsanız elbette öğrenciler de aileleri de mesleki eğitime yönelecektir. Zorunluluktan ziyade tercih edilebilirlik için enerjimizi harcamalıyız. Örneğin, son iki yıldır mesleki eğitimde yapmaya çalıştığımız bu.

| *Ben de bu noktaya gelmek istiyordum. Bildiğim kadarı ile son iki yılda mesleki eğitimi tercih edip yerleşen öğrenci sayısı %63 arttı. Ne yaptınız da birden öğrenciler mesleki eğitimi tercih eder oldular?*

Mesleki eğitim işgücü piyasasına, sektörlerle insan kaynağı yetiştiriyor. Dolayısıyla, mesleki eğitimde sektörlerle bağlantılarınız, ilişkileriniz çok önemli. Bu nedenle işe mesleki eğitim verdiğimiz tüm alan ve dallarda ilgili sektörlerle ilişkilerimizi gözden geçirerek başladık. MEB yıllardan beri sektörlerle ilişkiler kurmuş ve geliştirmişti. Biz bu işbirliği modelini kapsamını genişleterek yeniden tanımladık. Sektörlerin, işverenlerin eğitim ile ilgili tüm süreçlere katılımını sağladık. Müfredatın güncellenmesine, işletmelerde beceri eğitimin planlanmasına, öğretmenlerin iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerinin desteklenmesine sektörleri dâhil ettik. Ayrıca iş birliklerine istihdamda öncelik sağlanması koşulunu da koyduk. Sektör temsilcileri ile eğitim verdiğimiz tüm alanlarda bu kapsamda iş birliklerini kısa sürede tamamladık. Bu sayede tüm müfredatı güncelleyerek ulusal meslek standartları ile uyumlu hale getirdik. Mesleki eğitimde kalite güvence sistemi kurduk ve sektör temsilcilerine kurumsal dış denetimde yer verdik. Bir başka deyişle öğrencilerimizin mezun olduklarında iş için başvuracakları işverenlerle eğitim aşamasında iş birliklerimizi, ilişkilerimizi ve bağlantılarımızı artırmış olduk. Sektör temsilcileri de bu durumdan oldukça memnun oldular ve tüm süreçlerimizi desteklemeye, giderek iş birliklerinin kapsamını genişletmeye başladılar. Aynı zamanda mesleki eğitimde kaliteyi artırmak için çok sayıda yeni projeyi uygulamaya koyarak başarılı bir şekilde tamamladık. Başarılı biten her proje yeni bir projeyi tetikledi. Ve zincirleme bir şekilde mesleki eğitim sisteminin bütününde ciddi iyileştirmeler sağlandı. Sonunda da değindiğiniz gibi mesleki eğitimi tercih eden öğrenci sayısı arttı. 2020 yılında liseye başlayan öğrenci sayısında

genel olarak bir artış vardı ancak biz lise türlerinin tercihleriyle ilgili olarak hiçbir zorlama yapmadık. Hiçbir öğrencimiz tercih etmediği bir lise türüne yerleştirilmedi. Dolayısıyla öğrencilerimizin kendi tercihleri doğrultusunda mesleki eğitime yönelimin artması bizleri memnun etti. Şunu da ekleyelim, sınavla öğrenci alan okullarımızın puanları yükseldi. Çoğu okulumuzda kapasitenin çok üstünde talep gerçekleşti. Bu iyileştirme süreci yeni projelerimizle desteklenmeye devam ediyor. Sonuç olarak, eğer siz iyi şeyler yapıyorsanız veya bir yerde iyileştirme oluyorsa öğrenci de bu iyileştirmeyi fark ediyor ve hiçbir zorlama olmadan orada olmak istiyor.

| *Tüm bu konuşmalarımızdan eğitim sistemimizin giderek iyileşme sürecine girdiğini hissediyorum. Çözüm, başlatılan doğru adımları ısrarla takip edilmesinden ve sistemin sürekli iyileştirilmesinden geçiyor. Bir başka deyişle eğitime bir bütün olarak bakarak, sistemik yaklaşılarak yapılan iyileştirmeler sistemin tamamında iyileşme görülmesine yol açıyor.*

Evet. Böyle bir bakış açısı ile eğitim sorunlarına bakarak attığımız her olumlu adım, sadece ilgili alanda iyileşmeye yol açmakla kalmayacak, ayrıca sistemin diğer bileşenlerinde de var olabilen bazı sorunların çözümlerini kolaylaştıracaktır.

MESLEKİ EĞİTİMDE ÜRETİM ARTACAK

(*Yeni Şafak*, 28 Kasım 2018)

Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Prof. Dr. Mahmut Özer, Bakan Ziya Selçuk'un açıkladığı "2023 Eğitim Vizyonu"nda öne çıkan mesleki eğitimle ilgili önemli açıklamalar yaptı. Mesleki eğitimde üretimin önemi ve 2019 hedeflerine vurgu yapan Özer, öğrencilerin başarısı için yapılan iş birliklerini de anlattı. İşte Mahmut Özer'in açıklamaları:

| *Milli Eğitim Bakanı Sayın Ziya Selçuk "2023 Eğitim Vizyonu"nu açıkladı. Burada mesleki eğitim çok önemli bir yer tutuyor. Bu konuda ne söylemek istersiniz?*

Mesleki eğitim ülkemizin geleceği için çok önemli. Mesleki eğitimi ayağa kaldırmalı ve güçlendirmeliyiz. Sektöre duyarlı, ülkemizin önceliklerine göre kendisini sürekli güncelleyen dinamik bir mesleki eğitim inşası üzerine çalışıyoruz. Bu kapsamda yol haritası olarak 'Türkiye'de Mesleki ve Teknik Eğitimin Görünümü' başlıklı ayrıntılı bir rapor hazırladık ve kamuoyu ile paylaştık. Raporla ülkemizde ve dünyada mesleki eğitimin durumu ve küresel eğilimler yer almakta. Ayrıca 2023 Eğitim Vizyonu mesleki eğitimde yol haritamızı ayrıntılı olarak içeriyor. Mesleki eğitimde eğitim-üretim-istihdam ilişkisini adım adım güçlendireceğiz. Mesleki eğitim güçlendikçe, yükseköğretime olan talep de daha makul ve gerçekçi bir çerçeveye oturacaktır.

217 Milyonluk Üretim

| *Eğitim-üretim ilişkisi demişken son zamanlarda mesleki ve teknik eğitimde döner sermaye kapsamında üretime özel önem vermeye başladınız.*

Mesleki ve teknik eğitim veren 3 bin 636 civarındaki kurumlarımızın sadece 774'ünde döner sermaye kapsamında üretim yapıyor. 2017 yılında yaklaşık 217 milyon TL'lik bir üretim gerçekleşti. Bu miktar, kesinlikle azımsanacak bir üretim değil. Ancak bu üretimi detaylı incelediğimizde iyileştirilmesi gereken iki önemli sorun görüyoruz. Birincisi, çok fazla alanda eğitim vermemize rağmen üretim yaptığımız alanlar çok kısıtlı. Mesleki eğitimi üretim süreçleri ile ilişkilendirmeye büyük önem veriyoruz. Bu nedenle önümüzdeki dönem eğitim verdiğimiz tüm alanlarda döner sermaye kapsamında üretimi yaygınlaştırmayı planlıyoruz. İkincisi, eğitim verdiğimiz alanlardaki sektörlerin en çok kümelendiği İstanbul, Bursa, Kocaeli, Sakarya, İzmir, Denizli gibi illerimizdeki üretim nispeten düşük. Bir başka ifadeyle, kapasitemizin çok altında üretim yaptığımız görülüyor. Özellikle sektörün yoğun kümelendiği yerlerde kapasitemizi artırmayı hedefliyoruz.

Hedef 5 Katına Çıkarmak

| *2019 yılı için bir hedefiniz var mı?*

2019 yılında, mevcut döner sermaye gelirini beş katına çıkarmayı hedefliyoruz. Tabi ki burada üretimin ne kadar arttığından ziyade mesleki eğitimde yaparak öğrenme yönteminin yaygınlaşması ve eğitim verilen tüm alanlarda bu yöntemin uygulanması önemli.

| *Döner sermaye gelirini beş katına çıkarmak büyük bir hedef değil mi?*

Hedefin büyük olduğu doğru. Ancak, bunu gerçekleştirebilecek altyapımız ve kapasitemiz var. Bunu gerçekleştirdiğimizde

öğrencilerimiz yaparak öğrenecekler, sektörün talep ettiği becerileri eğitim aşamasında kazanmış olacaklar ve mezun olduklarında istihdamları da kolaylaşacak. Diğer taraftan öğrenciler üretime katkıları nedeniyle asgari ücret kadar bir ücret alabilecekler. Bu, dolaylı olarak öğrencilerin ve ailelerinin mesleki eğitime ilgisini artıracaktır. Diğer taraftan öğretmenlerimiz de üretime katkıları ölçüsünde asgari ücretin iki katına kadar ilave ücret alabilecekler. Mesleki ve teknik eğitim veren okullarımız okul birim payı ile üretim altyapısını üretime katkıları ile orantılı bir şekilde sürekli iyileştirilebilecektir.

Kalite Dönemi

| *Tüm bu çabalar mesleki eğitimin kalitesini de sürekli iyileştirecektir.*

Mesleki eğitimin iyileştirilmesine yönelik çok sayıda proje mevcut kalitenin artmasına önemli katkı sağlayacaktır. Ayrıca, mesleki ve teknik eğitim veren okullarımızın tamamı için kalite güvence sistemi inşa ediyoruz. Bu çerçevede, öncelikle her bir okulumuz kendi imkânları ve belirlenen temalarda hedeflerini, hedeflerine ulaşma süreçlerini, bu süreçleri nasıl iyileştirecekleri ve hedefler doğrultusunda yaptıklarını kanıta dayalı bir şekilde içerecek şekilde kendi öz değerlendirme raporunu hazırlıyor. Okullarımızı öz değerlendirme raporları çerçevesinde belli aralıklarla kurumsal dış değerlendirmeye tabi tutacağız. Okullarımıza kalite kültürünü geliştirmeleri ve böylece kalitelerini sürekli iyileştirmeleri için destek vereceğiz. Ayrıca dış değerlendirme sürecinde belirlenecek iyi uygulama örneklerini tüm okullarımıza yaygınlaştıracacağız.

| *Mesleki eğitimden mezunların çalışma hayatına yönelik sorunların çözümü için planlarınız nedir?*

Malumunuz, mesleki eğitimden mezunların çalışma hayatında karşılaştıkları sorunlara yönelik iyileştirmeler çok sayıda

bakanlığımızın alanına giriyor. Bu konuda bakanlıklar düzeyinde ortak çalışmalarımız devam ediyor. Görüştüğümüz bakanlıklarımızın tümü sorunun iyileştirilmesi yönünde çok samimi destek veriyorlar. Çalışma hayatının mesleki eğitim mezunlarımız için nasıl cazip hale getirilebileceği üzerine birlikte çalışıyoruz. Halen ortak çalışmalar devam ediyor, belirli bir aşamaya geldi. Tamamlandığında kamuoyu ile paylaşılacak.

Mükemmeliyet Merkezleri kuruluyor

| *Mesleki eğitimde öğretmenlerin mesleki gelişimleri de önemli.*
Evet. Mesleki eğitimde kalitenin iyileştirilmesi için önemli bir proje başlattık. Proje kapsamında mesleki ve teknik eğitim verilen en güçlü alanlarda 20 mükemmeliyet merkezi kurulacak. Bu mükemmeliyet merkezlerini mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerimizin mesleki gelişim eğitimlerinde aktif kullanacağız. Bu mükemmeliyet merkezlerinde öğrencilerin eğitimlerinde uygulamaya ağırlık verilecek, sektörün talep ettiği becerileri eğitim sürecinde kazanmaları sağlanacak. Ayrıca, yurtdışından gelecek öğrencilerin ve eğitimcilerin eğitimi için de bu merkezlerin kullanılabilmesini sağlayacağız. Nihayetinde eğitim verdiğimiz alanların tamamında bu kapsamda faaliyet gösterecek en az bir mükemmeliyet merkezini kurmayı hedefliyoruz.

Kapasiteyi Arttıracakız

| *Son zamanlarda mesleki eğitimle ilgili iş birlikleri ön plana çıkmaya başladı. Bu gözlemim doğru mu?*

Evet. İnşallah mesleki eğitimle ilgili mevcut iş birliklerimizi çok daha güçlü hale getireceğiz, işbirliklerimizin kapasitesini arttıracakız. İlk olarak Milli Eğitim Bakanımız ve Kültür ve Turizm Bakanımız tarafından “Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme”

alanında çok önemli bir işbirliği protokolü imzalandı. Protokol kapsamında turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücü yetiştirmek amacıyla belirlenen mesleki ve teknik Anadolu liselerinin eğitimleri sektörün ihtiyaçları ve talepleri doğrultusunda yeniden yapılandırılıyor. Kültür ve Turizm Bakanlığı, öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimi ve staj uygulamalarının gerçek hizmet ve üretim ortamında yapılmasını, öğrencilere burs verilmesini ve mezunların istihdamını sağlayacak.

| *Bu örnekler tüm alanlara yansıyor mu?*

Evet, adım adım tüm alanlara yansıyor. Eğitim verdiğimiz tüm alanlarda ilgili kamu kurum ve kuruluşları ve sektör temsilcileri ile birebir ilişki kuruyoruz ve mevcut iş birliklerini güçlendiriyoruz.

İstanbul'da Dev İş birliği

| *İstanbul'da mesleki eğitimin güçlenmesi algı açısından da çok önemli. İstanbul'a özel bir çalışmanız var mı?*

Evet. İstanbul Ticaret Odası (İTO) ve İstanbul Sanayi Odasının (İSO) değerli başkanları ve heyetleri ile bir araya geldik. Mesleki eğitimin güçlendirilmesi ile ilgili zaten yürüttükleri çok sayıda proje var. Sorunları ve atılacak adımları birlikte değerlendirdik ve yeni bir projede mutabık kaldık. İstanbul'da mesleki ve teknik eğitim verdiğimiz okullarımızdan her bir alanda en güçlü okullarımızı birlikte belirleyeceğiz ve İTO ve İSO koordinasyonunda sektör temsilcileri ile eşleştireceğiz. İlgili sektör temsilcisi alan öğrencilerine burs desteği sağlayacak, öğrencilerin beceri, iş yeri ve staj uygulamalarını sektörün himayesinde gerçekleştirecek, müfredat sektörle birlikte sürekli güncellenecek, alan öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitimlerine sektör destek verecek ve son olarak mezunların istihdamı sağlanacak. Yani artık sektörle tüm süreçleri birlikte yürütmek istiyoruz. Bu işbirliği

açılımı Türkiye’de mesleki eğitimin güçlendirilmesi bağlamında çok önemli bir adım olacak.

Mezunlara İş İmkânı

| *Vizyon Belgesinde yerli savunma sanayi alanında mesleki ve teknik eğitim verileceği belirtiliyor. Bu konuda ne gibi adımlar atacaksınız?*

Savunma sanayinin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi için yeni programlar açıyoruz. Bu konuda çalışmalarımızı Aselsan ile tamamladık. Aselsan ile savunma sistemleri üzerine eğitimi birlikte düzenleyeceğiz. Bu alanlarda müfredatın belirlenmesi ve iş yeri eğitimlerini Aselsan ile organize edeceğiz. Mezunların istihdamları da işbirliği kapsamında daha kolay olacak. Havelsan ile ortak çalışmalarımız da bu kapsamda devam etmekte.

Teknoparklarla İş Birliği

| *Yine vizyon belgesinde bilişim teknolojisi alanında teknoparklarla işbirliğine gidileceği belirtiliyor. Bu konuda neler yapacaksınız?*

Proje kapsamında teknoparklarda faaliyet gösteren şirketlerde mesleki eğitim alan öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitimlerine katkı verilecek. Ayrıca mesleki ve teknik eğitimde ulusal düzeyde Ar-Ge çalışmalarına yönelim teşvik edilecek. Bu projeyi diğer teknoparklara da yaygınlaştırmak istiyoruz.

Eksiklikleri Tamamladık

| *Mesleki eğitimle ilgili yaptığımız diğer iyileştirmelerden bahsedebilir misiniz?*

Eğitim programlarımızın Ulusal Meslek Standartları (UMS) ve Ulusal Yeterliliklerle uyumunu masaya yatırdık. Eksiklikler

tespit ettik ve bu eksiklikleri hızla tamamladık. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde öğrenciler, alan dersleri ile geç tanışıyorlar. Alan derslerini 9. sınıftan itibaren ders dağılım çizelgelerine dâhil edeceğiz. Meslek lisesi programlarındaki on aylık iş yeri eğitimini 12. sınıf yerine 11. sınıfa almayı ve iş yeri eğitimini 12 aya çıkarmayı planlıyoruz. Bunun yanı sıra Mesleki Eğitim Merkezlerimizdeki öğrenciler haftada bir gün okula gelip eğitim alıyorlar, diğer günler işyerlerinde oluyorlar. Bu bir günlük eğitimde de daha çok alan ve dal derslerine ağırlık verecek şekilde düzenleme yapıyoruz.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı Arasında Mesleki ve Teknik Eğitimde İşbirliği Protokol İmza Töreni (Eylül 2018)

Millî Eğitim Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İTÜ, İSO ve İTO ile Mesleki ve Teknik Eğitimde İşbirliği Protokol İmza Töreni (Ocak 2019)

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM GÜÇLENİYOR

(*Milat*, 28 Şubat 2019)

Millî Eğitim Bakanlığı, 2023 Eğitim Vizyonunu açıkladıktan sonra mesleki ve teknik eğitim alanında önemli adımlar atıyor. Yıllardan beri şikâyet edilen konular birer birer çözülürken farklı alanlarda sektörler MEB ile her gün yeni işbirliği protokolleri imzalıyor. Sektörler, iş dünyası ve MEB arasındaki bağ eskiye göre daha güçlenmeye, dolayısıyla mesleki ve teknik eğitimle ilgili umutlar yükselmeye ve algı olumlu bir şekilde dönüşmeye başladı. Biz de son aylardaki bu dönüşümü ve gelişmeleri Millî Eğitim Bakanlığında mesleki ve teknik eğitimden sorumlu Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'e sorduk.

| *2023 Eğitim Vizyonu açıklandıktan sonra mesleki ve teknik eğitimde yeni projeler uygulamaya konuyor ve iyileştirmeler yapılıyor. Sektörlerde de ciddi bir hareketlilik var. Bu nasıl oldu?*

Aslında mesleki ve teknik eğitimdeki sorunların tespiti ve çözüm önerileri ile ilgili yeterince araştırma, saha taramaları ve tartışmalar yıllardır yapılmaktadır. Yapılan çalışmalara baktığınızda hem sorunların tespitinde hem de çözüm önerilerinde bir mutabakat olduğu rahatlıkla görülmekte. Dolayısıyla biz tespit edilmiş sorunları tekrar tekrar tespit etmeye çalışmadık, tam tersine hızla çözüm yönünde adımlar attık. Eğitimde doğru adımlar attığınızda sadece ilgili alanla ilgili sorunları çözümüyor, diğer alanlarda da iyileştirmeyi beraberinde getiriyor. Burada en

büyük avantajımız mesleki ve teknik eğitimin iyileştirilmesi konusunda toplumda, kamu kurum ve kuruluşlarında ve özel sektörde ciddi bir mutabakatın varlığı ve harekete geçme iradesi oldu. Her gittiğimiz yerde sorununun çözümü için ilgili paydaşları adım atmak için hazır bulduk. Böylece ortak bir sinerji oluştu. Dolayısıyla kısa sürede mesleki ve teknik eğitimin iyileştirilmesi kapsamında önemli mesafe alabildik.

Mezun Olanlar Hemen İstihdam Edilecek

| *İlk hareketi galiba Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yaptınız.*

Evet. Kültür ve Turizm Bakanlığı ile iki alanda ortak hareket ediyoruz. Birincisi turizm alanında nitelikli eleman ihtiyacının karşılanması için bu alanda eğitim veren mesleki ve teknik Anadolu liselerinin yeniden yapılandırılmasını kapsıyor. Protokol kapsamında 11 mesleki ve teknik Anadolu lisesi ile oteller eşleştirildi. Bu okullarımızda İngilizce ve Rusça yabancı dil eğitimi zorunlu olarak verilecek. Ayrıca bölgesel turist profiline göre öğrencilere Almanca, Arapça, Rusça ve Çince dillerinden seçmeli ders seçenekleri sunulacak. Bu okullardaki ders dağılım çizelgeleri ve ders müfredatları da Kültür ve Turizm Bakanlığı ve sektörle birlikte yeniden yapılandırıldı. Bu okullardaki alan öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitimleri de düzenli aralıklarla sektör tarafından verilecek. Öğrenciler lise ikinci sınıfta 2019 Nisan ayından itibaren otellerde beceri eğitiminde aylık yaklaşık 2 bin TL ücret ve burs alacaklar ve bu miktar üst sınıflarda giderek artacak. Öğrenciler mezun olduklarında da sektörde istihdam edilecekler.

| *Bu çok önemli bir açılım. İkinci alanda ne var?*

İkincisi İstanbul'da Geleneksel Türk Sanatları Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinin kurulması idi. Son yıllarda geleneksel Türk sanatları alanında önemli gelişmeler olmasına rağmen bu alanda

ortaöğretim seviyesinde eğitim verilmiyordu. Hem bu açığı kapatmak hem de geleneksel Türk sanatlarını gelecek kuşaklara aktarabilmek için Kültür ve Turizm Bakanlığı ile ortaklaşa İstanbul'da Geleneksel Türk Sanatları Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi kurduk. Ders dağılım çizelgesi ve derslerin müfredatlarının hazırlanma çalışmaları sanatçılarımızın yoğun katılımlarıyla tamamlandı. Önümüzdeki eğitim-öğretim yılı itibarıyla öğrenci almaya başlıyoruz. Böylece, Kültür ve Turizm Bakanlığımız ile hareket ederek geleneksel Türk sanatları alanındaki önemli bir eksikliği gidermiş olacağız.

Sektörlerden Yoğun Talep Var

| *Mesleki ve teknik eğitime ilişkin sektörden gelen en büyük eleştiri, kendilerinin görüşlerine başvurulmadan mesleki ve teknik eğitim politikalarının belirlenmesi ve programların yürütülmesiydi. Siz bu algıyı değiştirdiniz. İşbirliğini artırdığınız görülüyor. Bunu nasıl yaptınız?*

Aslında, Millî Eğitim Bakanlığı ile sektörler arasında temaslar ve işbirlikleri sürekli vardı. Biz bu iş birliklerini sistematik hale getirdik ve yeni bir işbirliği modeli önerdik. Tüm sektörlerde, kendilerinden herhangi bir talep beklemeden biz sektörlerle gitmeye gayret ediyoruz. Önerimiz eğitim sürecini birlikte yürütmek ve yönetmek oluyor. Müfredatı birlikte güncellemeyi, öğrencilerin beceri eğitimlerini sektörün gerçek iş ortamlarında yapmalarına ve alan öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitimlerinin düzenli bir şekilde yapılmasına destek vermelerini istiyoruz. Ayrıca sektördeki deneyimli uzmanların alan ve dal derslerine girmelerine ve okul yönetim sürecinin de birlikte değerlendirilmesine imkân tanıdık. Aslında yıllardan beri onların özlemlerinin de bu olduğunu gördük. Mesleki ve teknik eğitime katkı vermelerine rağmen süreçlerde yeterince yer alamamaktan şikâyetçi olduklarını gördük. Dolayısıyla bizim önerilerimizle onların talepleri

bire bir örtüştü. Böylece tüm alanlarda inanılmaz sayıda ortak harekete imkân veren işbirliği protokolleri imzaladık. Bakanımız Sayın Ziya Selçuk'un konuşmalarında sıkça ifade ettiği gibi sektörün işbirliği taleplerine artık yetişemiyoruz. Her gün yeni iş birliklerini hayata geçiriyoruz. Bu bağlamda aslında Millî Eğitim Bakanlığı ile sektörler arasında mesleki ve teknik eğitim alanında rezonans oluştu.

Mesleki Eğitim Güçlendirilecek

| *Ocak ayında İstanbul Sanayi Odası (İSO), İstanbul Ticaret Odası (İTO), İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile imzaladığımız Mesleki ve Teknik Eğitimde İş birliği protokolü de bu kapsamda önemli bir adım oldu.*

Evet. Bu işbirliği yukarıda değindiğim özelliklerin tamamını içeriyor. İlgili paydaşlarımızın her birinin zaten yıllardan beri mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesi ile ilgili çok sayıda projesi vardı. Burada en çarpıcı olan Bakanlıkların ve sanayi ve ticaret hayatının önemli temsilcilerinin artık mesleki ve teknik eğitimin ülkemizde iyileştirilmesi ve güçlendirilmesi yönünde bir araya gelip ortak hareket etme iradeleridir. Bu çok kıymetli bir adım oldu. Bu adımlar mesleki ve teknik eğitimin algısını da pozitif yönde etkileyecek ve değerini artıracaktır.

| *Bu adımdan sonra bu hafta Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ile '81 ilde 81 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi' işbirliği projesini başlattınız. Bu da önemli bir adım oldu.*

Evet. Yukarıda ifade ettiğim eğitim süreçlerini ortak yönetme ve diğer özelliklerin tümünü kapsıyor bu proje. Projenin en önemli özelliklerinden birisi bu işbirliğinin tüm illerimizi kapsaması. Diğer taraftan TOBB'un mesleki ve teknik eğitimle ilgili değerli birikimini de bu okullarımıza aktarma imkânı bulacağız. Ayrıca

seçilen 81 Mesleki ve teknik Anadolu lisesinde 81 tasarım-be-
ceri atölyesi kurulacak ve öğrencilerimizin gelişimleri için ak-
tif olarak kullanılacak. Bu işbirliğinde hedefimiz seçilen okulla-
rın o illerde mesleki ve teknik eğitimde mükemmeliyet merkezi
olma yönünde ilerlemelerine destek vermektir.

ASELSAN'la Okul Açtık

| *ASELSAN ve İTÜ ile ortak mesleki ve teknik Anadolu lise-
leri kurdunuz. Bu çabalarınız, basında da geniş yer buldu ve
takdir edildi. Bunlarla neyi hedefliyorsunuz?*

Mesleki ve teknik eğitimde üzerinde durduğumuz iki nokta var.
Birincisi ülkemizin önceliklerine ve ihtiyaçlarına göre hareket
eden dinamik bir mesleki ve teknik eğitim inşa etmek istiyoy-
ruz. İkincisi mesleki ve teknik eğitimi bu minvalde inşa eder-
ken ülkemizin tüm kaynaklarını ve birikimlerini kullanmak isti-
yoruz. ASELSAN ve İTÜ ile ilgili atılan adımlar bu iki noktayı
da kapsıyor. Savunma sanayinde ülkemiz çok önemli hamle-
ler yaparken bu alanda mesleki ve teknik ortaöğretimde eğitim
vermediğimizi gördük. ASELSAN ve MEB olarak böyle bir li-
senin kurulmasında mutabık kaldık. Süreç çok hızlı ilerledi ve
sonuçta yukarıda değindiğimiz işbirliği özelliklerini kapsayacak
şekilde Ankara Ostim'de ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu
Lisesini kurduk. Bildiğiniz gibi İTÜ mühendislik alanında en
güçlü ve tarihsel birikimi oldukça kuvvetli olan üniversiteleri-
mizden birisi. İTÜ'nün ayrıca artırılmış sanal gerçeklik (AVR)
yaklaşımı ile mesleki İngilizce öğretimi ile ilgili de önemli biri-
kimi var. Tüm bu birikimler ve deneyimlerden mesleki ve tek-
nik eğitimde yararlanmak istedik. Önerimizi İTÜ yönetimi ile
paylaştık, büyük destek verdiler. Benzer şekilde İTÜ ile İstan-
bul'da İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini kurduk.

Yeni Dzenleme Mesleki Eğitimin Önünü Açacak

| *Son aylarda mesleki ve teknik Anadolu liseleriyle ilgili çok sayıda iyileştirme yapıldı. Örneğin mesleki ve teknik eğitimde döner sermaye kapsamında üretimden yapılan %15 hazine kesintisi %1'e düştü. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarında görev alacak okul yöneticileri için mesleki ve teknik alanında öğrenim görme şartı getirildi. Bunlarla ilgili bilgi verebilir misiniz?*

Bir taraftan sektörler ve saha ilgili araştırmalar yaparken mesleki ve teknik Anadolu liselerimize yönelik de öğretmenler ve yöneticilerimizi kapsayan araştırmalar yaptık. Öğretmenlerimiz ve yöneticilerimizin iyileştirme taleplerinde iki konu öne çıktı. Birincisi bu okullarımızda öğrencilerimizin uygulama becerilerini geliştirmelerine büyük katkı sunan döner sermaye kapsamında yapılan üretimden kesilen %15'lik hazine kesintisinin %1'e düşürülmesiydi. Bu konuyu Hazine ve Maliye Bakanlığına ilettik, uygun görüldü ve 28 Kasım 2018 tarihi itibariyle hazine kesintisi %1'e düşürüldü. Bu düzenlemenin mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesine çok önemli katkıları olacak. Öğrenciler bu kapsamdaki üretimde sektörün talep ettiği becerileri eğitimleri aşamasında kazanacaklar. Bu, onların istihdamlarını da kolaylaştıracaktır. Diğer konu mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında müdür olarak görevlendirilecek öğretmenlerin mesleki ve teknik eğitim alanından olması talebi idi. Yönetici görevlendirme yönetmeliğinde yapılan ve 9 Şubat 2019 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan değişiklikle mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına müdür atanmasında mesleki ve teknik eğitim alan öğretmeni olma şartı getirildi. Böylece okullarımızdan gelen iki ana talep de karşılık bulmuş oldu.

Hizmet İçi Eğitim, En Hassas Olduğumuz Konu

| *Mesleki ve teknik eğitimin kalitesini artırmak için alan üretmenleri ile ilgili ne tür çalışmalar yapıyorsunuz?*

Mesleki ve teknik eğitimin kalitesini artırmada retmenlerimizimizin bilgilerini sürekli güncelleyecek hizmet içi eğitimler ve işbaşı eğitimleri çok önemli. Bu konu üzerinde hassasiyetle duruyoruz. Bu konuda ilk açılımlı üniversitelerimizin teknoparkları ile yaptık. Teknoparklarda alan retmenlerimizimizin yer almaları ve alanları ile ilgili düzenli eğitime katılmaları ve Ar-Ge iş birliklerinin güçlendirilmesi için ilk adımı İstanbul'da attık. İstanbul Teknik Üniversitesi (İT) ARI Teknokent ve İstanbul Üniversitesi (İ) İstanbul Teknokent ile "Ar-Ge Merkezleri ile Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme" iş birliklerini başlattık. Bu adımların kapsamını genişletmek için Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımız ile tüm teknokentleri kapsayacak şekilde bu bağlamda işbirliği hazırlık çalışmalarımız devam ediyor. Diğer taraftan 2019 yılı mesleki ve teknik eğitim alan üretmenleri ile kapsamlı bir işbaşı eğitim paketi hazırladık. Bu çerçevede 2019 yılında 3 bin 400 retmenimiz işbaşında, 4 bin retmenimiz ise ilk kez uzaktan eğitim alacaklar. Yeni imzaladığımız ve yukarıda kısaca değindiğim işbirliği protokolleri kapsamında da sektörler 500 alan retmenimize işbaşında eğitim imkânı sağlayacaklar. Bu sayının artacağını düşünüyoruz. Savunma Sanayi Başkanlığımızla bu hafta imzaladığımız ortak işbirliği kapsamında da savunma sanayi ile ilgili alanlardaki 2023 retmenimize kapsamlı mesleki gelişim eğitimi verilecek. Bu kapsamda 2019 yılında 500 alan retmenimize eğitim imkânı sağlayacaklar. Dolayısıyla 2019 yılında toplam 8 bin 400 retmenimize yönelik işbaşı eğitimi planlaması yaptık ve uygulama başladı. 2018 yılında alan retmenlerine yönelik işbaşı eğitimi alan retmen sayısı 2019 yılındaki planlanan sayı ile karşılaştırıldığında bu yıl geçen seneye oranla iş başı eğitimi alacak retmen

sayısında yaklaşık dört katlık artış sağlamış olacağız. Ayrıca alan öğretmenlerimize yönelik yurt dışı eğitimler de detaylı bir şekilde planlandı. Özetle, öğretmenlerimiz profesyonel gelişimini destekleyecek adımları sürdüreceğiz.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı arasında Mesleki ve Teknik Eğitimde İşbirliği Protokol İmza Töreni (Şubat 2019)

İTO Başkanı Şekip Avdağış ile mesleki eğitimde iş birliklerini ele aldığımız bir ziyaret (Kasım 2018)

**İSO Başkanı Erdal Bahçivan ile mesleki eğitimde
iş birliklerini ele aldığımız bir ziyaret (Kasım 2018)**

**MÜSİAD Genel Başkanı Abdurrahman Kaan ile mesleki eğitimde
iş birliklerini ele aldığımız bir ziyaret (Ekim 2018)**

TÜSİAD Başkanı Simone Kaslowski ile mesleki eğitimde iş birliklerini ele aldığımız bir ziyaret (Ocak 2020)

ASO Başkanı Nurettin Özdebir ile mesleki eğitimde iş birliklerini ele aldığımız bir toplantı (Ekim 2018)

ATO Başkanı Gürsel Baran ile mesleki eğitimde iş birliklerini ele aldığımız bir ziyaret (Aralık 2018)

İstanbul'da Geleneksel Türk Sanatları Mesleki ve Teknik Anadolu lisesi kurulma çalışmalarında sanatçılarla bir değerlendirme toplantısı (Ekim 2018)

MESLEKİ EĞİTİMDE REFORM

(*Milat*, 28 Mayıs 2019)

Mesleki ve teknik eğitim veren okullar, yapılan son değişikliklerle cazip hale getiriliyor. Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Mahmut Özer, son 6 ayda bu konuda yapılan değişiklik ve gelişmeleri MİLAT için paylaştı.

1) Mesleki ve Teknik Eğitimde döner sermaye kapsamında üretimde hazine kesintisi %15'ten %1'e düşürüldü:

Mesleki ve teknik eğitim veren okullarda uygulamalı eğitimi güçlendiren, döner sermaye kapsamında yapılan üretimin teşvik edilmesi amacıyla gelirin hazine kesintisinin %15'ten %1'e düşürülmesi sağlandı.

2) İstanbul'da Geleneksel Türk Sanatları Meslek Lisesi Kuruldu: Millî Eğitim Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından imzalanan 'Geleneksel Türk Sanatlarını Gelecek Nesillere Aktarma ve Yaşatma İş Birliği Protokolü' kapsamında ilk kez bu alanda eğitim verecek Geleneksel Türk Sanatları Meslek Lisesi İstanbul'da kuruldu. Son yıllarda Hat, Ebru, Minyatür, Çini, Tezhip, Kalem İşi, Cilt, Ahşap Oymacılık, Katı, Dokumacılık gibi alanlarda yapılan çalışmalar göz önüne alındığında ortaöğretim seviyesinde böyle bir eğitimin verilmemesi bu sanatların gelecek nesillere aktarılmasında büyük bir eksiklik olarak değerlendiriliyordu. Açılan ilk lisenin bu alanda büyük bir boşluğu doldurması hedefleniyor.

3) Mesleki ve Teknik Eğitim Kurumlarında Ahşap Oyuncak Üretimine Başlandı: Mobilya ve dekorasyon alanında üretim yapan Mesleki ve Teknik Eğitim kurumlarında ahşap oyuncak üretimi için ilk pilot uygulama başlatıldı.

4) Mesleki ve teknik eğitimde 20 mükemmeliyet merkezleri kurulması için proje başlatıldı: 50 milyon avro bütçeli proje kapsamında mesleki ve teknik eğitim verilen en güçlü alanlarda 20 mükemmeliyet merkezi kurulacak, ekipman ve eğitim desteği sağlanacaktır.

5) Mesleki Eğitim Ulusal Meslek Standartlarına Uyumlu Hale getirildi: Öğretimi yapılan tüm alan ve dal programlarının Ulusal Meslek Standartları ve Ulusal Yeterliliklere uyumu konusunda bir çalışma başlattı.

6) Mesleki Eğitimde Teknoparklarla İş birliği Dönemi başlatıldı: Mesleki ve teknik eğitimde teknoparklar ile işbirliği protokolleri kapsamında bilişim, elektronik gibi birçok alanda faaliyet gösteren firmalarla işbirliği ile mesleki ve teknik eğitim öğrencilerinin beceri ve staj uygulamalarını gerçek üretim ortamlarında yapmaları sağlanacak.

7) Türkiye'nin Mesleki Eğitim Haritası çıkartıldı: Haritalandırma çalışması yoluyla veri tabanına işlenen sektöre ait çalışan profil bilgileri ile mesleki eğitimi verilen alanlarda eğitim alan öğrenci sayılarının iller bazında değerlendirilmesi mümkün olabilmektedir.

8) Milli Eğitim Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Mesleki Eğitimde İşbirliği protokolü imzalandı: Protokol kapsamında tutuklu, hükümlü ve denetimli serbestlik altında bulunan yükümlüler ile koruma kurullarınca yönlendirilen eski hükümlülere iyileştirme faaliyetleri kapsamında Mesleki Eğitim Merkezleri tarafından eğitim, öğretim, kurslar (çıraklık, kalfalık, ustalık veya usta öğreticilik) düzenlenecek ve belgelendirmeleri yapılacaktır.

9) Mesleki ve Teknik Eğitim Yoluyla Sosyoekonomik Uyum Projesi başlatıldı: MEB ülkemizde geçici koruma altındaki Suriyelilerin, eğitim, sosyal ve ekonomik uyum alanlarındaki desteklenmesi amacıyla Avrupa Birliği ve Alman kalkınma Bankası işbirliği ile ‘Mesleki ve Teknik Eğitim Yoluyla Sosyoekonomik Uyum Projesi’ni başlattı.

10) Millî Eğitim Bakanlığı ve Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Arasında Mesleki Eğitimde İşbirliği Protokolü İmzalandı: İmzalanan protokol kapsamında maden ve petrol alanlarında sektörün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücü yetiştirmek amacıyla bu alanlarda eğitim veren mesleki ve teknik Anadolu liselerinin tamamında eğitim yeniden yapılandırılacak.

11) İstanbul’da Mesleki ve Teknik Eğitimin Güçlendirilmesi için İTO, İSO, İTÜ ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Mesleki Eğitim İşbirliği Projesini Başlattı: Millî Eğitim Bakanlığı mesleki ve teknik eğitimde İstanbul’da yeni bir dönemi başlattı. MEB, İstanbul Sanayi Odası (İSO), İstanbul Ticaret Odası (İTO), İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) ve Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Mesleki Eğitim İşbirliği protokolü imzaladı. Protokol kapsamında İstanbul’da bulunan mesleki ve teknik Anadolu liselerinden İSO 35 adet ve İTO ise 54 liseye hamilik edecek.

12) Sağlık hizmetleri alanında eğitim alan mesleki ve teknik Anadolu Lisesi öğrencilerinin yataklı tedavî kurumlarında stajları esnasında yemek servisinden ücretsiz yararlanmaları sağlandı: 18 Aralık 2018’de yayımlanan “Yataklı Tedavî Kurumları İşletme Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile staj yapan öğrenciler, staj yaptıkları günlerle sınırlı olmak üzere hastalar için oluşturulmuş yemek servisinden ücret ödemediği takdirde yararlanma hakkı kazandılar.

13) ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kuruldu: Bu lisede elektrik-elektronik teknolojisi ve makine

teknolojisi alanlarında savunma elektronik sistemleri ve savunma mekanik sistemleri dallarında eğitim verilecek.

14) İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kuruldu: Millî Eğitim Bakanlığı ve İTÜ Rektörlüğü tarafından Mesleki ve Teknik Eğitim İşbirliği' protokolü imzalandı. İş birliği protokolü ile İstanbul'da İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi kuruldu. Bu lisede sadece üç alanda eğitim verilecek. Lise müdürü İTÜ öğretim üyesi olacak ve alan ve dal derslerine İTÜ öğretim elemanları girebilecek. Lisede İngilizce hazırlık sınıfı olacak ve dersler İTÜ Yabancı Diller Yüksekokulu koordinasyonunda verilecek. Derslerin uygulamasında İTÜ'nün ilgili laboratuvarları ve İTÜ Teknokentin imkânları kullanılabilir. Öğrenci ve öğretmenlerin İTÜ Teknokent ile AR-GE iş birlikleri geliştirmeleri sağlanacak. Ayrıca, mezunların İTÜ'nün ilgili bölümlerini kazanmaları durumunda yükseköğrenimleri boyunca İTÜ tarafından burs desteği sağlanacak.

15) Kalfalık ve Ustalık Sınavları Artık İki Ayda Bir Yapılabilecek: MEB "Önceki Öğrenmelerin Tanınması, Denklik ve Ölçme Değerlendirme İşlemleri ile İlgili Usul ve Esaslara İlişkin Yönerge" de yaptığı değişiklikle kalfalık ve ustalık sınavları artık iki ayda bir yapılabilecek ve teorik sınavlar e-Sınav olarak uygulanabilecek. Toplu olarak yılda iki kez yapılan kalfalık ve ustalık belgesi sınavları artık iki ayda bir yapılabilecek. Düzenlemeye bir ilave daha yapıldı, ihtiyaç durumuna göre Bakanlık bazı il ve mesleki eğitim merkezlerinde bu sınavların her ay yapılmasını da sağlayacak. Kalfalık ve ustalık sınavları artık yılda en az altı kez toplu olarak yapılacak, ihtiyaç durumuna göre her ay da yapılabilecek. Böylece koşulları sağlayan kalfalık ve ustalık adaylarının sınav dönemlerini beklemelerinden kaynaklanabilecek sorunlar kaldırılmış ve sınavlara erişim sıklığı da artırılmış oldu.

16) Kalfalık ve Ustalık Sınavlarının Teorik Sınavının Elektronik Sınav olarak yapılabilmesi Seçeneği İlk Kez Uygulandı: Hem kalfalık hem de ustalık belgesine yönelik teorik sınavların e-Sınav olarak yapılmasına yönelik ilk uygulama Ankara'da elektronik sınav merkezinde gerçekleştirildi.

17) Mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarına yönetici olarak görevlendirileceklere alan öğretmeni olma koşulu getirildi: Millî Eğitim Bakanlığı yönetici görevlendirme yönetmeliğinde yaptığı değişiklikle, mesleki ve teknik eğitim kurumlarına müdür atanmasında alan öğretmeni olma şartı getirdi. Yapılan değişiklikler 9 Şubat 2019 tarihli Resmî Gazetede yayımlandı.

18) Alan öğretmenlerinin iş başı eğitim alma oranı 2019 yılında sekiz kat artacak şekilde planlama yapıldı: 2019 yılında 8.400 öğretmeni kapsayan çok sayıda iş başı ve mesleki gelişim eğitimi bir paket halinde uygulamaya alındı. 2019 yılının ilk dört ayında bu kapsamda 1.723 öğretmenin iş başı ve mesleki gelişim eğitimi tamamlandı.

19) Uçak Bakım Alan Öğretmenlerinin Tamamına Ücretsiz Eğitim Verilmesi Sağlandı: myTECHNIC ve Kapadokya Üniversitesi ile yapılan işbirliği sonucu, 2019 yılı sonuna kadar uçak bakım alan öğretmenlerinin tamamına yönelik iş başı ve mesleki gelişim eğitimleri tamamlanacaktır.

20) Savunma Sanayi Başkanlığı ile Mesleki ve Teknik Eğitim Alan Öğretmenlerinin İşbaşı ve mesleki gelişim eğitimlerine yönelik Mesleki Eğitim İş birliği Protokolü imzalandı: Protokol kapsamında savunma sanayi alanı ile ilişkili alanlarda öğretmenlerin mesleki gelişimlerine yönelik 2023 öğretmene işbaşı eğitim imkânı sunulacaktır.

21) Havelsan ile 'Mesleki Eğitimde İş birliği' Protokolü imzalandı: Protokol kapsamında, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarındaki bilişim ve endüstriyel otomasyon teknolojileri alanlarında görevli atölye ve laboratuvar öğretmenlerine,

HAVELSAN'ın profesyonel bilişim uzmanları tarafından "PAR-DUS", "ağ işletmenliği", "bilgisayar teknik servisi", "veri tabanı programcılığı", "web programcılığı", "mekatronik" ve "zihin haritaları" başlıklı eğitimler verilecek.

22) Kültür ve Turizm Bakanlığı ile "Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme" işbirliği protokolü imzalandı: Protokol ile turizm alanında eğitim veren ve seçilen mesleki ve teknik Anadolu Lisesi öğrencilerine burs verilmesi, işletmelerde beceri eğitimi ve staj uygulamalarının gerçek hizmet ve üretim ortamında yapabilmeleri, turizm sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücü yetiştirmek amacıyla belirlenen turizm liselerinin eğitimlerinin yeniden yapılandırılması ve okul eğitici ve yöneticilerinin, hizmet içi ve işbaşı eğitimlerine süreklilik kazandırılması, ve mezunların istihdamına öncelik verilmesi sağlanacak.

23) Tematik Mesleki ve Teknik Anadolu Liselerinde Bir-den Fazla Alanda Eğitim Verilebilmesine yönelik düzenleme yapıldı: Buna göre daha önce sadece bir meslek alanında eğitim hizmeti sunabilen tematik mesleki ve teknik Anadolu liseleri yeni düzenleme ile öğretim programı, öğretmen kaynağı, atölye donanımı ve benzeri özellikler bakımından birbiriyle ilişkili üç meslek alanında eğitim hizmeti sunabilecekler.

24) TOBB ile '81 İl 81 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi' projesi başlatıldı: TOBB ile Millî Eğitim Bakanlığı arasında imzalanan protokol kapsamında 81 okulun altyapısı güçlendirilecek, müfredat birlikte güncellenecek, öğrencilerin beceri eğitimlerini sektörün gerçek iş ortamlarında yapmalarına ve alan öğretmenlerinin mesleki gelişim eğitimlerinin düzenli bir şekilde yapılmasına TOBB ve TOBB-ETÜ destek verecek. Okul yönetim süreci de birlikte değerlendirilecek. Ayrıca 81 okulda tasarım-beceri atölyeleri kurulacak ve buradaki eğitime TOBB-ETÜ destek verecek.

25) Mesleki ve Teknik Eğitim Web Portalı ‘Mesleğim Hayatım’ Hizmete Girdi: Mesleki eğitimle ilgili öğrenciler, öğretmenler, mezunlar, okullar ve sektör temsilcilerinin aktif kullanabileceği ve mesleki ve teknik eğitimden kariyer imkânlarına, mülakat tekniklerinden ülkemizin mesleki eğitime dair yaptığı atılım haberlerine, geleceğin mesleklerinden öğrenci, mezun ve öğretmenlerimizin başarı hikâyelerine kadar mesleki eğitimin tüm boyutları ile ilgili her türlü bilginin paylaşıldığı sürekli güncellenen bir portal oluşturuldu.

26) Mesleki ve teknik Eğitimde Sektörle İşbirliğinde Yeni Bir Dönem başlatıldı: 2018 yılı Eylül ayında mesleki ve teknik eğitimde geçmiş yıllarda imzalanmış ve yürürlüğü devam eden sektörle 34 alanda imzalanmış 79 işbirliği protokolü vardı. Son yedi ayda 53 alanda 50 yeni işbirliği protokolü imzalandı. Böylece işbirliği yapılmamış sektör kalmamış oldu.

27) Gençlik ve Spor Bakanlığı ile Spor Liselerinin Niteliğini Artırmaya Yönelik İşbirliği Protokolü İmzalandı: Protokol kapsamında Spor Lisesi mezunlarına 1. Kademe Antrenörlük (Yardımcı Antrenör) belgesinin verilmesine yönelik mevzuat düzenlemesi yapılması, Spor liseleri öğretim programlarının revize edilerek mezunlarının spor tesisleri yöneticisi, kulüp yöneticisi gibi unvanlarda istihdamının sağlanması, öncelikle beden eğitimi olmak üzere tüm öğretmenlere antrenörlük ve hakemlik alanlarında hizmet içi eğitimlerin düzenlenmesi ve Spor liselerine yönelik ulusal ve uluslararası müsabakaların düzenlenmesi öngörülüyor.

28) Mesleki ve Teknik Eğitimde Kalite Güvence Sistemi Dönemi Başlatıldı: Kalite güvencesi yönergesine göre mesleki ve teknik ortaöğretim kurumları yılda bir kez kendi öz değerlendirme raporunu hazırlayacak. Öz değerlendirme raporu her okulun kendi imkânları ve belirlenen temalarda hedeflerini, hedeflerine ulaşma süreçlerini, bu süreçleri nasıl iyileştirecekleri ve hedefler doğrultusunda yaptıklarını kanıta dayalı bir şekilde içerecektir.

**İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Kurulmasına Yönelik
İşbirliği Protokol İmza Töreni (Ocak 2019)**

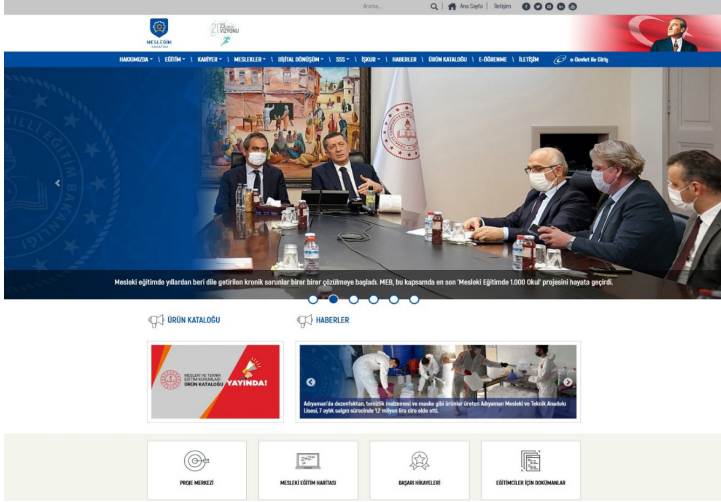
**Milli Eğitim Bakanlığı ve Gençlik ve Spor Bakanlığı arasında Mesleki
ve Teknik Eğitimde İşbirliği Protokol İmza Töreni (Nisan 2019)**

Millî Eğitim Bakanlığı ile TOBB arasında '81 İl 81 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi' Projesi İmza Töreni (Şubat 2019)

Uluslararası Mesleki ve Eğitim Yoluyla Sosyoekonomik Uyum Projesinin Başlangıç Toplantısı (Aralık 2018)

Mesleğim Hayatım Portalı (Mart 2019)

MEB, LİSELERE YERLEŞTİRMEDE YÜZ GÜLDÜRDÜ

(Milat, 27 Temmuz 2019)

Milli Eğitim Bakanlığı, Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında ilk yerleştirme sonuçlarını 22 Temmuz'da açıkladı. Geçen seneye karşılaştırıldığında MEB bu kez yüz güldürdü ve tercih yapan öğrencilerin %95'i istedikleri okullara yerleŐttiler. Geçen sene oldukça tartışmalı geçen liselere yerleştirmede bu sene sorun yaşanmadı ve öğrencilerin ve velilerin memnuniyetleri arttı. Diğer taraftan ilk kez mesleki ve teknik eğitim yerleştirmede ön plana çıktı ve %1'lik dilimden öğrenci aldı. Biz de hem yerleştirme sonuçlarını hem de mesleki ve teknik eğitimdeki bu olumlu gelişmeleri MEB Bakan Yardımcı Mahmut Özer'e sorduk.

Rehberlik Hizmetine Ağırlık Verdik

| *Liselere merkezi ve yerel yerleştirme sonuçlarımızı açıkladınız. İlk yerleştirme olmasına rağmen yerleşme oranı oldukça yüksek çıktı.*

2018 yılında yaşanan sorunlar kayıt bölgeleri üzerinden tek tek masaya yatırıldı. Tüm Türkiye'de kayıt bölgelerindeki okul türlerini, kapasitelerini ve doluluk oranlarını içeren bir coğrafi bilgi sistemi oluşturuldu. Tüm il müdürlerimizle süreci tekrar tekrar değerlendirdik. Yapılan iyileştirmeler doğal olarak sonuçlara da olumlu yansdı. Bu sene rehberlik hizmetine de büyük ağırlık verdik. Bu da sürecin makul bir seyir izlemesine çok büyük katkı yaptı.

Tercih Robotu 3 Milyon Kez Kullanıldı

| *Bakanlık bu yıl tercih robotu ve tercih rehberleri de hazırladı. Bunların kullanılma sayıları nasıl oldu?*

Bakanlık olarak tüm süreçte öğrencilerimizin ve velilerimizin yanında olmak istedik. Örneğin merkezi sınav öncesi her ay örnek soru kitapçığı yayımladık. Öğrenciler sınavda bir sürprizle karşılaşmadılar. Tercih aşamasında da değindiğiniz gibi rehberliğe ağırlık verdik. Merkezi sınav puanı ile öğrenci alan okullara yönelik hazırladığımız tercih robotu bu aşamada 3 milyon 91 bin 875 kez kullanıldı. Sınav puanı olmadan öğrenci alan okullara yönelik yerel yerleştirme için hazırladığımız tercih rehberi ise 12 milyon 688 bin 103 kez kullanıldı. Diğer taraftan mesleki ve teknik eğitimle ilgili tercih rehberi “Mesleğim Hayatım” portalı ise 1 milyon 679 bin 250 kez kullanıldı. Tüm bu rakamlar yapmış olduğumuz rehberliğin ne kadar faydalı olduğunu gösteriyor. Diğer taraftan tüm illerimizde okullarda rehber öğretmenlerimiz de sürece önemli katkı sundular. İl müdürlerimiz süreci başından sonuna kadar başarılı bir şekilde yönettiler.

| *Gerçekten tercih rehberleri çok kullanılmış. Bunun sonuçlara etkisini nasıl görüyorsunuz?*

Öğrencilerin kendi merkezi sınav puanlarına ve okul başarı puanlarına göre rasyonel tercih yapabilme imkânları artıyor. Bu da sonuçlarda rahatlıkla izlenebiliyor. Örneğin merkezi sınavla öğrenci alan okulların hemen hemen tamamı doldu. Doluluk oranı %99,6.

Yerel Yerleştirmede Memnuniyet Arttı

| *Sınavsız yerel yerleştirmeye bu durum nasıl yansdı?*

Sınavsız yerel yerleştirmede sadece yerleştirme oranının yüksekliği değil aynı zamanda ilk üç tercihten birisine yerleşme oranı

çok önemli. Bu aynı zamanda yerel yerleştirmede memnuniyetin de önemli bir göstergesi. Sınavsız yerel yerleştirmede öğrencilerin %91'i ilk üç tercihinden birisine yerleşti. %52'si ise ilk tercih ettikleri okullara yerleştiler. Diğer bir ifadeyle, yerel yerleşen öğrencilerin yarısından fazlası ilk tercih ettikleri okullara yerleşebildiler.

| *Bu rakamlara göre sınavsız yerel yerleştirmede memnuniyet oldukça yüksek. Örneğin Anadolu Liselerine yerleşen öğrencilerin yerleşme ve tercih sıralaması arasındaki ilişki nasıl?*

Lise türlerine göre yerleşmede de aynı memnuniyetin yansımalarını görüyoruz. Örneğin sınav puanı olmadan yerel yerleştirme kapsamında Anadolu liselerine yerleşen öğrencilerin %58'i birinci tercihlerinde tercih ettikleri bir Anadolu lisesine yerleştiler. Anadolu liselerine yerleşen öğrencilerin %99'u ise ilk üç tercihlerinde yer alan bir Anadolu lisesine yerleştiler.

| *Anadolu imam hatip liseleri ve mesleki ve teknik Anadolu liselerinde durum nasıl?*

Benzer şekilde Anadolu imam hatip liselerine yerleşen öğrencilerin %52'si birinci tercihlerinde tercih ettikleri bir Anadolu imam hatip lisesine yerleştiler. Anadolu imam hatip liselerine yerleşen öğrencilerin %87'si ise ilk üç tercihlerinde yer alan bir Anadolu imam hatip lisesine yerleştiler. Diğer taraftan mesleki ve teknik Anadolu liselerine yerleşen öğrencilerin %41'i birinci tercihlerinde tercih ettikleri bir mesleki ve teknik Anadolu lisesine yerleştiler. Mesleki ve Teknik Anadolu liselerine yerleşen öğrencilerin %79'u ilk üç tercihlerinde yer alan bir mesleki ve teknik Anadolu lisesine yerleştiler.

| *Aslında tüm bu sonuçlar her lise türünün bilinçli bir kitlelerinin oluştuğunu gösteriyor. Bir diğer ifadeyle kimse istemediği bir lise türüne zorlanmıyor.*

Evet. Sistemin tamamı tercih üzerine kurulu. Hiçbir öğrencinin zaten tercihinde yazmadığı bir liseye yerleştirilmesi mümkün değil. Burada önemli olan tercihin ne kadar rasyonel olduğu. Bu nedenle tercihlerde rehberlik hizmeti büyük öneme sahip.

| *İTÜ ile yaptığımız işbirliği kapsamındaki okulda sonuçlar nasıl?*

Bildiğiniz gibi İTÜ mühendislik alanında ülkemizin en güçlü üniversitelerinden birisi. İTÜ'nün kazanımlarını ve deneyimlerini bir mesleki ve teknik Anadolu Lisesi kurarak, mesleki ve teknik ortaöğretime de kazandırmak istedik. Burada da kontenjanın çok üzerinde başvuru oldu. Tüm alanlar dolduğu gibi yerleşen öğrencilerin yüzdelik dilimleri de oldukça iyi. Örneğin Bilişim Teknolojisi alanına %1,26'lık dilimden öğrenci yerleşti. Tüm bu sonuçlar attığımız adımların ne kadar doğru olduğunu gösteriyor. Artık mesleki ve teknik eğitim hiçbir yere yerleşmeyen öğrencilerin zorunlu varış noktası değil, tam tersine tercih edilen bir okul türüne dönüşüyor. Bu süreci kararlılıkla devam ettireceğiz.

Mesleki Eğitim Merkezleri Önemli İşlev Görüyor

| *Mesleki eğitim merkezlerinde öğrenim gören öğrencilere lise diploması alma hakkı verdiniz. Bu merkezler kalfa ve usta ihtiyacını karşılamak için çok önemli. Burada da öğrenci artışı bekliyorsunuz?*

Mesleki eğitim merkezleri ülkemizde mesleki ve teknik eğitimde çok önemli bir işlev görüyor. Mezun olanların %88'i mezun oldukları alanda çalışıyor. Oldukça başarılı bir model ve tarihi çırak-kalfa-usta geleneği bu merkezlerimizde yaşamaya devam ediyor. Bu okula gelen öğrencilerimiz mezun olduklarında maalesef lise diploması alamıyorlardı. Lise diploması alabilmeleri için tek seçenek, açık ortaöğretim kurumlarına kayıt yaptırarak

fark derslerini vermeleri idi. Bu durum öğrencilerimizin mesleki eğitim merkezlerini tercih etmelerinin önünde büyük bir engel oluşturuyordu. Bu problemi çözmek için Temmuz ayında gerekli düzenlemeleri yaptık ve artık öğrencilerimiz fark derslerini bu merkezlerde alabilecekler. Dolayısıyla mesleki eğitim merkezlerine gelen öğrencilerimiz artık lise diploması alabilecekler. Bu sene bu merkezlerdeki öğrenci sayısının artmasını bekliyoruz. Öğrencilerimizi mesleki eğitim merkezlerine bekliyoruz.

Mesleki ve Teknik Eğitime İlk Kez %1'lik Dilimden Öğrenci Yerleşti

| *ASELSAN ile attığınız adımlar mesleki ve teknik eğitimin ülkemizdeki yeri için çok kritikti. Bu okullardaki sonuçlar nasıl?*

Ülkemizin son yıllarda savunma sanayisinde atmış olduğu çok önemli adımlara yönelik teknik eleman ihtiyacını karşılamak üzere ASELSAN ile çok önemli bir işbirliğine gittik ve Ankara'da ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini kurduk. İki alanda öğrenci aldık. Kontenjanın çok çok üzerinde tercih aldık ve örneğin bu okuldaki Elektrik-Elektronik Teknolojisi alanına %0,46'lık dilimden öğrenci yerleşti. İlk kez bir mesleki ve teknik Anadolu lisesi %1'lik dilimden öğrenci alıyor. Bu mesleki ve teknik eğitimin ülkemizdeki algısı için çok önemli.

Mesleki ve Teknik Eğitim Altın Dönemini Yaşıyor

| *Bu sene yerleştirmelerde mesleki ve teknik eğitimde görünür bir iyileşme söz konusu. Bakanlık olarak son bir yılda mesleki ve teknik eğitimde çok önemli adımlar atmış ve iyileştirmeler yapmıştınız. Bunun meyvelerini de aldınız.*

Gerçekten son bir yılda tüm arkadaşlarımızla birlikte mesleki ve teknik eğitimin güçlenmesi için diğer bakanlıklarla, sektörlerle

ve ilgili paydaşlarımızla çok önemli projeleri hayata geçirdik. Bu hem sınavla hem de yerel yerleştirme ile öğrenci alan mesleki ve teknik Anadolu liselerimizin doluluk oranlarına yansdı. 2018 yılında sınavla öğrenci alan bu okullarımızda doluluk oranı %74'ler seviyesinde gerçekleşti. 2019 yılında sınavla öğrenci alan mesleki ve teknik Anadolu lisesi kontenjanında yaklaşık %25'lik artış yaptık. Bu artışa rağmen doluluk oranı %98'e yükseldi.

Bakanlık olarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile yapmış olduğumuz işbirliği kapsamında olan okullarımızın hemen hemen hepsi doldu. Benzer şekilde Bakanlık olarak Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İSO, İTO ve İTÜ ile yapmış olduğumuz işbirliği kapsamındaki İstanbul'da bulunan okullarımızdaki doluluk oranı %97'ye yükseldi. Diğer taraftan Bakanlık olarak TOBB ile "81 ilde 81 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi" işbirliği kapsamındaki 81 ildeki okullarımızın hemen hemen tamamı doldu.

ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi'ni Ziyaret (Mart 2020)

MESLEKİ VE TEKNİK EĞİTİM ARTIK BAŞARILI ÖĞRENCİLERİN DE TERCİHİ

(Star Açık Görüş, 4 Ağustos 2019)

Millî Eğitim Bakanlığı mesleki ve teknik eğitimi güçlendirmek için son bir yılda çok ciddi adımlar attı. 2019 liselere yerleştirme sınav sonuçlarına mesleki ve teknik eğitim damgasını vurdu. Öğrencilerin ilgisinin birden mesleki eğitime nasıl yöneldiği konuşulmaya başlandı. Biz de hem bu başarının hikâyesini hem de mesleki ve teknik eğitimde uzun soluklu dönüşüm planlarını MEB mesleki ve teknik eğitimden sorumlu Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'e sorduk.

| *Bu sene liselere yerleştirmede ilk kez mesleki ve teknik eğitim ön plana çıktı. Yıllardan beri ilk kez böyle bir şey gerçekleşiyor. Bu nasıl oldu?*

Bakanlık olarak son bir yılda mesleki ve teknik eğitimi ana odağımıza aldık. Bir kere şunu net olarak ifade edelim: Mesleki ve teknik eğitimde hem öğrenciyi hem de sektörü memnun etmeyen bir çözümün sürdürülebilirliği yok. Öte yandan, şunu da görelim: Sorunları doğru tespit edemezseniz atacağınız adımlar sorunları çözemeyeceği gibi uzun vade de çözümleri de güçleştirecektir. Bu nedenle öncelikle mesleki ve teknik eğitimde tüm paydaşlarımızla sorun alanlarını tespit ettik ve çözüm için hızlı adımlar atmaya başladık. Mesleki eğitimin güçlenmesi için kamu kurumlarında, sektörlerde ve tüm paydaşlarda velhasıl toplumda güçlü bir mutabakatın olduğunu gördük. İlgili taraflarla

birlikte bu soruna sistematik yaklaşarak söz konusu mutabakatın gereğini yapmaya çalışıyoruz.

| *Son bir yılda hemen hemen tüm sektörlerle işbirliğine gittiniz yani...*

Bakanlığın mesleki ve teknik eğitim alanında zaten yıllardan beri sektörlerle işbirliği geleneği vardı. Bu işbirliği adımlarını biraz daha sistematik hale getirdik. Örneğin 2018 Eylül ayına kadar son on yılda eğitim verdiğimiz 35 alanda sektörlerle imzalanmış ve yürürlükte olan işbirliği protokolleri vardı. Son altı ayda eğitim verdiğimiz 53 alanın tamamında sektörün temsilcileri, ilgili kurum ve kuruluşların tamamı ile iş birliklerini tamamlamayı kendimize hedef olarak koyduk ve sahaya girdik. Ve mevcut iş birliklerimizi güçlendirip yeniden tanımladığımız gibi eğitim verdiğimiz tüm alanlarda sektörlerle ve paydaşlarımızla iş birliklerimizi de tamamladık. En önemlisi iş birliklerinin boyutunu değiştirdik ve kapsamını genişlettik. Bu kapsamın etkileri önümüzdeki yıllarda daha iyi hissedilecek.

| *Mesleki ve teknik eğitimle ilgili TOBB, İSO ve İTO gibi ana aktörler nasıl bir çalışma içine girdiniz?*

Ülkemizin mesleki ve teknik eğitim alanında daha iyi yerlere gelmesi için bu konudaki birikimlerden en iyi şekilde yararlanmak zorundayız. Dolayısıyla tüm aktörlerle birlikte hareket etmeye çalışıyoruz. Bu amaçla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, İSO, İTO ve İTÜ ile İstanbul'da mesleki ve teknik eğitimi güçlendirmek için önemli bir işbirliğine gittik. Daha sonra ülke tarihinde tüm illerde iyi örnekleri oluşturmak için TOBB ile "81 İl 81 Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi" projesini hayata geçirdik. Benzer şekilde Kültür ve Turizm Bakanlığı ile geleneksel Türk sanatları ve turizm alanında işbirliğine gittik.

| *Sektörlerle kurduğunuz iş birliklerinin kapsamında yeni olan nedir? Nasıl bir kapsam genişletmesine gittiniz?*

Artık iş birliklerimiz hem yönetim hem de eğitim sürecini kapsıyor. İş birliğini parçalı değil bütünsel ele alıyoruz. İş birliklerimiz müfredatı birlikte güncellemeyi, başarılı öğrencilere burs verilmesini ve öğrencilerin beceri eğitimlerini gerçek iş ortamlarında yapmalarına sektörün tam destek vermesini içeriyor. Alan öğretmenlerinin iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerinin düzenli bir şekilde yapılmasını artık işbirliği kapsamında sektör üstlenmekte. Ayrıca sektördeki deneyimli uzmanların alan ve dal derslerine girmelerine de imkân tanıdık. En önemlisi, işbirliği kapsamındaki okullardan mezun olanlara istihdamda öncelik verilmesinin sağlanması oldu. Diğer taraftan sektör temsilcilerinin dillendirdikleri önemli bir şikâyet vardı. Eğitim süreçlerine destek veriyorlardı ancak yönetim süreçlerine dâhil olmadıklarından ve katkı veremediklerinden şikâyetçiydiler. Yeni işbirliği kapsamına okul yönetim sürecinin de birlikte değerlendirilmesini dâhil ettik. Dolayısıyla tam bir işbirliği modeli oluştu.

| *Sonrasında nasıl bir sıçrama oldu?*

2018 yılında toplam 2 bin 379 alan öğretmeni iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerine katılmışken 2019 yılının ilk altı ayında sektörlerle yaptığımız yeni işbirliği protokolleri kapsamında 2 bin 544 öğretmen iş başı ve mesleki gelişim eğitimi aldı. Yani, 2019 yılının ilk altı ayında eğitim alan mesleki ve teknik eğitim alan öğretmen sayısı 2018 yılının tamamındaki öğretmen sayısını geçti. 2019 yılı sonuna kadar 10 bin öğretmenimizin bu kapsamda eğitim almalarını sağlayacağız. Planlamalarımız takvimine göre aksama olmadan çalışıyor. Bu eğitimlerin tamamını sektörlerle yapmış olduğumuz iş birlikleri sayesinde gerçekleştirdik.

| *Eğiticilerin eğitimi seferberliği gibi.*

Evet. Ülkemizde mesleki ve teknik eğitimin güçlenmesinin ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasının en önemli sürücü kuvvetini öğretmenlerimiz oluşturuyor. Öğretmenlerimiz mesleki ve teknik eğitimdeki gelişmelerin ve yeni uygulamaların ne kadar içinde olabillerse eğitim kalitemiz de o kadar yüksek olur. Bu nedenle bu konuya özel önem vermekte ve yakından takip etmekteyiz.

| *2019 Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında liselere yerleştirmelerde Mesleki ve teknik Anadolu liseleri ilk kez yüzde 1'lik dilimden öğrenci aldı. Bu gelişmeyi nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Evet. ASELSAN ile savunma sanayine yönelik teknik eleman ihtiyacını karşılamak için Ankara'da kurduğumuz ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi yüzde 0,46'lık dilimden öğrenci aldı. Benzer şekilde İTÜ ile İstanbul'da kurduğumuz İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi yüzde 1,26'lık dilimden öğrenci aldı. Bunlar ilk kez oluyor. Tüm bu adımlar, mesleki ve teknik eğitimin algısında pozitif yöne doğru kırılmada tarihi bir öneme sahip. Artık mesleki ve teknik eğitim, iddiası olan ve başarılı öğrencilerimizin tercihinde yer almaya başladı.

| *Sınavla öğrenci alan mesleki ve teknik Anadolu liselerinde doluluk oranı da yükseldi.*

Evet. Kapasitenin önemli oranda artırılmasına rağmen 2018 yılında bu okullardaki doluluk oranı yüzde 74'ler seviyesindeydi. 2019 yılında bu oran yüzde 98'ler seviyesine yükseldi.

| *Yeterli çırak, kalfa ve usta olmadığı ile ilgili şikâyetler dile getiriliyor. Bu konuda ne gibi önlemler alıyorsunuz?*

Kalfa ve ustalar mesleki eğitim merkezlerinde yetişiyor. 323 mesleki eğitim merkezimiz var. Öğrenciler haftada bir gün okulda diğer günler ise sözleşme yapılan işletmelerde eğitim alıyorlar.

Geleneksel çırak-kalfa-usta eğitimini bu okullarımızda sürdürüyoruz. Yaklaşık 100 bin öğrencimiz var. Mezunların istihdam oranı oldukça yüksek. Örneğin 2018 mezunlarımızın yaklaşık yüzde 88'i eğitim aldıkları alanlarda çalışmaya devam ediyor. Oldukça başarılı bir model; kalfa ve usta ihtiyacını karşılamada çok önemli bir fonksiyona sahip. Bu merkezlerin güçlendirilmesi ve kapasitelerinin artırılması gerekiyor. Ancak öğrencilerin mesleki eğitim merkezlerini tercih etmelerinin önünde önemli bir engel vardı. Ortaokul sonrası zorunlu eğitim kapsamında dört yıllık bir eğitim sunmasına rağmen buradaki öğrenciler 12. sınıf sonrası ustalık belgesi alabilmelerine rağmen lise diploması alamıyorlardı. Lise diploması alabilmeleri için açık öğretime kaydolup fark derslerini vermeleri gerekiyordu. Bu durum öğrencilerin mesleki eğitim merkezlerini tercih etmemelerine yol açıyordu. Bu sorunu çözmek için gerekli mevzuat düzenlemelerini bu ay itibariyle tamamladık. Artık mesleki eğitim merkezlerine kayıt yaptıran öğrencilerimiz okulda fark derslerini alabilecekler ve dört yıllık eğitim sonunda başarılı olanlar ustalık belgesinin yanında lise diploması da alabilecekler.

| *Çok önemli bir düzenleme olmuş. Bu sene bu düzenleme nedeniyle öğrenci sayısı da artacaktır.*

Evet. Bu esneklik sonrası mesleki eğitim merkezlerine yeni kayıtlarda artış bekliyoruz. Mesleki eğitim merkezlerini güçlendirmek için bir önemli adım daha attık. Özel sektör mesleki ve teknik Anadolu lisesi kurabilmesine rağmen mesleki eğitim merkezi kuramıyordu. Sektörün mesleki eğitim merkezi kurabilmesi ile ilgili taleplerini de göz önüne alarak kanun düzenlemesi teklifini hazırladık. 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanununda yapılan düzenleme ile özel sektörün mesleki eğitim merkezi kurabilmesinin önü açıldı. Özellikle sektörlerin kümelendiği organize sanayi bölgelerinde (OSB'lerde) özel

sektörün mesleki eğitim merkezi kurması önemli bir açığı kapatacak. Diğer taraftan büyük ölçekli fabrikalarda da artık özel sektör mesleki eğitim merkezleri kurarak usta ihtiyacını kendisi rahatlıkla karşılayabilecek.

| *Anladığım kadarıyla özel sektörün mesleki eğitimde daha fazla yer almasını ve katkı vermesini istiyorsunuz.*

Aynen öyle. Tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de üretim ve hizmet sektörü ağırlıklı olarak özel sektörde. Biz ağırlıklı olarak özel sektöre eleman yetiştiriyoruz. İstihdam eden birimlerin eğitim sürecinde daha fazla yer almasından ve katkı sunmasından daha doğal bir şey yok. Bu eğitimin de kalitesini artıracak. Dünyadaki eğilimler de bu yönde. Mesleki ve teknik eğitimde örnek gösterilen Almanya'da özel sektörün mesleki eğitimdeki payı yüzde 60'ların üzerinde. Bizde bu konuda teşvik mekanizması da olmasına rağmen özel sektörün mesleki ve teknik eğitimdeki payı yüzde 6'nın altında ve son derece düşük. Bu nedenle özel sektörün mesleki ve teknik eğitimdeki payını artırmamız lazım. Mesleki eğitim merkezi açabilmelerine yönelik yaptığımız düzenleme de bu çerçevede attığımız bir adım.

| *İlgili sektörlerin olmadığı yerlerde, söz konusu sektörlerle ilgili alanlarda eğitim veren mesleki ve teknik Anadolu liseleri var. Bu bir sorun değil mi?*

Bu önemli bir sorun. Mesleki ve teknik eğitimin çevresinde bulunan sektörlerle uyumlu alanlarda eğitim vermesi gerekiyor. Aksi durum mesleki ve teknik eğitimin çoğu sorunun ana kaynağını oluşturuyor. Sektörün olmadığı yerde eğitim kalitesi düşüyor, çünkü iş yeri eğitimi imkânı olmuyor. Bu durum aynı zamanda mezunları doğal olarak eğitim aldıkları alan dışında istihdama yöneltiyor. Şu anda çözmeye çalıştığımız en önemli sorunlardan birisi bu. Önce resmi tam görebilmek için Türkiye'nin mesleki

eğitim haritasını çıkarttık. Tüm illerde sektörleri, kapasitelerini, iş hacimlerini ve istihdam durumlarını tespit ettik. Daha sonra illerimizdeki mesleki ve teknik eğitim verdiğimiz alan ve dalları ve ğrenci sayılarımızı sektörlerle karşılaştırdık. Uyumsuzlukları tek tek tespit ettik. Mesleki ve teknik eğitimde arz-talep dengesinin rasyonel bir zemin üzerinden oluşturulmadığını gördük. Bu kısa sürede oluşan bir sorun değil, on yılların oluşturduğu bir problem. şu anda mesleki ve teknik eğitimi sektörlerle uyumlaştırma, talebe göre arz oluşturma ve yeniden yapılandırma süreci devam ediyor. Bu uzun soluklu bir süreç. Çalışmalarımız devam ediyor.

| *Müfredat konusunda bir düzenlemeniz olacak mı?*

Eğitim verdiğimiz tüm alanlarda müfredatı Mesleki Yeterlilik Kurumu (MYK) tarafından hazırlanmış ve Resmî Gazete’de yayımlanmış ulusal meslek standartlarına uyumlu hale getirdik. Diğer taraftan mesleki ve teknik eğitimde müfredatı sektörlerle ve paydaşlarımızla birlikte sürekli gözden geçiriyoruz. Burada başka bir yapısal sorunla karşılaştık. Mesleki ve teknik eğitimde 53 alan 203 dalda eğitim veriyoruz. Dal yapısı incelendiğinde bizim mesleki ve teknik eğitim sistemimiz ortaöğretim seviyesinde çok ayrıntılı uzmanlaşmaya gidiyor. Oysa dünyadaki son eğilimlere bakıldığında ortaöğretim seviyesinde çok ayrıntılı uzmanlaşmadan vazgeçildiğini, bunun yerine alanların genişletildiği ve akademik ve genel becerilere daha fazla ağırlık verildiğini görüyoruz. Bu, hem mezunların meslekler arası geçişine izin veren esnek bir eğitim sistemine imkân veriyor hem de mezunların hızlı teknolojik değişimlere adaptasyonunu artırıyor. Bu konuda da çalışmaya başladık. Önümüzdeki bir yılın en önemli gündem maddelerimizden birisi de bu olacak.

**Türkiye Futbol Federasyonunda Spor Liselerinde
İşbirliği Değerlendirme Toplantısı (Mart 2020)**

**Milli Eğitim Bakanlığı ile İstanbul-Marmara-Ege-Akdeniz-Karadeniz
DTO arasında Mesleki ve Teknik Eğitimde İşbirliği Protokol İmza Töreni
(Ağustos 2020)**

MEB MESLEKİ EĞİTİMDE SÜREKLİ HEDEF BÜYÜTÜYOR

(*Milat*, 16 Ekim 2019)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) son bir yılda mesleki ve teknik eğitime ilişkin çok sayıda yeni projeyi hayata koydu ve mesleki eğitime ilişkin algıyı olumlu anlamda dönüştürdü. Bu kararlı duruş, mesleki ve teknik eğitimin her alanında gözle görülür somut başarıları da beraberinde getirdi. Biz de bu başarının detaylarını ve arkasında yatan hikâyeyi, Millî Eğitim Bakanlığında mesleki eğitimden sorumlu Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'e sorduk.

| *Son bir yılda mesleki ve teknik eğitimde çok önemli adımlar attınız ve bu adımlarda sürekli hedef büyüttünüz. Bu dönüşümün arka planında ne yatıyor?*

Mesleki ve teknik eğitim, sektörlere ihtiyaç duyduğu nitelikte insan kaynağı yetiştiren bir eğitim. Dolayısıyla sektörleri ve öğrenciyi birlikte memnun eden optimal bir çözüm yakalamadığınızda attığınız adımların sürdürülebilirliği yok. Bu nedenle sektör, öğrenci ve okul ve öğretmeni merkeze alarak sahici sorun alanlarını ve çözümlerini kısa sürede belirleyerek işe başladık. Zaten bu konular yıllardan beri konuşulan konulardı. Tüm bu konuşulanları, yazılanları bir süzgeçten geçirdik. Tüm paydaşlarla hızlı değerlendirme toplantıları yaptık. Atılacak adımlara, yani çözümlere yönelik sistematik bir yaklaşım geliştirdik. 2023 Eğitim Vizyonu'nda da bunlar ana hatları ile ortaya koyulmuş

durumda. Geliştirilen çözümler sektörü de öğrenciyi de öğretmeni de merkeze alıyordu. Birisinde yapılacak iyileştirmeyi diğeri pahasına yapan bir çözüm değildi. Bu nedenle sorunların çözümlerine bir bütün olarak bakan bir yaklaşımı benimsedik. Sonrasında adımları atmaya başladık. Her atılan adım bir taraftan o konuyla ilgili çözümü getirirken diğer alanlardaki sorunların çözümünü de kolaylaştırdığını gördük. Sonuç olarak mesleki ve teknik eğitimin güçlendirilmesi yönünde ciddi bir ivme yakaladık.

| *Sektörlerin de mesleki ve teknik eğitimde atılan adımlara aktif katıldıkları görülüyor.*

Sektörlerle işbirliklerine artık bütünsel yaklaşıyoruz. Sektörden eğitime sadece atölye ve bina yapımında katkı sağlaması gibi sınırlı ölçekte bir etkileşim beklemiyoruz. Tam tersine öğrencilerin iş yeri eğitimlerine, öğretmenlerin iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerine, müfredatın güncellenmesine ve dolayısıyla eğitimle ilgili tüm süreçlere aktif bir şekilde dâhil olmalarını istiyoruz. Son bir yılda yaptığımız tüm işbirliği adımları bu şekilde kapsamlı bir çerçeveye oturuyor. Sektörlerin de aslında yıllardan beri böyle bir işbirliği arzuladıklarını da görmekten büyük mutluluk duyduk. Sonuçta kısa sürede eğitim verdiğimiz tüm alanlarda ilgili sektörlerle kapsamlı işbirliği modellerini uygulamaya sokabildik. İş birlikleri sadece imza aşamasında da kalmıyor, somut çıktılar oluyor. Somut çıktılar oldukça hem okullarımız hem de sektörler bu iş birliklerine daha ciddi yaklaşıyor. Biz de tüm süreci kontrol ediyoruz. Eğer bir işbirliğinde somut çıktı sağlanamamışsa o işbirliğini masaya yatırıyor, sorunları tespit ediyor ve revizyonlar yapıyoruz.

| *Sadece sektörlerle değil aynı zamanda kamu kurumları ile de mesleki ve teknik eğitimde iş birlikleri yaptınız. İlk adımı*

da Kùltür ve Turizm Bakanlığı ile yaptımız ve bu yılın Eylül ayında da işbirliğinde hedefi büyüttünüz.

Evet. Turizm alanında nitelikli insan kaynağı yetiştirmek için Kùltür ve Turizm Bakanlığımız ile yaklaşık bir yıl önce çok ciddi bir işbirliği adımı atmıştık. İşbirliği protokolü kapsamında 11 mesleki ve teknik Anadolu lisesinde proje başlatıldı. Yabancı dil hazırlık sınıfları, gerçek iş ortamlarında öğrencilerin iş yeri eğitimi, istihdam garantisi ve öğrencilere yönelik önemli oranda burs miktarı öğrencilerin bu liselere yönelik talebinde ciddi bir artışa neden oldu. Ve iki bakanlık süreci yeniden değerlendirdi ve belirttiğiniz gibi Eylül ayında hedef büyütüldü. Eylül ayı içerisinde Kùltür ve Turizm Bakanımız Sayın Mehmet Nuri Ersoy ve Milli Eğitim Bakanımız Sayın Ziya Selçuk, hedefi güncelleyerek büyüten Mesleki ve Teknik Eğitimi Geliştirme İş Birliği Protokolünü imzaladılar. Her yıl protokol kapsamındaki okul sayısı artırılacak ve nihayetinde 200 mesleki ve teknik Anadolu lisemiz proje kapsamına alınacak. Protokol imzalayan sektör temsilcilerimiz de süreçten gayet memnun. Bunlar geleceğimiz için çok önemli adımlar.

Mesleki ve Teknik Eğitimde Öğrenci Sayısı %17 Arttı ve İlk Kez %1'lik Dilimden Öğrenci Aldı

| *Mesleki ve teknik eğitimi genellikle öğrencilerin tercih etmedikleri söylenir. Tüm bu adımlarımız bu sonucu ne kadar değiştirdi?*

Bu algı geçmiş yılların birikimi. Diğer ülkelerdeki gelişmelere de baktığımızda mesleki ve teknik eğitimin aynı kaderi yaşadığını görürsünüz. Doğal akış giderek azalıyor. Ülkeler farklı bağlamlarda mesleki ve teknik eğitimlerini yeniden yapılandırıyorlar. Ancak bizde durum biraz daha farklı. Doğal akışında zaten sorunlar içeren bir alana ciddi müdahaleler söz konusu oldu. Özellikle katsayı uygulaması mesleki ve teknik eğitimde tarihsel bir

kırılmaya yol açtı ve algının olumsuz dönmelerini perçinledi. Öğrenci akışı da olumsuz etkilendi. Sonraki yıllarda yapılan iyileştirmeler neden olunan olumsuz algıyı yeterince tamir edemedi. Dolayısıyla bugünden yarına hemen öğrencilerin bu alana kaymasını beklemek doğru olmaz. Kaymasını gerektirecek doğru ve doğal yaklaşımlar inşa etmeniz lazım. Biz buna çalışıyoruz. Son bir yılda attığımız adımlar öğrencilerin mesleki ve teknik eğitime yönelimini nispi olarak artırdı. Geçen sene mesleki ve teknik Anadolu liseleri ve mesleki eğitim merkezlerine 293 bin 208 öğrenci kaydolmuşken bu sayı bu sene 344 bin 291'e yükseldi. Yani geçen seneye göre bu sene mesleki ve teknik ortaöğretimdeki öğrenci sayısı yaklaşık %17 arttı. Yılların birikimi ile oluşan sorunları göz önüne aldığımızda bu artış oldukça ciddi ve sevindirici. Önümüzdeki yıllarda daha da artacağına inanıyorum. Diğer taraftan çok önemseydiğimiz ve geçen yıl kurduğumuz ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi %0,46'lık, İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi %1,26'lık dilimden öğrenci aldılar. Bu mesleki ve teknik eğitimde ilk kez olan bir şey. Artık çok başarılı öğrencilerimiz de mesleki ve teknik eğitimi tercih edebiliyor. Bu mesleki ve teknik eğitimin tarihi açısından oldukça önemli bir sıçrama. Ülkemizde mesleki ve teknik eğitimi ülkemizin ihtiyaçlarına göre yeniden inşa ediyoruz ve sağlıklı bir zemine oturtuyoruz. Atılan bu adımlar belki bugün yeterince fark edilemeyebilir, ancak önümüzdeki yıllarda sonuçları daha net görülecektir.

Mesleki Eğitim Merkezlerinde Öğrenci Sayısı %62 Arttı

| *Mesleki eğitim merkezlerine de daha fazla ağırlık vermeye çalışıyorsunuz. Neden?*

Mesleki eğitim merkezlerimiz, geleneksel çıraklık-kalfalık-ustalık eğitimini sürdüren, küçük ve orta ölçekli işletmelerimizin

kalfa ve usta ihtiyacını karşılayan çok önemli eğitim kurumlarımız. Bu kurumların tarihsel arka planı var. Kurgusu oldukça başarılı. Öğrenciler haftada bir gün okula geliyorlar, diğer günler iş yerlerinde eğitimlerine devam ediyorlar. Eğitimleri boyunca asgari ücretin üçte birini alıyorlar. Uygulama ağırlıklı bir eğitim imkânı sunuluyor. Mezunların istihdam oranları oldukça yüksek. Son iki yılın mezun istihdam profilini çıkarttık. Mezunların eğitim aldıkları alanlarda istihdam oranları yaklaşık %90'lar seviyesinde. Dolayısıyla oldukça başarılı bir model. Sektör temsilcilerimiz de mesleki eğitim merkezlerimizde öğrenci kapasitesinin artmasını istiyorlar. Yaptığımız iyileştirmeler sonunda bu sene öğrenci sayısında ciddi bir artış elde ettik. Geçen sene bu merkezlere 19 bin 947 öğrenci kayıt yaptırmışken bu sayı bu sene 32 bin 281'e yükseldi. Yani geçen seneye kıyasla kayıt yaptıran öğrenci sayısında yaklaşık %62'lik bir artış sağladık. Bu çok önemli bir artış.

| *Bunu nasıl başardınız?*

Bir dizi iyileştirme yaptık. Örneğin, mesleki eğitim merkezlerine kayıt yaptıran öğrenciler ortaokul sonrası dört yıllık eğitim almalarına rağmen mezun olduklarında sadece ustalık belgesi alabiliyorlar, ancak lise diploması alamıyorlardı. Lise diploması alabilmeleri için bu merkezlere devam ederken ilaveten açık liseye kayıt yaptırıp fark derslerini vermeleri gerekiyordu. Bu ilave yük, yaptığımız saha araştırmalarında kayıt yaptıran öğrencilerin bu durumu görünce bu merkezlere devam etmekten vazgeçtiklerini gösteriyordu. Bu sorunu çözmek ve lise diplomasına erişimde esnek bir yapı kurmak için ortaöğretim kurumları yönetmeliğinde değişiklik yaptık ve bu merkezlerdeki öğrencilerin okula geldikleri günlerde fark derslerini alabilmelerini ve başarıları durumunda da lise diploması alabilmelerinin önünü açtık. Bu esnek yapı mesleki eğitim merkezlerinin

algısına olumlu katkı yaptığı gibi güçlendirdi de. Sonuçta da öğrenci sayısında %62'lik bir artış sağlandı. Önümüzdeki yıllarda bu merkezlerin kapasitelerinin ciddi oranda artmasını bekliyoruz. Özellikle özel sektörün mesleki eğitim merkezi açabilmesi de bu artışa ciddi katkı sağlayacak.

| *Özel sektör de mesleki eğitim merkezleri açabilecek mi?*

Evet. Bildiğiniz gibi özel sektör mesleki ve teknik Anadolu lisesi açabilmesine rağmen mesleki eğitim merkezi açamıyordu. Sektörlerle görüşmelerimizde bu sorun sürekli dile getiriliyor, özellikle organize sanayi bölgelerinde ve fabrikaların içerisinde mesleki eğitim merkezleri açmak ve ihtiyaç duydukları elemanları yetiştirmek istediklerini ifade ediyorlardı. Bu sorunu çözmek için de çalışmalara hızla başladık ve sonunda 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu'nda yapılan düzenleme ile özel sektörün mesleki eğitim merkezi kurabilmesinin önü açıldı. Artık özel sektör ihtiyaç duyduğu kalfa ve ustaları isterse kendisi de yetiştirebilecek. Bu açılımın etkilerini önümüzdeki yıllarda göreceğiz. Her iki adımda mesleki eğitim merkezlerimizi güçlendirecek yapısal dönüşümler olup tarihsel olarak büyük öneme sahipler.

Kalfalık ve Ustalık Sınavlarında e-Sınav Dönemi

| *Mesleki eğitim merkezlerinde yapılan kalfalık ve ustalık sınavlarında da düzenlemeler yaptınız. Bunlardan da bahsedebilir misiniz?*

Mesleki eğitim merkezlerinde yapılan kalfalık ve ustalık sınavları teorik ve beceri sınavı olmak üzere iki aşamalı olarak gerçekleştiriliyor. 2019 yılında şu ana kadar 154.371 aday kalfalık ve ustalık belgesi için başvuru yaptı ve sınavlara girdi. Geçen seneye göre kalfalık ve ustalık sınavlarına başvuruların arttığını gördük. Sınavlara yönelik artan taleplere hızla cevap verebilmek

için iki alanda iyileştirme yaptık. Birincisi iki sınav arasındaki bekleme süresini kısalttık, yani toplu olarak yılda iki kez yapılan kalfalık ve ustalık belgesi sınav sayısını yılda altıya çıkarttık. Diğer taraftan teorik sınavların her ay yapılabilmesi için teorik sınavlarda ilk kez e-sınav seçeneğini geliştirdik. Pilot uygulama başarılı bir şekilde tamamlandı. Artık kalfalık ve ustalık sınavı yapılan tüm alan ve dallarda teorik sınavlar e-sınav olarak yapılabilecek. Bu amaçla 81 ilde oluşturulan e-sınav merkezlerimiz kullanılacak. Sonuç olarak koşulları sağlayan kalfalık ve ustalık adaylarının sınav dönemlerini bekleme süresini kısaltmış, e-sınav seçeneğini oluşturmuş ve sanayimizin ihtiyacı olan kalfa ve ustaların sektörlerle buluşmalarını hızlandırmış bulunuyoruz.

Mesleki ve Teknik Alan Öğretmenlerinin Eğitiminde Altı Katlık Artış

| *Mesleki ve teknik eğitimde öğretmen eğitimleri attığımız adımların başarılı olması için oldukça önemli. Bu alanda durum nedir?*

Değindiğiniz gibi mesleki ve teknik eğitimde attığımız adımların sürdürülebilirliğinin sağlanmasında ve mesleki alanlardaki güncel gelişmeleri takip etmede öğretmenlerin iş başı eğitimleri ve mesleki gelişim eğitimleri büyük öneme sahip. Bu kapsamda mesleki ve teknik alan öğretmenlerinin iş başı ve mesleki gelişim eğitimleri ile ilgili oldukça kapsamlı bir eğitim paketi hazırladık. Başlangıçta 8.400 öğretmenimizin mesleki gelişim eğitimi almasını planlamıştık. Yeni işbirlikleri ile bu sayıyı 10.000'e çıkartmış ve planlamasını da yapmıştık. Düzenlediğimiz merkezi ve mahalli eğitimlerde 2019 yılının ilk sekiz ayında toplam 10.223 atölye ve laboratuvar dersi öğretmeni iş başı ve mesleki gelişim eğitimi aldı. Yani 2019 yılı için kendimize koyduğumuz 10 bin öğretmen hedefine 2019 yılının ilk sekiz ayında ulaşınca öğretmen eğitimindeki hedefimizi tekrar güncelledik ve 2019

yılı sonuna kadar bu sayıyı 15 bin öğretmene çıkarttık. Takvim planlarımız çerçevesinde ilerliyor. Böylece 2018 yılındaki eğitim ile karşılaştırıldığında öğretmenlerimizin iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerinde altı katın üzerinde bir artış sağlanacağı gibi mesleki ve teknik alan öğretmenlerimizin toplamının yaklaşık %35'ni iş başı ve mesleki gelişim eğitiminden geçirmiş olacağız.

Mesleki ve Teknik Eğitimde Üretim %40 Arttı

| *Mesleki ve teknik eğitim veren okullarda döner sermaye kapsamındaki üretimden elde edilen gelirlerden yapılan hazine kesintisi %15'ten %1'e düşmüştü. Bu teşvik, üretim gelirlerine nasıl yansdı?*

Okullarımızda döner sermaye kapsamında yapılan üretimler ve sunulan hizmetlerde elde edilen 171 milyon liralık gelirle bir önceki yıla göre %40 artış elde edildi. Yapılan üretim ve sunulan hizmetleri, eğitim sunduğumuz tüm alanlara yaygınlaştırmak istiyoruz. Böylece, öğrencilerimizin meslekleri ile uygulama becerileri ve dolayısıyla mezun olduklarında da istihdam edilebilirlikleri artacaktır. Dolayısıyla eğitim-üretim-istihdam döngüsü güçlenecektir. Ayrıca öğrenciler üretime katkıları oranında asgari ücrete kadar ücret de alabiliyorlar. Önümüzdeki yıllarda daha iyi sonuçlar elde edebileceğiz.

| *Yakın zamanda bu kapsamda üretilen tüm ürünlere erişilebilirliği artırmak için web ortamında da bir ürün kataloğu portalı hazırladınız.*

Evet. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğümüz tarafından geliştirilen ve hizmete alınan web ortamındaki ürün kataloğu ile artık döner sermaye işletmesi bulunan tüm okullarımızda hangi ürünler üretiliyor hangi hizmetler sunuluyor ve hangi okullar bunları sağlıyor gibi bilgilerin tamamına tek bir noktadan erişilebiliyor. Yeni portal hem yapılan işlerin görünürlüğünü artırıyor

hem de dağınıklığı tek bir noktada topladığı için sunulan hizmetlere erişimi kolaylaştırıyor. Yeni ürünler ve hizmetler de eklenerek portal sürekli güncelliyorlar.

Mesleki Eğitimde Patent, Faydalı Model ve Tasarım Dönemi

| *Tüm bunlar mesleki ve teknik eğitimde yeni bir döneme işaret ediyor ve ülke olarak artık mesleki eğitimde sorunlardan ziyade uygulamaları, üretimi ve başarıları konuşuyoruz. Son olarak yeni projelerden bahsedebilir misiniz?*

Yakaladığımız ivmeyi artırmak için arkadaşlarımızla üzerinde çalıştığımız çok sayıda yeni proje var. Belirli bir olgunluğa ulaştıkça kamuoyu ile paylaşacağız. Bu dönem çok önemsedığımız projelerden bir tanesi; mesleki ve teknik eğitimde patent, faydalı model ve tasarım konusu. Bu konuda potansiyel çok yüksek, ancak ürüne yeterince dönüşmemiş şu ana kadar. Potansiyelle karşılaştırıldığında son on yılda sadece 29 patent ve faydalı model tescili alınmış olması da bunu gösteriyor. Bu nedenle yeni dönemde bu konuya odaklandık. Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanlığı ile işbirliği kurduk ve 81 ilde mesleki ve teknik eğitimden sorumlu arkadaşlarımızı Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanlığında eğitimden geçirdik. Bakanlık bünyesinde Patent, Faydalı Model ve Tasarım Ofisini kurduk ve bu ofisin koordinasyonunda şimdi tüm illerimizde okullarımıza yönelik eğitim ve rehberlik çalışmalarını yürütüyoruz. Tüm başvuruları destekleyeceğiz. Daha sonra Bilim ve Sanat Merkezlerimizi (BİLSEM) de sürece dâhil ettik. Hedef olarak da bir yılda mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarımızda 100, BİLSEM’lerde ise 150 olmak üzere toplam 250 patent, faydalı model ve tasarım tescili hedef olarak koyduk. Çok rahat bir şekilde bu hedefimize de ulaşacağımıza, hatta diğer alanlarda da yaşadığımız gibi bu hedefi yükselteceğimize inanıyorum.

Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanı Prof. Dr. Habip Asan ile fikri mülkiyet projesinin detaylarını değerlendirdiğimiz bir görüşme (Eylül 2019)

PISA'DA İYİYE GİDİŞ

(Hürriyet, 3 Aralık 2019)

| *PISA 2018 sonuçları açıklandı. Okuma becerileri, fen ve matematik okuryazarlığı alanlarında Türkiye'nin puanları bir önceki PISA sonuçlarına göre arttı. Bunu nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Evet. PISA araştırmasındaki her üç alanda da ülkemizin puanları 2015 yılına göre arttı. Okuma becerileri alanında 38 puan, matematik okuryazarlığı alanında 34 puan, fen okuryazarlığı alanında ise 43 puan artışı elde edildi. Özellikle fen ve matematik okuryazarlığı alanlarında alınan puanlar şu ana kadar Türkiye'nin katıldığı PISA araştırmalarında elde ettiği en yüksek puanlar. Bu sonuçlar sevindirici.

| *PISA 2018 araştırmasına katılan ülke sayısı 2015 yılına göre artmasına rağmen sıralamada yaklaşık on basamaklık bir yükseliş göze çarpıyor.*

PISA araştırmasına 2015 yılında 72 ülke, 2018 yılında ise 79 ülke katıldı. 2015 yılına göre ülke sıralamamız okuma becerileri alanında 10 basamak, matematik okuryazarlığında 8 basamak ve fen okuryazarlığında 15 basamak yükseldi. PISA 2015'te Türkiye'nin sıralamada en düşük performans gösterdiği fen okuryazarlığı alanı PISA 2018'te en fazla başarının gösterildiği alan oldu.

| *En büyük iyileşmenin fen okuryazarlığı alanında olduğu görülüyor. Bu nasıl başarıldı?*

Fen alanındaki başarının diğer alanlara göre daha yüksek olması, Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında yapılan merkezi sınav sonuçlarında ve bu yıl Bakanlık olarak ilk kez yaptığımız izleme araştırma sonuçlarında da görülmektedir. 2018 ve 2019 yıllarında merkezi sınav sonucuna göre ortaöğretim kurumlarına yerleşen öğrencilerin fen alanındaki ortalama puanları görece yüksektir. Dördüncü sınıf düzeyinde gerçekleştirdiğimiz Öğrenci Başarısı İzleme Çalışması (TMF-ÖBA) sonuçları da öğrencilerin fen alanında diğer alanlara göre yüksek performans gösterdiğini işaret etmektedir. Ulusal ve uluslararası düzeyde görülen fen okuryazarlığındaki bu iyileşme, son yıllarda Bakanlığımız tarafından yapılandırılmacı yaklaşım ile güncellenen fen müfredatı ve eğitim süreçlerinin bir sonucudur. Fen bilimleri müfredatı, fen bilimlerinin günlük hayattaki rolüne daha fazla önem verecek şekilde güncellenmiştir. Bu şekilde öğrencilerin fen alanındaki süreç ve olguların içeriğine daha fazla odaklanması amaçlanmıştır. Son uygulamalarda elde edilen sonuçlar, fen eğitimindeki iyileştirmelerin büyük ölçekli değerlendirme çalışmalarındaki performans artışına katkı sağladığını göstermektedir.

| *Puanlar mı önemli sıralamalar mı?*

Elbette her ikisi de önemli. Puanlar ülke gelişimlerini, sıralamalar ise ülkelerarası bağıl gelişimleri izleyebilme açısından önemli. Sıralamadan çok puanlar bizi ilgilendiriyor. Çünkü iyileşen alanları puan artışlarından izleyebiliyoruz. Diğer taraftan birbirlerine çok yakın puanlarda sıralamalar değişebildiği için sıralama yanıltıcı olabiliyor. Ayrıca puan yükseldikçe diğer ülkelerin puan artışlarına bağlı olarak genellikle sıralamalar da değişebiliyor.

| *Ülkeler PISA araştırmasındaki her üç alanda özellikle yüksek yeterlilikler düzeyindeki öğrenci oranlarını artırmaya odaklanıyorlar. Burada ülke olarak durumumuz nasıl?*

Puan ve sıralamalardaki iyileşmeler burada da kendisini gösteriyor. İkinci ve üst yeterlilikler düzeylerindeki öğrenci oranlarımız 2015 yılına göre önemli miktarda arttı. Örneğın okuma becerileri alanında 2015 yılında %60 olan bu oran 2018 yılında %73,9'a; matematik okuryazarlığı alanında 2015 yılında %48,7 olan bu oran 2018 yılında %63,4'e yükseldi. Benzer şekilde fen okuryazarlığı alanında 2015 yılında %55,6 olan bu oran 2018 yılında %74,8'e yükseldi. Burada da en iyi iyileşmenin fen okuryazarlığı alanında olduğunu görüyoruz.

| *Tüm bu sonuçlar her üç alanda da toplu bir iyileşme olduğunu gösteriyor.*

Evet. Önce somut bir tespit yapmalıyız. Tüm alanlarda ve özellikle yüksek yeterlilik düzeylerindeki öğrenci oranlarında belirgin bir iyileşme evresine girdik. Bir bütün olarak baktığımızda resim olumlu. Bu çok sevindirici. Ancak daha gidecek çok yolumuz var. Örneğın okullar ve bölgeler arasındaki başarı farkı varlığını sürdürüyor. Bu sorunun farkındayız.

| *Okullar arası başarı farkında 2015 yılına göre bir gelişme var mı?*

Evet, orada da görece iyileşme görüyoruz. Örneğın fen okuryazarlığı alanındaki iyileşme tüm lise türlerine yansımış. Fen liselerinde bu alanda 50,9 puanlık artış oldu. Daha sonra en yüksek artış 39 puan ile Anadolu İmam Hatip liselerinde gerçekleşti. Bu artış 37,6 puanlık artışla Anadolu liseleri ve 31,8 puanlık artışla mesleki ve teknik Anadolu liseleri izledi. Aynı trendi okuma becerileri ve matematik okuryazarlığı alanlarında da görüyoruz.

| *Okullar arası başarı farkı, yıllardan beri en önemli sorun alanı. Bu sorunda iyileşme belirtileri görülmesi çok önemli. Bakanlık olarak bundan sonrası için ne yapacaksınız?*

Değindiğim gibi bu sorunun farkındayız. PISA 2018 sonuçlarında bu sorun alanında iyileşme belirtileri sevindirici. Artık tüm kaynaklarımızı, odağımızı okullar arası başarı farkına teksif ediyoruz. Zaten 2023 Eğitim Vizyonunda da buna özel yer verdik ve bunun için özel gayret sarf ediyoruz. Bakanlık olarak 2023 Eğitim Vizyonu çerçevesinde okullar ve bölgeler arasında başarı farkını azaltmak için çok sayıda projeyi uygulamaya koyduk. Okul profillerinin çıkartılması, izleme ve değerlendirme araştırmaları ve elde edilen bulgulara göre okul bazlı iyileştirme önlemleri, destekleme ve yetiştirme kurslarının yeniden yapılandırılması, öğretmen destek noktaları, dezavantajlı okullara altyapı desteğinde pozitif ayrımcılık, temel eğitimde telafi destekleri ve ilkokullarda yetiştirme programı (İYEP) ve benzeri projelerin ana odağını zaten okullar ve bölgeler arasındaki başarı farkını azaltma oluşturmaktadır. Sorunun çözümüne tek boyutlu değil, çok boyutlu ve sistematik yaklaşıyoruz. Tüm bu projeler istikrarlı bir şekilde sürdürüldüğünde sahada önemli iyileştirmeler sağlanacak, yapılan iyileştirmelerin sonuçları da hem kendi yaptığımız izleme araştırmalarında hem de uluslararası araştırmalarda rahatlıkla görülebilecektir.

Paris'de PISA 2018 sonuçlarının açıklanacağı toplantı salonunda PISA Koordinatörü Andreas Schleicher ile (Aralık 2019)

MEB SINAV HİZMETLERİ ULUSLARARASI STANDARTLARA KAVUŞTU

(*Milat*, 20 Ocak 2020)

Millî Eğitim camiası, 1 milyonu aşkın öğretmeni ve 18 milyon civarındaki öğrencisiyle büyük bir topluluk. Öte yandan Millî Eğitim Bakanlığı, kendi bünyesindeki öğrencilere yönelik merkezi sınavlar yaparken kamu kurum ve kuruluşlarına da sınav hizmeti veriyor. MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer, Mili Eğitimdeki gelişmeleri ve ilkleri anlattı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) son bir yılda ölçme ve değerlendirme alanında önemli adımlar attı. Bir taraftan ilk kez öğrenci başarı izlemesi yaparken diğer taraftan eğitimin farklı alanları ile ilgili değerlendirme raporları yayımlamaya başladı. İlk kez dört beceride Türkçe sınav yapıldı. Destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik öğrenci başarı izlemesi gerçekleştirildi. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetlerinden sorumlu MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer, *Milat Gazetesi*'nin sorularını cevapladı.

| *MEB yıl içerisinde çok sayıda sınav yapmakta. Sınav kapasitesi hakkında bilgi verebilir misiniz?*

MEB bir taraftan kendi bünyesindeki öğrencilere yönelik merkezi sınavlar yaparken diğer taraftan diğer kamu kurum ve kuruluşlarına da sınav hizmeti vermektedir. Her yıl yapmış olduğu sınavlara yaklaşık 15 milyon aday katılmaktadır. Dolayısıyla Bakanlığımızın devasa bir sınav kapasitesi bulunmaktadır.

Baskı Makineleri Yenilendi

| *Bu kadar çok sayıda adayın katıldığı sınavları nasıl yönetiyorsunuz? Altyapınız zorlanmıyor mu?*

Kendimizi sürekli güncelliyoruz. Son bir yılda bu konuda çok ciddi yatırım yaptık. MEB, yaklaşık 20 yıl önce kurulan iki ünite web ofset makinesi ile bu sınavlara ait evrakları basıyordu. Son yıllarda bu makinelerde arızalar sıklaştı ve bakımında sıkıntılar baş göstermeye başlamıştı. Diğer taraftan bu matbaa makinesiyle ancak iki renk baskı yapılabilmekteydi. Öncelikle kullanılan mevcut makine güncel teknolojiyle yenilendi. Hem sistemi yedekli hale getirmek hem de baskı kalitesini artırmak için dört renk web ofset baskı makinesi alımı gerçekleştirildi. Kurulum işlemleri tamamlandı. Yapılan yatırımla sınav kitapçıklarının artık renkli olarak basılması sağlandı. Yedeksiz olarak çalışan baskı sistemi, iki renk baskı için yedekli duruma getirilmiş oldu. Böylece herhangi bir arıza durumunda sınav kitapçığı basımının olumsuz etkilenmesinin önüne geçilmiş oldu. Sınav hizmetlerinin kaliteli bir şekilde sürdürülebilmesi için çok önemli bir yatırımı gerçekleştirmiş olduk.

Sınav Evraklarının Paketlenmesi İçin Otomasyon Sistemi Kuruldu

| *Çok önemli bir iyileştirme olmuş. Başka yatırımlar da yaptınız mı?*

Evet. Yatırımlarımız bununla bitmedi. Sınav salon poşetlerinin etiketlenmesi, sınav kutularının etiketlenmesi, sınav salon poşet içeriğinin ve sınav kutularının oluşturulması manuel yürütülmekteydi. Bu durum, zaman zaman eksik evrak veya hatalı evrak gönderilmesine yol açabilmekteydi. Bu sorunların çözümü için sınav evrakların paketlenmesine yönelik otomasyon sistemine geçiş yaptık. Yeni sistemin kurulumu tamamlandı. Artık sınavlara

ait cevap kağıtları, salon yoklama listeleri ve sınav kitapçıklarının paketlenmesinin her aşaması elektronik olarak takip edilerek paket içeriğinin oluşması otomasyon sistemi ile sağlanacak. Sınav kutu içerikleri de sınav salon poşetleri üzerinden elektronik doğrulama yapılarak otomatik olarak oluşturulacak.

| *Sınav hizmetlerinin sağlıklı yürütülmesi için çok ciddi bir yatırım yapıldığı müşahede ediliyor.*

Evet. Bu yatırımları yaparken bir taraftan da ISO 9001 ve ISO 27001 belgeleri almak için çalışmalarımız devam ediyordu. Yani tüm yatırımlarımızı ve ölçme hizmetlerine ilişkin süreçlerimizi çok daha güçlü ve işlevsel hale getirmek için planladık. Yapılanlar bu hedefin birer parçası.

Ölçme Hizmetleri Uluslararası Standartlara Kavuşuyor

| *Bahsettiğiniz ISO9001 ve ISO27001 belgeleri ne anlama geliyor?*

Bakanlık olarak Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi ve ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemine sahip olması için 2019 Ocak ayında çalışmaları başlatmıştık ve bu süreçte yukarıda değindiğim önemli yatırımları da yaptık. ISO 9001, kalite yönetim sistemi ile ilgili önemli bir sertifikasyon. Diğer taraftan ISO 27001 sahip olduğunuz bilginin gizliliği, bütünlüğü ve erişilebilirliğini garanti altına alan uluslararası bir standart. Tüm süreçlerimizi uluslararası standartlar için yeniden yapılandırdık. Çalışmalarımız tamamlandı ve bu belgeleri almak için yaptığımız başvuru üzerine yapılan dış değerlendirmeyi başarıyla geçtik ve her iki belgeyi de aldık. 2019 sonu itibariyle bu süreç de başarılı bir şekilde tamamlanmış oldu.

Analiz ve Değerlendirme Raporlarına Yoğun İlgi

| *Bakanlık olarak belirli bir sistematik içerisinde değerlendirme raporları yayımlamaya başladınız. Bu da hedeflediğiniz süreçlerin bir parçası mı?*

Evet. Bu tip değerlendirme raporları eğitimle ilgili tüm alanlarda sürekli iyileştirme kültürünün güçlendirilmesi için önemli bir dayanak sağlıyor. Bu amaçla 2018 yılsonu itibariyle yeni bir seri başlatarak raporlar yayımlamaya başladık. Eğitimle ilgili tüm süreçlerimizi verilere dayalı olarak değerlendirmek ve kamuoyu ile paylaşmak için bu raporları yayımlamaya başladık. Bu bizim için hem hesap verebilirlik ve şeffaflık açısından hem de eksikliklerin görülmesi ve dolayısıyla süreçlerin iyileştirilmesi açısından oldukça önemli bir işleve sahip. Şu ana kadar 11 rapor yayımladık. Raporlarımız şu ana kadar 4 milyon kez indirildi. Bu rakam bile raporların ne kadar önemli bir boşluğu doldurduğunu gösteriyor. Böylesine bir yoğun ilgiyi beklemiyorduk.

İlk Kez 81 İlde Öğrenci Başarıları İzlendi

| *Bildiğim kadarıyla, 2019 yılında öğrenci başarı izleme araştırmalarına başladınız.*

Evet. 2023 Eğitim Vizyonunda bu konuya özel bir yer verilmişti. Bu kapsamda farklı kademelerde ve sınıf düzeylerinde herhangi bir notlandırma olmaksızın öğrenci başarı izleme araştırması yapılması öngörülmüştü. 2019 yılı Nisan ayında 81 ilde 4., 7. ve 10. sınıf düzeylerinde Türkçe, Matematik ve Fen Bilimleri dersleri ile ilgili öğrenci başarı izleme araştırmasını tamamladık. Araştırma 2 bin 865 okulda ve yaklaşık 350 bin öğrenciyi kapsayacak şekilde gerçekleştirildi. Oldukça büyük ölçekli bir araştırma oldu. 4. sınıf düzeyindeki değerlendirme raporunu yayımladık. Diğer değerlendirme raporlarını da yakında yayımlayacağız.

| *Araştırma sonuçlarını ne yapacaksınız?*

Bu araştırma sonuçlarında elde edilen bulgulara dayalı olarak okullarımıza destek vermeyi amaçlıyoruz. Altyapı desteğinden öğretmen eğitimine kadar tüm süreçlerde bu bulguları kullanmaya başladık. İlgili genel müdürlüklerimiz bu konuda çalışmalarına başladılar. Öğrencilerimizin hangi konularda bilgi ve beceri eksiklikleri varsa öncelikle onları telafi edecek yaklaşımlar belirleniyor. Ayrıca öğretmenlere yönelik eğitim planlamaları yaparken de bu veriler kullanılacak. Diğer taraftan bu verileri okullar ve bölgeler arası farkları azaltmak üzere sistemde sürekli iyileştirici tedbirler alınmasında da kullanacağız.2020 yılında da yine aynı sınıf düzeylerinde öğrenci başarı izleme araştırması yapacağız. Dolayısıyla iyileştirme için attığımız adımların sonuçlarını da izleyebileceğiz. Araştırma sonunda elde edilen bulgular, ayrıca destekleme ve yetiştirme kursları için de geri besleme sağlayacaktır. Böylece hangi öğrencilerin hangi derslerden destekleme ve yetiştirme kursları alması gerektiği de belirlenebilecektir.

81 İlde Ölçme Değerlendirme Merkezleri Kuruldu

| *Tüm bu projeleri 81 ilde gerçekleştirmek zor değil mi?*

Elbette zor. Sadece araştırmayı yapmak değil, ayrıca onu doğru bir şekilde analiz etmek, bulguları tespit etmek ve sonrasında doğru iyileştirici önlemleri uygulamaya koyabilmek bütünsel bir yaklaşım gerektiriyor. Bu konuda süreçleri kolaylaştırmak için 2019 yılında önemli bir adım attık ve 81 ilde Ölçme Değerlendirme Merkezlerinin kurulumlarını tamamladık. Bu araştırmalarda 81 ildeki bu birimlerimizi kullandık. Yeterlilik temelli bir değerlendirme sisteminin kurulmasında da bu birimlerimizi aktif bir şekilde kullanıyoruz.

| *Çok farklı alanlarda öğrenci başarılarını izliyorsunuz ve ona göre önlemler almaya çalışıyorsunuz. Bu artık eğitimde yeni bir döneme mi işaret ediyor?*

Evet. Tüm süreçlerimizi veriye dayalı bulgulara göre yürütmek ve iyileştirmek istiyoruz. Bu yaklaşım özellikle atılan yeni adımların ve başlatılan yeni projelerin sonuçlarının da net bir şekilde izlenebilmesine imkân veriyor. Bu yeni yaklaşım ile eğitimle ilgili tüm süreçlerimizde sürekli iyileştirme kültürünün güçlendirilmesi ve bu kültürün tüm katmanlara yaygınlaşması en büyük hedefimiz. Bunu sağladığımızda birçok sorun kolay bir şekilde çözüldüğü gibi çözülemez görünen sorunların da çözümlerinin kolaylaşacağını rahatlıkla göreceğiz.

Türkçe Dört Beceriyi Ölçen Sınavın Pilot Uygulamasını Tamamlandı

| *Dört beceride Türkçe sınav pilot uygulaması önemli bir yenilik. İlk kez yapıldı değil mi?*

Evet. Bakanlık olarak dört beceride Türkçe sınav yapabilmeyi hedef olarak kendimize koymuştuk. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığımız sınavın içeriği ve soru hazırlama süreçlerini birlikte yürüttüler. Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığımız da sınav için özel yazılım yazdı ve teknolojik altyapısını tamamladı. Başlangıçta 15 ili pilot uygulama için seçtik ve 2019 yılı Mart ve Nisan aylarında pilot uygulamayı başarılı bir şekilde tamamladık. Seçilen 15 ilin Milli Eğitim Müdürleri hem uluslararası standartlarda e-Sınav salonlarının oluşturulmasında hem de sınavın sorunsuz bir şekilde uygulanmasında büyük emek verdiler. Bu projeye yönelik değerlendirme raporunu da yayımladık. 2020 yılında 4. ve 11.sınıflara yönelik dört beceride Türkçe sınav yapacağız. Böylece projeyi her kademedede uygulamış olacağız.

Elde edilen bulgularla Türkçe eğitim süreçlerini yeniden yapılandıracağız. Sonrasında standart sınav geliştireceğiz.

İlk Kez 81 İilde Destekleme ve Yetiştirme Kursları İzlendi

| *İllerde düzenlenen destekleme ve yetiştirme kurslarına yönelik benzer bir öğrenci başarı araştırma yapmayı da planlıyorsunuz. Bu konuda bir gelişme var mı?*

2019 yılında yaptığımız bir yönerge değişikliğiyle her dönem sonunda kapsamlı bir öğrenci başarı araştırması yapmayı öngörmüştük. Bu araştırmanın 5. sınıftan 12. sınıfa kadar tüm seviyelerde Türkçe, matematik, fen bilimleri ve yabancı dil derslerinden izleme ve değerlendirmeye yönelik olması öngörülmüştü. Bu dönem sonunda 81 ilde toplam 2347 okulda 180 bin 177 öğrenci üzerinden bu araştırmayı da başarılı bir şekilde tamamladık. Bu da ilk kez gerçekleştiriliyor. Değerlendirme sonunda bu kurslarımızın verimliliğini görmüş olacağız. Elde edeceğimiz bulgulara dayalı olarak bu kursların öğrencilerimizin başarılarına etkilerini ve dolayısıyla kursların etkinliğini artırmak için gerekli destekleri sağlayacağız. İkinci dönem sonunda da benzer araştırmayı tekrar uygulayacağız. Gerçekleşecek iyileştirmeleri de izleyebileceğiz.

ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi ve ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Belgelerinin Milli Eğitim Bakanı Sayın Ziya Selçuk'a takdimi (Ocak 2020)

MEB İzleme Raporlarının Değerlendirildiği Çalışma Grubunun bir toplantısı (Ekim 2018)

**Dört Beceride Türkçe Sınav Projesinin Başlatıldığı İlk Toplantı
(Kasım 2018)**

MESLEK LİSELERİ DE BİR ALKIŞ BEKLİYOR

(*Milliyet*, 5 Mart 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) koronavirüse karşı toplumun ihtiyaçlarını karşılamak için mesleki eğitimin üretim kapasitesini harekete geçirdi. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde önce temizlik malzemeleri ve dezenfeksiyon ürünlerinin üretimine ağırlık veren Bakanlık sonra cerrahi maske üretimine ağırlık verdi. Şu ana kadar 1 milyon cerrahi maske üretti ve öncelikli olarak sağlık çalışanlarına dağıttı. Sonra özellikle sağlık çalışanlarının ihtiyaç duydukları tek kullanımlık önlük ve tulum üretimine ve yüz koruyucu siper üretimine başladı.

Mesleki eğitim yönetici, öğretmen ve öğrencilerinin bu zor günlerde fedakârca çalışma ve üretme hassasiyeti toplumun tüm kesimlerinin hem takdirini topladı hem de dikkatini mesleki eğitime çekti. Biz de tüm bu gelişmeleri mesleki ve teknik eğitimden sorumlu MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'e sorduk.

Röportajda özellikle mesleki eğitimin kara gün dostu olduğuna sürekli vurguda bulunan Özer, sorularımızı şöyle yanıtladı:

| *Bakanlık olarak mesleki eğitime özel önem verdiniz. Son iki yıldır mesleki eğitimden hep güzel gelişmelere tanık olduk. Bugünlerde de bu gelişmelerin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha anladık. Mesleki eğitime sihirlî bir değnek mi değdi? Ne yaptınız? Kısaca açıklar mısınız?*

Ülkemizde mesleki eğitimin güçlendirilmesi gerektiği ile ilgili zaten yıllardan beri güçlü bir mutabakat vardı. Bakanımız Sayın Ziya Selçuk '2023 Eğitim Vizyonu'nu açıkladıktan sonra

mesleki eğitimin güçlendirilmesine ve sorunlarının çözümüne ekip olarak bütünsel yaklaştık. Özellikle eğitim verdiğimiz 54 alanda ilgili sektörlerle eğitim sürecinin tamamını birlikte yönetmeyi işbirliğinin odağına alan bir modeli geliştirdik ve bu iş birliklerinde istihdama öncelik verdik. Kısa sürede sektörlerin güçlü temsilcileri ile tüm alanlarda işbirliklerimizi tamamladık. Mesleki eğitimde uygulamalı eğitime ağırlık verdik. Üretim kapasitesini artırmaya odaklandık ve gerekli düzenlemeleri yaptık. Bir yılda mesleki eğitim kurumlarında yapılan üretim %40 arttı. Tüm müfredatı ulusal meslek standartları ile uyumlu hale getirdik. Laboratuvar ve atölye altyapılarını güçlendirdik. Mesleki eğitim merkezlerini cazip kılacak düzenlemeler yaptık. Atılan hızlı ve sistematik doğru adımlar kısa sürede meyve vermeye başladı. Mesleki eğitime yerleşen öğrenci sayısı %17, mesleki eğitim merkezlerine kayıt yaptıran öğrenci sayısı %62 arttı. Özellikle istihdam garantili liselerimiz öne çıkmaya başladı. Başarılı öğrencilerin mesleki eğitime yönelimi arttı. Mesleki eğitime ilk kez %1'lik dilimden öğrenci aldık. Artık akademik olarak başarılı öğrenciler de mesleki eğitimi tercih edebilir hale geldiler. Bütün bu adımlar, toplumun tüm kesimlerine ve özellikle iş dünyasına mesleki eğitimde çözüm yoluna girildiğini gösterdi ve sürekli karşılıklı geliştirilen yeni projelerle mesleki eğitim hem algı hem de kapasite olarak daha güçlü hale gelmeye başladı.

| *Okullarda üretilen malzemelerin dağıtımını nasıl yapıyor?*

Tüm illerimizde bu süreci valilerimizin desteği ve koordinasyonu ile yürütüyoruz. İl milli eğitim müdürlerimiz valilerimizin talepleri doğrultusunda üretimlerine yön veriyorlar.

1 Milyon Maske

| *Özellikle başlangıçta maske temininde zorluklar yaşıyordunuz. Hemen cerrahi maske üretmeye başladınız. Şu anda bu üretimde ne durumdasınız?*

Hemen 21 ilde altyapısı olan 37 mesleki ve teknik Anadolu lisesini belirledik. İlave yatırımlarımızı da yaptık. İl müdürlerimiz ve okul yöneticilerimiz, öğretmenlerimiz ve öğrencilerimiz sürece inanılmaz derecede sahip çıktılar. Adeta illerimiz birbirleri ile yarıştılar. İlk maskeler hemen üretilmeye başlandı. 1,5 hafta gibi kısa sürede yaklaşık 1 milyon maske ürettik ve dağıttık.

Ultrasonik Makine

| *Bu hafta cerrahi maske makinesi de ürettiğiniz duyuruldu.*

Evet. İstanbul Nahit Mentеше Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğretmenlerimiz inanılmaz bir gayret gösterdiler. İl müdürümüz ve ilgili yöneticilerimiz de her türlü desteği sağladılar. Böylece 31 Mart tarihinde ilk Otomatik 3 Katlı Telli Ultrasonik Cerrahi Maske Makinesi üretildi ve İstanbul Gaziosmanpaşa İlçesi Küçükköy Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesine kuruldu. Bu makine saniyede 3 maske üretebiliyor. Günde yaklaşık 100 bin maske üretmeye başladı. İnşallah bu makineden İstanbul'da daha fazla üreteceğiz ve okullarımızda üretime katacağız. Hedefimiz artık ayda 10 milyon cerrahi/tıbbi maske üretmek.

| *N95 standardında maske üretimi ile de adım atmıştınız. Bu konuda ne aşamadasınız?*

N95 standardında maske üretmek için 7 ilimizi belirledik. Ancak, bu standartta maske üretebilecek makineyi bulamadık. Bu nedenle İstanbul, Bursa, Hatay ve Mersin'de bu makinenin üretilmesi için gerekli yatırımları yaptık. AR-GE çalışmaları gayet iyi gidiyor. Özellikle Hatay'da önemli bir mesafe alabildik. İnşallah Nisan ayı içerisinde üretimle ilgili müjdeli haberi verebileceğiz.

Siperli Maske

| *Özellikle sağlık çalışanlarımızın yüz koruyucu sipere ihtiyacı var. Bu konuda neler yapabilirsiniz?*

Bu konuda da hemen adım attık. İlk olarak 3-D yazıcılar daha fazla bulunduğu için Bilim ve Sanat Merkezlerimizde (BİLSEM) üretime başladık. Ayda yaklaşık 30 bin yüz koruyucu siper üretebilmeyi hedef koymuştuk. BİLSEM'ler bir haftada 20 bin siper ürettiler. Sonra mesleki ve teknik Anadolu liselerimizi devreye soktuk. Alt yapı yatırımlarımız yaptık. Meslek liselerimizde ayda 50 bin yüz koruyucu siper üreteceğiz. Bu konuda bir adım daha attık ve PAGEV ile İstanbul'da yüz koruyucu siper kalıbı ürettik. Önümüzdeki hafta seri üretime geçeceğiz. Aylık 500 bin yüz koruyucu siper üretim kapasitesine ulaşmış olacağız. Bunu yaptığımızda piyasada artık yüz koruyucu siper ihtiyacı kalmayacak. Yüz koruyucu siperleri Sağlık Bakanlığımızla koordineli bir şekilde sağlık çalışanlarımıza ücretsiz ulaştırıyoruz.

Mesleki Eğitim Kara Gün Dostu

| *Tüm bu olumlu adımlar koronavirüs salgınına karşı koruyucu önlemlerde mesleki eğitimin görünümü arttı.*

Evet. Tüm bu süreç güçlü mesleki eğitimin özellikle kriz dönemlerinde toplumsal taleplere nasıl hızla cevap verebildiğini göstermesi açısından çok anlamlı. Mesleki eğitim geçmişte olduğu gibi ülkesinin sıkıntı yaşadığı dönemlerde tüm imkânları ile hep toplumunun yanında yer aldı. Bugün de mesleki eğitim kara gün dostu olduğunu gösterdi. Bu nedenle artık mesleki eğitimin yeni mottosu olarak "Kara Gün Dostu Mesleki Eğitim" diyoruz. Gerçekten de bu süreçte, mesleki ve teknik Anadolu liselerimiz ciddi bir gayret gösterdiler ve alkışı hak ettiler. Tüm bu yaşananlar mesleki eğitimi daha fazla güçlendirmek için heyecanımızı artırdı. Bu heyecan sadece bakanlık düzeyinde

hissedilmiyor, aynı zamanda tüm il yöneticilerimiz, mesleki ve teknik Anadolu lisesi yöneticilerimiz ve öğretmenlerimiz de bu heyecanın ve çabanın önemli bir parçası.

Temizlik Malzemesi Üretimi %244 Arttı

| *İlk temizlik malzemeleri üreterek bu süreci başlattınız.*

Evet. 28 mesleki ve teknik Anadolu lisesinde kimyasal teknoloji alanında zaten yıllardır temizlik ürünleri üretiliyordu. Bu süreçte mart ayında bu okulların sayısını önce 44'e çıkarttık. Okullarımızda gerekli alt yapı yatırımlarını yaptık. Önceliği tüm illerimizde bulunan yaklaşık 54 bin okulumuzun temizlik ve dezenfeksiyonuna verdik. 44 okulumuzla tüm illerimizdeki okullarımızın temizlik ve dezenfeksiyon ihtiyacını karşılayabilecek üretim kapasitesine ulaştık. Daha sonra üretim yapan okul sayımızı 100'e çıkarttık. Okullarımızın günlük üretim kapasitesi %244 artışla 160 bin litreden 400 bin litreye yükseldi. Artık tüm illerimizde okul dışı tüm talepleri de karşılayabilir durumdayız. Ayrıca okullarımız hammadde bulmakta zorlanıyorlardı. Bu süreci de bakanlık olarak biz üzerimize aldık. Hammaddeyi biz temin ediyor ve okullarımıza gönderiyoruz.

| *Temizlik malzemelerinde ne kadar üretim yaptınız?*

1 Nisan 2020 tarihi itibarıyla mesleki ve teknik Anadolu liselelerimizde 3 milyon 103 bin 452 litre hipoklorit dezenfektan, 31 bin litre el dezenfektanı ile 450 litre kolonya üretildi.

Solunum Cihazı İçin Ar-Ge Çalışmaları Devam Ediyor

| *Yeni ürünler üretebilecek misiniz bu süreçte?*

Bir taraftan değindiğim alanda üretimlerimiz devam ederken diğer taraftan özellikle biyomedikal cihaz teknolojisi bölümlerimizde

yeni ürünlerin üretilmesi ile AR-GE çalışmalarımız devam ediyor. Örneğin solunum cihazı üretimi ile çalışmalar belirli bir aşamaya geldi. İnşallah üretimde başarılı oldukça bunları kamuoyu ile paylaşacağız.

| *Tek kullanımlık önlük, tulum gibi ürünlerin üretimine de yönelirsiniz. Bu çalışmalar nasıl gidiyor?*

Bu süreçte tek kullanımlık ürünlere talep arttı. Türk Plastik Sanayicileri Araştırma ve Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV) ile hareket ettik. PAGEV Gebze Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve PAGEV Halkalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde üretim başladı. Sonra farklı illerde çok sayıda mesleki ve teknik Anadolu lisemizde tek kullanımlık önlük ve tulum üretimine başladık. Burada da sağlık çalışanlarımıza öncelik verdik.

Ücretsiz Veriliyor

| *Ürettiğiniz ürünleri ihtiyaç sahibi ailelere de ücretsiz ulaştırıyorsunuz. Bu konuda bilgi verebilir misiniz?*

Bakanlığımız “Meslek Lisesi Öğrencileri Ailelerimizle Buluşuyor” projesini yıllardan beri öğrenci ve öğretmenlerimiz ile birlikte başarılı bir şekilde uyguluyordu. Örneğin 2018-2019 eğitim-öğretim yılında bu proje kapsamında 81 ilde yaklaşık 54 bin aileye destek olduk. Mesleki ve teknik Anadolu liselelimizin çevresindeki ihtiyaç sahibi, yaşlı ve bakıma muhtaç ailelerimizin evlerinin küçük bakım ve onarımları, boya-badana, mobilya tamiri, evlerinde bulunan kullanılamaz veya eskimiş durumdaki eşyalarının tamir ya da değişim gerektiren küçük onarımları öğretmenlerimiz ve öğrencilerimiz tarafından yapıldı. Bakanlık olarak bu süreçte bu projenin kapsamını genişlendirdik. Üretilen tüm ürünlerimizi 81 ilde Valiliklerimizin koordinasyonuyla muhtaç ailelere ücretsiz ulaştırıyoruz.

Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında
Covid-19 salgınında üretim (Nisan 2020)

Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarında
Covid-19 salgınında dezenfektan üretimi (Nisan 2020)

Covid-19 Salgını sürecinde mesleki ve teknik Anadolu lisesinde üretilen N95 Maske Makinesi (Mayıs 2020)

MEB'DEN ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİNDE 2019 YILINDA BÜYÜK ATILIM

(Milat, 14 Mart 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) yıllardan beri özel eğitim öğrencileri ile ilgili çok önemli hizmetler sunuyor. Özel eğitim uygulama okulları ve özel eğitim meslek okulları kendi alanlarında önemli bir boşluğu dolduruyor. Bilim ve Sanat Merkezlerinde (BİLSEM) ise yaklaşık 63 bin özel yetenekli öğrenci ilave eğitimler alıyor ve projeler geliştiriyor. BİLSEM'ler patent, faydalı model, tasarım ve marka geliştirmek için yoğun çalışıyor. Diğer taraftan rehberlik ve araştırma merkezleri (RAM) sadece öğrencilere değil, ayrıca vatandaşlarımıza da çok önemli rehberlik hizmetleri sunuyor. MEB, bu alanda hizmetlerinin kapasitesini sürekli artırıyor. Biz de Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri kapsamında yapılan bu çalışmalarını ve 2019 yılında gerçekleştirilen faaliyetleri değerlendirmek için MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ile görüştük.

| *Rehberlik araştırma merkezlerinden (RAM) sadece öğrencilerimiz değil aynı zamanda her yaşta vatandaşlarımız da yararlanıyor. Öğrenciler ve vatandaşlar hangi amaçlarla bu merkezlere başvuru yapabiliyor? RAM'ların çalışmaları hakkında bilgi verebilir misiniz?*

RAM'lar Bakanlığa bağlı okul ve kurumlarımızda rehberlik hizmetlerinin yürütülmesi, geliştirilmesi, öğrencilerin yetenek ve ilgilerine göre girebilecekleri üst öğretim kurumlarına yönlendirilmesi, özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin tanınması ve eğitim tedbirlerinin alınması işlemlerini yürüten çok önemli birimler.

Özel eğitim ihtiyacı olan çocuklarımız için kaynaştırma uygulamaları, genel ve özel eğitim uygulamalarının da buluşma noktasını oluşturuyor. Bu süreci RAM'ların etkin bir şekilde yürüten RAM'lar bu fonksiyonlarının ötesinde ayrıca sorumlu oldukları bölgelerdeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesine ilişkin çalışmalarla bölgelerindeki rehber öğretmenlere ve okullara da destek hizmeti sunmaktadır. Tüm bunların yanında RAM'lar yıl boyunca görev alanındaki konularla ilgili öğretmenlere, ailelere, öğrencilere ve yöneticilere eğitim faaliyetleri ile seminer, konferans, atölye çalışmaları, panel, kurs, vb. çalışmalar da yürütmektedir.

| *Yani hem rehberlik hizmeti hem de özel eğitime yönelik hizmetler sunuluyor.*

RAM'lar hizmetlerini rehberlik hizmetleri ve özel eğitim hizmetleri olmak üzere iki bölüm düzeyinde yerine getiriyor. Rehberlik hizmetleri kapsamında okulların rehberlik servislerinden, çeşitli kurum ve kuruluşlardan yönlendirilen ya da bireysel olarak merkeze başvuran bireylere gerekli psikolojik destek ve rehberlik hizmetleri sunuluyor. Özel eğitim hizmetleri kapsamında ise özel eğitime ihtiyacı olan bireylere ilişkin eğitsel değerlendirme ve tanılama, yönlendirme, aileyi bilgilendirme ve izleme çalışmaları yürütülmektedir.

500 Bin Bireye Değerlendirme ve Tanılama Hizmeti

| *2019 yılında ne kadar tanılama hizmeti sunuldu?*

2019 yılında eğitsel değerlendirme ve tanılama süreçlerinde farklı ölçme araçları kullanılarak 156 bin 526 bireye test uygulandı. Ayrıca, 242 rehberlik ve araştırma merkezinde 1 Eylül 2018 ve 1 Eylül 2019 tarihleri arasında 546 bin 662 bireye eğitsel değerlendirme ve tanılama hizmeti sunuldu.

| *RAM'ların fonksiyonlarına bakıldığında oldukça geniş bir alanda hizmet sunuyor. RAM'ların ülkemizde sayısı ne kadar? Ne kadar personel hizmeti veriyor?*

Tüm illerimizde en az bir rehberlik araştırma merkezi var. Ülke-
mizin 242 farklı noktasında il ve ilçelerde etkin olarak faaliyet-
lerini sürdürüyor. Rehberlik ve araştırma merkezlerinde halen
435 yönetici, 1.251 özel eğitim öğretmeni ve 1.853 rehberlik
öğretmeni olmak üzere toplamda 3.539 personel görev yapıyor.

RAM'larda 200 Bin Öğrenciye Bireysel Görüşme İmkânı

| *2019 yılında RAM'larda öğrenci ve velilere yönelik sunulan hizmetler hakkında bilgi verebilir misiniz?*

RAM'larda 2019 yılında talebe göre yaklaşık 200 bin öğrenci
ile bireysel görüşme gerçekleştirilmiştir. Ayrıca 2019 yılında
hem uygulama yapmak amacıyla hem de rehberlik hizmetleri
kapsamında danışmanlık hizmetlerini yerine getirmek amacıyla
toplam 17 bin 828 kurum ziyareti gerçekleştirilmiştir. Benzer
şekilde 2019 yılında bölgelerindeki ihtiyaçlar ve eğitim kurum-
larından gelen talepler doğrultusunda öğrenci, veli, okul yön-
eticileri ile öğretmenlere yönelik 8 bin 607 seminer, konferans,
panel ve kurs düzenlemiştir. Ayrıca RAM'lar tarafından sorum-
luluk bölgesindeki ihtiyaçlar göz önünde bulundurularak 212
farklı proje faaliyeti gerçekleştirilmiştir.

Tüm Sınıf Seviyelerinde Rehberlik Hizmeti

| *Ana sınıfından 12. sınıfın sonuna kadar tüm sınıf seviyele-
rinde sınıf rehberlik programları hazırladınız. Burada önce-
kine göre ne gibi değişiklikler var?*

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün
akademisyenlerimizle birlikte yaklaşık bir yıldır üzerinde çalıştığı

bir proje. Proje kapsamında geliştirilen programlarda rehberlik üç alanda yoğunlaşıyor: Akademik gelişim, kariyer gelişimi ve sosyal duygusal gelişim. Yani rehberlik hizmetlerine daha bütüncül bakan bir yaklaşıma sahip. Geliştirilen programlar kapsamında tüm sınıf seviyelerinde öğrencilerimize sadece akademik gelişimlerinde değil aynı zamanda bireysel gelişimlerinde, sosyal ve duygusal gelişimlerinde de destek sağlamış olacağız. Tüm seviyelerde kazanımlar ve etkinlikler belirlendi. İlk defa bu kapsamda bir rehberlik hizmetini 2020-2021 eğitim-öğretim yılı itibariyle uygulamaya koyacağız.

Özel Eğitim Uygulama Okullarında Velilere Kurs Desteği

| *Özel eğitim uygulama okullarında velilere yönelik kurs açma projesi başlattınız. Veliler kurslara ilgi gösterdiler mi?*

Özel eğitim uygulama okullarımızda orta ve ağır düzeyde zihinsel yetersizliği olan bireyler ile otizm spektrum bozukluğu olan bireyler için eğitim veriliyor. Ülkemizde 923 adet özel eğitim uygulama okulumuz var. Bu okullarda yaklaşık 30 bin öğrenci eğitim alıyor. Bu okullarımızda eğitim gören öğrencilerimizin velileri genellikle okullarımızda bekliyorlar. Bakanlık olarak velilerimize destek olmak için bu okullarımızın tamamında halk eğitim merkezlerimiz tarafından kurslar açmaya başladık. Velilerimizin bu okullarda bekleme sürelerini hem daha nitelikli hale getirmeye hem de velilerimizin hayat boyu öğrenme kapsamında becerilerini artırmaya çalışıyoruz. 923 özel eğitim uygulama okulunda yöneticilerimiz velilerimizle görüşerek kurs taleplerini aldılar. Ve talepler doğrultusunda bu okullarımızda halk eğitim merkezlerimiz tarafından velilerimize yönelik kurslar düzenlenmeye başlandı. Kısa sürede kurslara yoğun talep oldu. Bu kapsamda 68 ilde 141 okulda 226 kurs açıldı ve bu kurslara 3110 veli katıldı. Velilerimiz uygulamadan oldukça memnunlar.

Bu konuda talepler de giderek artıyor. İmkânlar ölçüsünde 923 okulumuzun tamamında velilerimize yönelik en az bir kurs açabilmeyi hedefliyoruz.

Taşımali Eğitimde Ücretsiz Öğle Yemeği

| *Taşımali eğitimde öğrenciler ücretsiz öğle yemeği yiyebilme-lerine rağmen taşıma kapsamındaki okullarda açılmış olan özel eğitim sınıflarına devam eden özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler kapsam dışında tutulmuş olmasından dolayı yemek hizmetinden yararlanamamaktaydılar. Bu büyük mağduriyet oluşturuyordu. Bu konuda bir düzeltmeye gidecek misiniz?*

İfade ettiğiniz gibi söz konusu uygulama özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin mağduriyet yaşamalarına sebep olmaktaydı. Bu mağduriyeti gidermek için gerekli düzenlemeyi Bakanlık olarak yaptık. 18 Ocak 2020 tarih ve 31012 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Taşıma Yoluyla Eğitime Erişim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile uzun zamandır yaşanan yaklaşık 10 bin özel eğitime ihtiyacı olan öğrencinin mağduriyeti giderilmiş oldu. Artık taşıma kapsamındaki özel eğitime ihtiyacı olan öğrencilerimiz de öğle yemeklerini ücretsiz yiyebiliyorlar.

81 İlde Özel Eğitim Meslek Okulu

| *Özel eğitim hizmetleri ile ilgili yeni yaklaşımınıza baktığımızda hizmetlerinizin 81 ilde erişilebilirliğini artırmaya çalıştığınız görülyüyor. Örneğin özel eğitim meslek okullarına yönelik bu yaklaşımı hayata geçirdiniz.*

Evet. Özel eğitim alanında sunduğumuzun kalitesini sürekli artırmaya çalışıyoruz. Örneğin özel eğitim meslek okullarının alt yapılarını güçlendirmek amacıyla uyguladığımız Özel Eğitimi İyileştirme Projesi kapsamında şu ana kadar 443 meslek edinme

atölyesinin yapımı tamamlandı, fiziki alt yapıları iyileştirildi, donanım ve materyal eksiklikleri giderildi. Bu proje haricinde yine bu okullarımızda yeni atölyelerin kurulabilmesi için ciddi destek sağladık. Diğer taraftan bu hizmetlerimize vatandaşlarımızın erişilebilirliğini artırmaya çalışıyoruz. Bu nedenle 81 ilde en az bir birimle hizmetimizi sunmaya özen gösteriyoruz. Görme veya hafif düzeyde zihinsel yetersizliği bulunan özel eğitim öğrencilerimize mesleki eğitim hizmeti sunan özel eğitim meslek okullarımızda da aynı yaklaşımı 2019 yılında uygulamaya soktuk.

71 ilde bulunan 151 özel eğitim meslek okulunda toplam 12.620 öğrenci eğitim görmekte ve 2.251 öğretmen görev yapmaktaydı. Özel eğitim meslek okulu olmayan 10 ilde (Ardahan, Bingöl, Bitlis, Diyarbakır, Hakkâri, Iğdır, Kars, Mardin, Şırnak ve Tunceli) bu okulları 2019 yılı sonu itibari ile açtık. Dolayısıyla 2020 Ocak ayı itibariyle her ilde en az bir özel eğitim meslek okulu hizmet vermeye başladı. Özel eğitim meslek okulu sayısı da 161'e çıkmış oldu. 2020 yılında artık özellikle büyükşehirlerde özel eğitim meslek okullarının sayısını artırmaya çalışacağız.

Özel Eğitim Öğrencilerinin Mesleki Eğitim Yoluyla İstihdamı Artırılıyor

| *Bu okullardan mezun olanların istihdam durumu nasıl?*

Maalesef istediğimiz düzeyde değil. Şu anda bu okullarımızda eğitim alan öğrencilerimizin staj yapabilmeleri ve mezun olduklarında istihdama katılımının artırılmasına yönelik çalışmalara ağırlık verdik. Mesleki ve teknik eğitimde sektörlerle kurduğumuz güçlü işbirlikleri gibi özel eğitim meslek okulları ile ilgili de sektörlerle güçlü işbirlikleri kurmak için yoğun çalışıyoruz. Ayrıca işverenleri özel eğitim mezunlarını istihdama teşvik edecek mekanizmalara ağırlık veriyoruz. Çalışmalar devam ediyor. Bu konuda önemli bir açılım yapabileceğimize inanıyorum.

81 İlde Yeni Standartlarda Özel Eğitim Destek Eğitim Odası Kuruldu

| *Okullarda, kaynaştırma veya bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında akranlarıyla birlikte aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için ayrıca destek eğitimi vermek üzere okullarda özel araç ve gereçler ile eğitim materyalleri ile donatılmış destek eğitim odaları oluşturuyorsunuz. Bu konuda da önemli bir adım attınız. Ve yeni standartlarda oluşturulan destek eğitim oda sayısını 81 ile yaygınlaştırdınız. Bu konuda bilgi verebilir misiniz?*

Bakanlığımız özel eğitime yönelik destek eğitim odalarının aynı standartta olabilmesi için bir çalışma yapmış ve 2016 yılında uygulamaya koymuştu. Bu kapsamda 33 ilde yeni standartta 79 destek eğitim odası oluşturulmuştu. İlk olarak bunları 81 ile yaygınlaştırmayı ve tüm illerimizde standart en az bir destek eğitim odası oluşturmayı hedefledik ve 2019 yılında 81 ili kapsayacak şekilde sayısı 200'e çıkarttık. İkinci adım olarak da özellikle büyükşehirlerde destek eğitim odalarının sayısını artırmaya çalıştık. 200 ilave destek eğitim odası daha yaptık. Örneğin, İstanbul'daki yeni standartta destek eğitim oda sayısı 6'dan 35'e; Ankara'daki 10'dan 25'e; İzmir'de 15'e, Antalya'da 1'den 10'a; Gaziantep'de 2'den 10'a; Konya'da 4'ten 10'a; Mersin'de 5'ten 10'a; Bursa'da 4'ten 12'ye; Kocaeli'nde 10'a çıktı. 2019 yılında 321 yeni destek eğitim odası yaptık. Artık 81 ilimizde yeni standartlara göre kurulmuş toplam 400 özel eğitim destek odası özel öğrencilerimiz tarafından kullanılıyor.

81 İlde Özel Eğitim Anaokulu

| *Özel eğitim çocuklarımız için anaokulu ve anasınıfı hizmeti de sunuyorsunuz. Bu okullar tüm illerimizde var mı?*

Bakanlık olarak özel eğitimde sunduğumuz hizmetin kalitesi kadar erişilebilirliği de büyük önem arz ediyor. Dolayısıyla tüm diğer hizmetlerimizde olduğu gibi bir taraftan verdiğimiz hizmetin kalitesini artırırken diğer taraftan bu hizmetlerimize 81 ilimizde vatandaşlarımızın kolayca erişebilmesini hedefliyoruz. Şu anda sadece 28 ilimizde özel eğitim anaokulu bulunuyor. 2020 yılında 81 ilin tamamında en az bir özel eğitim anaokulunun olmasını hedefliyoruz. Bu amaçla halen sadece 28 ilimizde hizmet veren özel eğitim anaokulu hizmetini 2020 yılın ilk altı ayında 30 ilave anaokulu hizmete sokarak 58 ile çıkartacağız. 2020 yılsonu itibari ile de 81 ilimizde özel eğitim anaokulunu hizmete alacağız. Diğer taraftan, 76 ilde hizmet veren 354 özel eğitim anasınıflı uygulamasını da Mart ayı itibari ile 81 ile çıkartacağız. Sonuç olarak özel eğitim anaokulu ve özel eğitim anasınıflı olmayan ilimiz kalmamış olacak. Bir sonraki adım olarak da özellikle büyükşehirlerimize ağırlık vererek buralardaki özel eğitim anaokulu sayısını artıracacağız.

Özel Eğitim Meslek Okulları Müdürleri ile yapılan bir toplantı
(Kasım 2019)

Ankara'da bir özel eğitim uygulama okul ziyareti (Kasım 2019)

Kırıkkale'de bir özel eğitim uygulama okul ziyareti (Kasım 2019)

GÜÇLÜ MESLEKİ EĞİTİM GÜÇLÜ TÜRKİYE

(Milat, 13 Nisan 2020)

Koronavirüsün dünyayı kasıp kavurduğu şu günlerde 28 Şubat yaralı Meslek liseleri destansı bir fedakârlık içerisinde. Maske, dezenfektan ve koruyucu giysi üreten “**Meslekli**”ler, solunum cihazı da yapacak.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) koronavirüs önlemleri kapsamında okulları tatil etti ve uzaktan eğitim yoluyla eğitimin kesintiye uğramaması için büyük çaba sarf ediyor. MEB, her hafta uzaktan eğitimle ilgili hizmetlerinin çeşitliliğini artırıyor. Diğer taraftan mesleki eğitim bu süreçte koruyucu melek gibi ortaya çıktı. Acil ihtiyaç duyulan temizlik malzemeleri ve dezenfektan üretimi ile gündeme geldiler. Sonra her hafta ihtiyaç duyulan yeni bir ürünü üretmeye başladılar. Cerrahi maske üretiminden tek kullanımlık önlük ve tulum üretimine, yüz koruyucu sipere kadar çok sayıda ürünü üreterek ihtiyaç sahiplerine ulaştırdılar. Biz de bu süreçte mesleki eğitimin katkılarını MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ile görüştük.

| *Yaklaşık son iki yılda MEB’de mesleki eğitim çok görünür oldu. Çok sayıda projeyi uygulama koydunuz. Eğitim-istihdam ilişkisini güçlendirdiniz. Ve bugünlere geldik. Bu süreçte son iki yılda yapılanların ne kadar önemli olduğunu tüm toplum gördü. Elbette son iki yılda yapılanları özetlemek kolay değil ama kısaca mesleki eğitimde gelinen noktayı anlatır mısınız?*

Bakanımız Sayın Ziya Selçuk'un 2023 Eğitim Vizyonu'nu kamuoyu ile paylaştıktan sonra mesleki eğitimi güçlendirmek için çok boyutlu ve sistematik yaklaşımla sahaya indik. İlk aşamada mesleki eğitim verdiğimiz 54 alanda ilgili sektörlerin tamamıyla ilişkilerimizi güçlendirdik. Tüm alanlarda eğitim süreçlerinde sektörlerin daha aktif katılımını sağladık. Özellikle bu iş birliklerinde mezunların istihdamları odak noktası oldu. Mesleki eğitimde döner sermaye kapsamında üretim artışına özel önem verdik. Üretim kapasitesini artırmanın önündeki engelleri kaldırdık ve gerekli düzenlemeleri yaptık. Özellikle mesleki eğitimle ilgili algıyı olumlu bir şekilde düzeltmek için İTÜ ve ASELSAN ile işbirliğine giderek mesleki eğitimde rol model oluşturan iki ayrı mesleki ve teknik Anadolu lisesi açtık. İş dünyasının çırak, kalfa ve usta ihtiyacını karşılayabilmek için mesleki eğitim merkezlerini daha cazip hale getirecek düzenlemeler yaptık. Kısaca mesleki eğitimle ilgili süreçlerin tamamını iyileştirecek şekilde her alana girerek gerekli iyileştirmeleri kısa sürede adım adım yaptık. Çalışmalarımız halen aynı heyecan ile devam ediyor.

Meslek Liselerine Talep %17 Arttı

| *Tüm bu adımlar kısa sürede meyvesini de verdi.*

Evet. Eğitim öyle bir süreç ki eğer doğru adımlar atarsınız sonuçlarını kısa sürede görebiliyorsunuz. Ayrıca, öngörmediğiniz farklı alanlardaki sorunların çözümleri de daha kolaylaşıyor. Mesleki eğitimde de aynısını yaşadık. Yukarıda kısaca değinmeye çalıştığım adımların sonunda bir yılda mesleki eğitime kaydolun öğrenci sayısı %17 arttı. Mesleki eğitim merkezi ile ilgili yaptığımız düzenlemeler meyvesini verdi, bir yılda bu merkezlere kayıt yaptıran öğrenci sayısı %62 arttı. Meslek öğretmenlerimizin iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerinde eğitim alan öğretmen sayısı 7 kat arttı. Mesleki eğitimde döner sermaye kapsamında

üretimden elde edilen gelir %40 artarak yılda 400 milyon TL'ye ulaştı. İTÜ ve ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu liseleri %1'lik dilimden öğrenci aldılar. Mesleki eğitimde ilk kez sınavlı okullara %1'lik başarı diliminden öğrenci alındı. Bu tarihi bir kırılmadır. Artık akademik olarak daha başarılı öğrenciler de mesleki eğitimi tercih edebilir duruma geldi.

| *Tüm bu gelişmeler oldukça sevindirici ve gelecek için umut verici. Şimdi Koronavirüs salgınındaki mesleki eğitimin rolüne gelelim. Nasıl hızlı hareket edebildiniz?*

İlk günden itibaren mesleki eğitimin üretim kapasitesini hemen devreye soktuk. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğü-müz ve Bakanlığımızın ilgili tüm birimlerini de içeren bir koordinasyon birimi kurduk. Üretim sürecini, illerimizle koordineli bir şekilde bu birim üzerinden yürüttük. Dolayısıyla çok hızlı karar alabildik ve illeri yönlendirebildik ve gerekli yatırımları hızla yapabildik.

| *İlk temizlik ürünlerinden başladınız üretime sanırım...*

Evet. Meslek liselerimizde zaten kimyasal teknoloji bölümlerinde temizlik malzemeleri üretiliyordu. Üretim yapan okul sayısını 81 ilde yaklaşık 54 bin okulumuzun tüm ihtiyaçlarını karşılayabilecek üretim kapasitesine getirmek için bölgesel dağılımları da göz önüne alarak 2 katına çıkarttık. Gerekli yatırımları yaptık. Ve kısa sürede tüm ihtiyacımızı karşılayabilecek üretim kapasitesine ulaştık. Sonra hemen tüm illerde bu kapsamda ihtiyacı karşılamaya katkı vermek için üretim yapan okul sayısını tekrar 2 katına çıkarttık. Şu anda 81 ilde temizlik malzemeleri ve dezenfektanlar yoğun bir şekilde üretiliyor.

| *Şu ana kadar bu kapsamda ne kadar üretim yapıldı?*

Şu ana kadar 4 milyon litre hipoklorit dezenfektan, 100 bin litre el dezenfektanı ve 2 bin litre kolonya üretildi. Üretim kapasitesi yaklaşık %300 arttı.

Ayda 10 Milyon Maske Üretiliyor

| *Cerrahi/tıbbi maskeye piyasada çok ihtiyaç duyuluyor. Bu konuda da çok ciddi üretim yaptınız.*

Evet. Başlangıçta 21 ilde 37 mesleki ve teknik Anadolu lisemize gerekli yatırımları yaparak cerrahi maske üretmeye başladık. Her hafta bu kervana yeni bir il ve okulumuz katıldı. Şu ana kadar 4 milyon cerrahi/tıbbi maske ürettik ve tüm illerde Valiliklerimizin koordinasyonu ile ihtiyaç duyulan noktalara ulaştırıldı.

Maske Makinesi de Üretildi

| *Maske makinesi bulunmasında sıkıntı çekiliyor. Bu konuda da üretime geçtiniz.*

Üretim kapasitesini artırabilmemiz için otomasyona geçmemiz gerekiyor. Bu nedenle maske makinelerinin üretimine yoğunlaştık ve İstanbul'da ilk Otomatik Üç Katlı Telli Ultrasonik Cerrahi Maske Makinesini ürettik. Bu süreçte İstanbul İl Milli Eğitim Müdürümüz ve ekibi ile Nahit Mentеше Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi öğretmenleri çok özverili çalıştılar. Geçen hafta iki maske makinesi daha ürettik. Artık kendi maske makinelerimizi meslek liselerimizde üretebilir duruma geldik. Bu yola ilk girdiğimizde ayda 2 milyon cerrahi/tıbbi maske üretimini hedef koymuştuk. Maske makinelerini üretince hedefimizi güncelledik ve ayda 10 milyon maske üretimini hedefliyoruz. Ayda 5 milyon maskeyi sadece İstanbul'da üretip dağıtacağız.

Ayda 1 Milyon Yüz Koruyucu Siper ve Tek Kullanımlık Önlük

| *Sağlık çalışanlarımız bu süreçte inanılmaz fedakârlık gösteriyorlar. Onların ihtiyaç duyduğu tek kullanımlık önlük ve tulum üretiminde ne durumdasınız?*

Bu konuda da hızla yatırım yaptık ve şu ana kadar 500 bin tek kullanımlık önlük ve tulum üreterek dağıttık. Bu konuda ihtiyaçlara daha hızlı cevap verebilmek için Mersin'de ciddi bir yatırım yaptık. Sadece Mersin'de ayda 300 bin tek kullanımlık önlük üretilmeye başlandı. Bu üretimlerin tamamını sağlık kurumlarına destek olarak üretiyor ve ihtiyaç duyulan yerlere ulaştırıyoruz.

| *Yüz koruyucu siper de çok önemli bu aşamada. Bu konuda da adım attınız. Ne kadar ürettiniz?*

Önce Bilim ve Sanat Merkezleri'mizde (BİLSEM) 3-D yazıcılarda aylık 30 bin yüz koruyucu siper ürettik ve Sağlık Bakanlığımızın koordinasyonu ile sağlık çalışanlarımıza ücretsiz ulaştırdık. 3-D yazıcıda üretim süresi uzun sürdüğü için meslek liselerimizde kalıp üretim çalışmasına odaklandık. Şu anda İstanbul'da kalıp üretildi ve yüz koruyucu siperlerin seri üretimine başlandı. Sadece İstanbul Kâğıthane Gültepe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde ayda 300 bin yüz koruyucu siper üretilmeye başlandı. Şimdi aynı yatırımı bölgesel erişilebilirliği de göz önüne alarak 4 ilde daha yapıyoruz. Böylece ayda 1 milyon yüz koruyucu siper üretebilir duruma geleceğiz.

Solunum Cihazı ve N95 Maske Makinesi Geliyor

| *Bu süreçte yeni sürprizleriniz olacak mı?*

Bakanlık olarak bir taraftan ihtiyaç duyulan ürünleri üretmeye devam ederken diğer taraftan ihtiyaç duyulan yeni ürünlerin

üretilmesi için de AR-GE çalışmalarına yoğun bir şekilde devam ediyoruz. Şu anda İstanbul, Bursa ve Hatay'da AR-GE merkezlerimizde iki ürünün üretilmesine odaklanıldı: Solunum cihazı ve N95 standardında maske makinesinin üretimi. Hatay her iki ürünün üretilmesinde de son aşamaya geldi. İnşallah önümüzdeki günlerde müjdeli haberler verebileceğiz.

Hedef, Daha Güçlü ve Üreten Meslek Liseleri

| *Bu süreçte gördüğümüz kadarıyla mesleki eğitim destansı bir fedakârlık örneği gösterdi. Bu deneyimlerden yola çıkarak gelecek planlaması yapıyor musunuz?*

Bu süreçte mesleki eğitim güçlü olduğunda toplum taleplerine dışa bağımlı olmadan üretim odaklı nasıl hızlı cevap üretilebildiğini göstermiş olduk. Mesleki eğitimin tüm ekibiyle, il müdürlerimiz, yöneticilerimiz, öğretmenlerimiz ve öğrencilerimizle birlikte bir kez daha kara gün dostu olduğu görüldü. Artık bu deneyimlerden yola çıkarak gelecek planlaması yapıyoruz. Örneğin yedi bölgemizde en az bir AR-GE merkezi oluşturmak için çalışmalara başladık. Bu merkezlerde üretim kapasitesini artırmak için yoğun araştırma çalışmaları yürütülecek. Özellikle patent, faydalı model, tasarım ve marka tescilinde bu AR-GE merkezleri bir dinamo görevi yapacak. Diğer taraftan mesleki eğitim-üretim ilişkisini güçlendirmek için yeni bir proje başlattık. Tüm illerimizde mesleki ve teknik eğitimi üretim ve istihdam odaklı yeniden yapılandırıyoruz. Dolayısıyla güçlü ve üreten mesleki eğitim, bir taraftan iş piyasasının nitelikli eleman ihtiyacını daha kolay karşılarken diğer taraftan sıkıntılı günlerde de hızla sahaya inebilecektir.

BAŞARILARLA DOLU YENİ BİR HİKÂYE YAZILIYOR

(*Milliyet*, 17 Nisan 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) mesleki eğitimin makûs talihini değiştiriyor. Son iki yılda mesleki eğitimi güçlendirmek için Bakanlığın attığı çok hızlı adımlar, yıllardır tartışılan mesleki eğitimi ayağa kaldırdı. Mesleki eğitimlilerde özgüven arttı. Yüzde 1'lik dilimden ilk kez öğrenci almaya başladı. Özellikle koronavirüs pandemisinin yaşandığı bu günlerde mesleki eğitim koruyucu önlem olarak ihtiyaç duyulan tüm ürünleri üretti ve toplumunun hizmetine soktu.

Tüm bu yaşananlar mesleki eğitimin önemini daha fazla ortaya koydu. Biz de bu süreçte yaşananlardan ziyade bundan sonra mesleki eğitimi daha fazla güçlendirmek için neler yapılabilir, hangi adımlar atılmalı gibi mesleki eğitimin gelecek projeksiyonunu mesleki ve teknik eğitimden sorumlu Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'e sorduk.

Zincirleme Bir Süreç

| *Bu süreçte bakanlık olarak mesleki eğitimin toplum için ne kadar önemli olduğunu gösterdiniz. Herkes 'demek ki olabiliyormuş' u hissetti. İki yıl gibi kısa bir süre için büyük başarı.*

Verilen emeklerin, yapılan fedakârlıkların sonuçlarını görebilmek çok güzel. Son iki yıldır bakanlık ve illerdeki tüm arkadaşlarımızla birlikte inanılmaz çalıştık. Sektörlerimiz attığımız her adıma olumlu yaklaştılar ve hemen karşı adım attılar. Ve yıllardır şikâyet edilen konuların aslında çözülebilir olduğu görüldü.

Bu görüldükçe yeni adımlar peşinden geldi. Zincirleme bir süreç yaşadık. Bu başarı, birlikte hareket etmenin, herkesin elini taşın altına atmasının sonucudur. Birlikte hareket bereketi getiriyor. Sonuç olarak hep birlikte yeni bir mesleki eğitim hikâyesi oluştu.

| *Bu hikâyeye hepimiz şahidiz. Bundan sonrası için planlamalarınız nedir?*

İlk olarak ülkemizin farklı bölgelerinde güçlü AR-GE merkezleri kurmaya başladık. Bu kapsamda yaklaşık 10 AR-GE merkezi kurulacak. Bu merkezler bölgelerinde eğitim verilen alanlarda üretime yönelik araştırma ve inovasyon çalışmaları yapacak. Özellikle fikri mülkiyet konusunda patent, faydalı model, tasarım ve marka tescilleri bu merkezlerin birinci önceliği olacak. Bu süreçte yaşadıklarımız bunun ne kadar önemli olduğunu gösterdi. Ayrıca bu merkezlerimiz bölgelerindeki mesleki alan öğretmenlerimizin mesleki gelişim eğitimlerinde de ana üs olacak.

Planlama Yapıyoruz

| *Çoğu sektör nitelikli eleman bulamamaktan şikâyetçi. Mesleki eğitimde arz-talep dengesinde bir sorun görüyor musunuz?*

Bildiğiniz gibi metal teknolojisinden biyomedikal cihaz teknolojisine, plastik teknolojisinden bilişime kadar 54 farklı alanda mesleki eğitim veriyoruz. Eğitim verdiğimiz tüm alanlarda artık üretim kapasitesine odaklanıyoruz. Eğitim-üretim ilişkisini güçlendirmek için tüm yatırımlarımızı yeniden planlıyoruz. Özellikle mesleki eğitimin öğrenci potansiyeli, istihdam süreci ile ilişki içinde olacak. Her alanda piyasanın istihdam talebi ne kadarsa ona göre eğitimde arz oluşturulacak. Dolayısıyla

ortaöğretimde mesleki eğitimin payı/oranı rasgele değil iş piyasasına göre belirlenecek.

| *Bu çok önemli bir yenilik.*

Bu kaynakların verimli kullanılması açısından da çok önemli. Bildiğiniz gibi mesleki eğitim diğer eğitim türlerine göre pahalı bir eğitim. Arz-talep dengesini rasyonel bir zeminde oluşturmazsanız ya talepten fazla ya da talepten az mezun verirsiniz. Her iki durum da iş piyasası açısından riskli. Özellikle talepten fazla mezun verdiğiniz de mezunlar zorunlu olarak eğitim aldıkları alan dışında istihdama yöneliyorlar. Bu hem mesleki eğitimi değersizleştiriyor hem de iş piyasasında beceri uyumsuzlukları sorunu oluşturuyor. Şu anda bizde yaşanan durum bu. Talepten fazla arz var ve mesleki eğitim mezunlarının büyük çoğunluğu eğitimleri ile ilişkili olmayan alanlarda çalışıyor.

Uyumu Amaçlıyoruz

| *Genellikle mesleki eğitimin ortaöğretimdeki oranının artırılması gerektiği söylenir. Söyledikleriniz bu söylemle çelişiyor.*

Mesleki eğitimde iş piyasası dikkate alınmadığında irrasyonel söylemler dolaşıma giriyor. Örneğin şu anda mesleki eğitimin orta öğretimdeki payı yüzde 35. Bunun yetersiz olduğu hatta yüzde 70'ler seviyesine çıkartılması gerektiği söyleniyor. Unutulan önemli bir konu var. Mesleki eğitim iş piyasanızdan bağımsız planlanamaz. İş piyasanız hangi alanlarda yaklaşık ne kadar istihdam oluşturabiliyorsa onu karşılayabilmek önemli olan. Bu talep ne kadarsa oranı da bu belirlenir. Birileri mesleki eğitimin oranı arttığında kendisini daha iyi hissedebilir. Peki, mezunlar ne yapıyor? İş piyasasından mutlular mı? Buna bakılmıyor. Yeterli istihdam olmayınca mezunlar zorunlu olarak aldıkları eğitimle ilişkili olmayan alanlarda istihdam arayışına gidiyorlar. Bu durumda iş tatmini olmuyor, aldıkları eğitim anlamını yitiriyor.

Ücret olarak da tatmin olmuyorlar. Bu nedenle mesleki eğitimin arz kapasitesini bilimsel verilerle kurgulamak gerekiyor.

| *Bunu nasıl yapacaksınız?*

Aslında bunun planlamasına 2019 yılında başlamıştık. Tüm illerimizde sektörlerin kapasitelerini, istihdam imkânlarını, gelecek yatırım planlarını ve oralarda bu alanlarda verdiğimiz eğitimle ne kadar eşleşme sağladığımız ile ilgili önemli bir proje yaptık. Türkiye'nin mesleki eğitim haritasını çıkarttık. Bu harita da mesleki eğitimde arz-talep ilişkisinin uyumlu olmadığını bize gösterdi. Hemen mesleki eğitimi bölge bölge sektörlerle eşleştirmeye ve yeniden planlamaya başladık. Bu çalışmalarımız devam ediyor. Ancak, takdir edersiniz ki zor ve uzun vadeli bir süreç. Bu konuda çalışmalarımız devam ediyor.

Mesleki Eğitim Merkezlerini Teşvik Ediyoruz

| *Şu anda mesleki eğitim merkezlerinde ne kadar öğrenci okuyor?*

Yaklaşık 80 bin öğrenci vardı. Bu iyileştirme sonunda 130 binler seviyesine yükseldi. Hedefimizi 2020 yılı sonu itibariyle 200 bin olarak açıklamıştık. Ancak, genç işsizlik oranı göz önüne alındığında aslında 500 binlerin üzerine kolayca çıkartılabilir.

Kapasite Güçlendi

| *Bu nasıl olacak? Kendiliğinden bu sayı artar mı?*

Bu konuda iki iyileştirme yapmayı planlıyoruz. Birincisi mesleki eğitim merkezlerinde okuyan öğrencilere dört yıl boyunca ödenen asgari ücretin üçte birinin tamamının işsizlik sigorta fonundan karşılanması yönünde. Zaten, şu anda da işletmede çalışan sayısı yirminin altında ise bu miktarın üçte ikisi, üzerinde ise üçte biri devlet tarafından işverene geri iade ediliyor.

Dolayısıyla devletimizin bu konuda inanılmaz bir sübvansiyonu söz konusu. Mesleki eğitim merkezlerinde okuyacak öğrenci sayısında ciddi bir büyüme sağlamak için bu yükün iş verenden alınması, iş verenleri de bu sürece aktif katacaktır.

Diğer bir iyileştirme de eğitimin üçüncü yılının sonunda kalfa olanların eğitimlerinin son yılında alacakları ücretin asgari ücretin üçte biri değil de yarısı olabilmesi. Bu konularda Hazine ve Maliye Bakanlığımızla yakın bir işbirliği içindeyiz. Mesleki eğitimin iyileştirilmesine ilişkin çok ciddi destekleri var. Daha önce de mesleki eğitimden döner sermaye kapsamında yapılan üretimden yüzde 15'lik hazine kesintisini de mesleki eğitimi güçlendirebilmek için yüzde 1'e düşürdüler. Böylece mesleki eğitimdeki üretim kapasitesi güçlendi. Bu konularda da ortak çalışmalarımız olumlu bir seyirde ilerliyor.

Mezunlara Teşvik Şart

| *Mesleki eğitim mezunlarının alan dışında istihdamları sorunlu. Peki, mezunlar eğitim aldıkları alanlarda çalıştıklarında aldıkları ücret tatmin edici mi?*

En önemli sorunumuza parmak bastınız. Aslında bizim iş piyasası ile ilgili en ciddi sorunumuz bu. Elbette istisnaları vardır, ancak genel olarak mesleki eğitim mezunları ister eğitim aldıkları alanlarda ister alan dışında çalışsınlar aldıkları ücretlerde ciddi bir fark yok. Yani iş piyasası, alanda çalışmayı ödüllendirmiyor.

Bu durum da aslında mesleki eğitim mezunlarının alan dışında istihdam arayışında talepten fazla arz yapılmasından sonra ikinci etken. Madem aldığı ücrette bir fark yok, bu durumda mezun daha kolay çalışma koşulları olan, daha fazla sosyalleşebileceği alanlarda istihdam arayışına gidiyor.

| *Bu sorun nasıl çözülecek o zaman?*

Bu konuda iki adım atmak gerekiyor: Birisi eğitim kapasitesi ile ilişkili diğeri de iş piyasası ile ilgili. Eğitimle ilgili atılması gereken adım, mesleki eğitimin arzının iş piyasasının talepleri ile uyumlu hale getirilmesi. Bu konuya yukarda değindim. Bunun planlamasını yaptık ve adım adım uyguluyoruz. İkinci adım ise iş piyasasında mesleki eğitim mezunları alanlarında çalıştıklarında, ücretlerinde ödüllendirici yapısal değişiklikler yapmak. Örneğin, mesleki eğitim mezunları eğitim aldıkları alanlarda çalıştıklarında asgari ücret farklı yapılandırılabilir.

Yaş Sınırı Yok

| *Salgın sonrasında tüm dünyada işsizlik oranlarının artması bekleniyor. Ülkemizde de genç işsizlik oranı yüksek. Bu konuda mesleki eğitim bir işlev görebilir mi?*

Elbette. Bu konuda çırak-kalfa-usta eğitimi verilen mesleki eğitim merkezleri kritik işlev görebilir. Bu merkezlere gidebilmek için sadece ortaokul mezunu olmak yetiyor. Yaş sınırlaması yok. Kaydolan öğrenciler haftada bir gün bu merkezlerde eğitim alırlarken diğer günlerde işletmelerde beceri eğitimlerine devam ediyorlar. Mesleki ve teknik Anadolu liselerinin tam tersine bu merkezlerden mezun olanların eğitim aldıkları alanda çalışma oranı yüzde 88. Oldukça iyi bir oran. Bu oran Almanya'da yüzde 66. Dolayısıyla bu konuda iş piyasasında istihdam açısından inanılmaz bir fırsat var.

| *İstihdam oranı gayet iyi durumda. Öğrencilerin okurken avantajları var mı?*

Evet. İşletmelerle sözleşme imzalanmadan eğitim başlanıyor bu merkezlerde. Yani sektörlerle ele ele yürütülen bir eğitim türü. Öğrenciler dört yıllık eğitimleri boyunca asgari ücretin en az üçte biri ücret alabiliyorlar ve iş ve meslek hastalıklarına karşı da sigortalanıyorlar. Üç yılın sonunda başarılı olanlar kalfa,

dört yıllık eğitim sonunda başarılı olanlar da usta belgesi alıyorlar. Usta belgesi ile iş yeri de açabiliyorlar. Burada tek sorun dört yıllık eğitim sonunda lise diploması alamamalarıydı. Bu konuda gerekli düzenlemeleri yaptık. Artık mesleki eğitim merkezlerine kayıtlı öğrenciler haftada bir gün geldikleri mesleki eğitim merkezlerinde fark derslerini alabilecekler ve başarılı olmaları durumunda da lise diploması alabilecekler. Bu iyileştirme mesleki eğitim merkezine kaydolan öğrenci sayısında yaklaşık yüzde 62'lik bir artışa yol açtı.

Geleceğe Odaklanıyoruz

| *Bu düzenlemeler yapıldığında daha güçlü bir mesleki eğitim olacak diyebilir miyiz?*

Elbette. Bu kısa bir sürede bile güçlü mesleki eğitimin güçlü Türkiye için ne kadar önemli olduğu görüldü. Artık geleceğe bakıp mesleki eğitimi tam olarak ayağa kaldıracak düzenlemelere odaklanıyoruz. Böylece yıllardan beri bir sorun alanı olarak görülen mesleki eğitim artık kendisinden sorunlarla değil, ürettiği ve sunduğu hizmetlerle konuşulacak. Bunu da el birliği ile yapabileceğimize inanıyorum.

Millî Eğitim Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı Arasında Mesleki Eğitimde İşbirliği Protokol İmza Töreni (Mart 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı ve Ticaret Bakanlığı Arasında Mesleki Eğitimde İşbirliği Protokol İmza Töreni (Ekim 2019)

MESLEK LİSELERİ DESTAN YAZIYOR

(Milliyet, 29 Nisan 2020)

Birçok ülke vatandaşlarına koruyucu ekipman bulmakta zorlanırken, Türkiye’de meslek liseleri öğrencileri; 10 milyon cerahi maske, 6 milyon litre dezenfektan, 4 bin litre kolonya, 750 bin yüz koruyucu siper, 1 milyon tek kullanımlık ön-lük/tulum üretti.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Kovid-19 pandemisinin etkisini azaltmak için çalışmalarına yoğun bir şekilde devam ediyor. Uzaktan eğitimin yanı sıra meslek liseleri öğretmen ve öğrencileri ile bu sürecin kahramanlarından birisi oldular. Biz de bu süreci MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ile konuştuk.

| *Bakanlığınız bu süreçte aktif rol aldı ve sunduğu hizmetler her geçen gün çeşitleniyor. Bunlardan bahsedebilir misiniz?*

Bakanımız Sayın Ziya Selçuk sürecin başında Bakanlıkta bir koordinasyon birimi kurarak 81 il ile sürecin eşgüdümlü bir şekilde yönetilmesine büyük önem verdi. Bir taraftan internet üzerinden EBA ile uzaktan eğitime desteğini sürdürürken diğer taraftan TRT ile işbirliği ile televizyon üzerinden de derslere ve psikososyal desteklere yönelik yayınlarına devam ediyor.

| *Pandemi ile savaşta meslek liseleri inanılmaz performans gösterdi. Bu nasıl oldu?*

2023 Eğitim Vizyonu mesleki eğitimin güçlendirilmesi için çok önemli projeler içeriyordu. İki yıl gibi kısa sürede bu belgede

belirtilen tüm adımları kararlılıkla uygulamaya soktuk. Her başarılı proje, yeni projeler doğurdu ve zincirleme bir başarı hikâyesi oluştu.

| *Meslek liselerinde şu ana kadar üretilen ve dağıtılan ürünler ne kadar?*

Şu ana kadar 6 milyon litre hipoklorit dezenfektan, 150 bin litre el dezenfektanı, 4 bin litre kolonya, 10 milyon cerrahi maske, 750 bin yüz koruyucu siper ve 1 milyon tek kullanımlık önlük/tulum üretildi. Ürünler valilerimizin koordinasyonu ile ihtiyaç noktalarına ulaştırıldı.

| *Maskeden solunum cihazına ürün yelpazesi nasıl oldu?*

İlk günden itibaren belirli illerde mesleki ve teknik Anadolu liselerimiz içerisinde AR-GE merkezleri kurduk, özellikle maske makinesine odaklandık. Önce maske makinesi, sonra solunum cihazları derken sağlık alanında ihtiyaç duyulan farklı ürünler bu AR-GE merkezlerimizde üretilmeye başlandı.

| *Ürünler geliştirilecek mi?*

Amacımız, bu ürünlerin ticaretini yapmak değil, bu ürünleri üretmek için gerekli tüm bilgiye sahip olabilmek, bunları ülkemizdeki tüm kurumlarla paylaşmak ve sonrasında bu ürünleri inovatif yaklaşımlarla sürekli geliştirebilmek. Bu çabalar mesleki eğitimin üretime odaklanmasını da sağlayacak. Ve çok sayıda patent, faydalı model ve tasarım tescili ortaya çıkacak. Hedefimiz, ülkemizin yerli ve milli üretim kapasitesine kendi ölçüğü-mizde bir katkı sunabilmek.

| *AR-GE merkezleri pandemi sonrasında da çalışmalarına devam edecek mi?*

Elbette. Bakanlık olarak 2019-2020 eğitim-öğretim yılının ana temalarından birisini fikri mülkiyet olarak belirlemiş ve patent, faydalı model, tasarım ve marka geliştirme ve tescili ile ilgili

süreçlere özel destekler sağlamaya başlamıştık. Şimdi AR-GE merkezlerimizi fikri mülkiyet çalışmalarında ana merkezler yapmayı planlıyoruz. Bölgesel olarak AR-GE merkezlerimizin sayısını da artıracak ve araştırma çalışmaları için Bakanlık olarak gerekli yatırımları da yapacağız.

| *Kim ne üretiyor?*

Otomatik 3 Katlı Telli Ultrasonik Cerrahi Maske Makinesi: İstanbul Nahit Menteşe Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Solunum Cihazı: Hatay Şehit Serkan Talan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Uzaktan Kumandalı Solunum Cihazı: İstanbul Kartal Şehit Öğretmen Hüseyin Ağırman Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, N95 Maske Makinesi: Tekirdağ Çerkezköy Türk Tekstil Vakfı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Ultraviyole C (UVC) Hava Sterilizasyon Cihazı: İstanbul Arnavutköy İbrahim Özyayın Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Kumandalı ve Zaman Ayarlı UV-C Hava Sterilizasyon Cihazı: Ankara Yenimahalle Şehit Mehmet Şengül Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, İzole Numune Alma Ünitesi: Konya Mehmet Tuza Pakpen Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Video Laringoskop Cihazı: İstanbul Sancaktepe Eyüp Sultan Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Ozon Hava Dezenfekte Cihazı: İstanbul Maltepe Küçükyalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, Temassız Kızılötesi (IR) Termometre Cihazı: İstanbul Maltepe Küçükyalı Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi, N95 Maske Makinesi: Hatay Iskenderun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi

‘Maske’de İlk 10 İl

İstanbul (3 Milyon), Diyarbakır (1 milyon 450 bin), Kocaeli (1 milyon 150 bin), Mersin (1 milyon 100 bin), Konya (800 bin), Sakarya (750 bin), Şanlıurfa (660 bin), Ankara (402 bin), Gaziantep (385 bin), Antalya (385 Bin)

Covid-19 Salgını sürecinde mesleki ve teknik Anadolu lisesinde üretilen solunum cihazı (Nisan 2020)

Covid-19 Salgınının başlangıç döneminde İstanbul'da mesleki ve teknik Anadolu lisesi atölyesinden bir üretim mutluluğu görüntüsü (Nisan 2020)

PANDEMİDE MEB'DEN ÖZEL EĞİTİM DESTEĞİ

(*Milliyet*, 7 Mayıs 2020)

Milli Eğitim Bakanlığı, özel eğitim öğrencileri için oluşturduğu “Özelim Eğitimdeyim” mobil uygulamasını dışarıdan destek almaksızın, bakanlık birimlerinin destekleriyle hayata geçirdi. Kovid-19 pandemisi sürecinde bakanlık tarafından verilen özel eğitim ve rehberlik hizmetlerini Milliyet’e anlatan Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Mahmut Özer, hazırlanan uygulamalardan rehberlere kadar birçok konuda önemli açıklamalarda bulundu.

| *Rehberliğe bu süreçte ağırlık verdiniz ve kısa sürede rehberler hazırlayıp yayımladınız. Bunlardan bahsedebilir misiniz?*

Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz bu konularda çok hazırlıklı. Elâzığ ve Malatya depreminde de sahada çok aktif destek sağladılar. Hem bakanlık deneyimini hem de alan uzmanlarının ve akademisyenlerin desteklerini alarak, ‘Aileler İçin Çocuklara Yardım Rehberi’, ‘Yetişkinler İçin Bilgilendirme Rehberi’ ve ‘Gençler İçin Bilgilendirme Rehberi’ hazırladılar. 81 ilde vatandaşlarımıza yardımcı olabilmek için ‘Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bilgilendirme Hattı’ çağrı merkezi kurduk. Bu çağrı merkezine ulaşan vatandaşlarımıza Rehberlik ve Araştırma Merkezleri’nde (RAM) görevli idarecilerimiz, özel eğitim ve rehberlik öğretmenlerimiz telefonla öğrenci

ve velilere destek oluyor. Okul öncesi ve ilkokul öğrencilerimize yönelik desteklerimiz de var.

Ücretsiz Yararlanabiliyorlar

| *Özel eğitim öğrencileri için EBA gibi bir mobil uygulama oluşturduğunuz. Bundan bahsedebilir misiniz?*

Özel eğitim ihtiyacı olan tüm çocuklarımıza yönelik ‘Özelim Eğitimdeyim’ adlı mobil bir uygulamayı hayata geçirdik. Uygulamadan özel eğitim okullarına ve kaynaştırma eğitimine devam eden; işitme ve görme yetersizliği, hafif, orta veya ağır derecede zihinsel yetersizliği veya otizm spektrum bozukluğu ile öğrenme güçlüğü olan öğrenciler, aileler ve velilerimiz tüm özel eğitim içerik ve uygulamalarından ücretsiz yararlanabiliyorlar. Uygulama bilişsel, okuma-yazma, matematik, hayat bilgisi, günlük yaşam, iletişim becerileri, sosyal beceriler gibi alanlara yönelik eğitim videoları, tüm özel eğitim ders ve yardımcı kaynak kitapları, etkinlik sayfaları ve takvimi, aile bilgilendirme videoları, bu alanlara yönelik interaktif uygulamaları içeriyor. Arkadaşlarımız her hafta içerikleri güncelliyorlar. Bir hafta gibi kısa sürede 110 bin kişi bu uygulamayı indirdi. Her hafta bu sayı artıyor.

30 Bin Siper Dağıttık

| *‘Özelim Eğitimdeyim’ mobil uygulamasında özel yetenekli öğrencilere yönelik destekler var mı?*

Evet. Onlar da bir çok içeriğe bu uygulama üzerinden ulaşabiliyorlar.

| *Meslek liseleri gibi Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) de bu süreçte üretim yaptı...*

Bakanlık olarak ilk yüz koruyucu siperleri BİLSEM’lerde, yaygın bir şekilde kullanılan 3-D yazıcılarla ürettik. 30 bin siperi

sağlık çalışanlarımıza ulaştırdık. Ayrıca polis haftası nedeniyle İçişleri Bakanlığı koordinasyonunda Emniyet Genel Müdürlüğümüz için 250 bin yüz koruyucu siper, 81 ildeki 150 BİLSEM’de üretiliyor. Şu ana kadar BİLSEM’lerde yaklaşık 120 bin yüz koruyucu siper üretildi. Hastanelerimizde ihtiyaç duyulan video laringoskop cihazı ve kabin üretiliyor. 34 ilimizde bu çalışmalar yapılmakta. BİLSEM’lerde solunum cihazı, ateş ölçer devre sistemi ve hava temizleme aleti üretimine yönelik çalışmalar da devam ediyor.

346 Tescil Başvurusu Yapıldı

| *BİLSEM’lerde patent, faydalı model geliştirmek için yapılan çalışmalar nasıl gidiyor?*

BİLSEM’lerde özel yetenekli öğrencilerimiz bulunduğu için burada fikri mülkiyet konusunda oldukça büyük bir potansiyel var. Bu eğitim-öğretim yılında 150 patent, faydalı model, tasarım ve marka tescilini hedef olarak koyduk. 122 patent, 164 faydalı model ve 60 tasarım olmak üzere BİLSEM’lerden toplam 346 tescil başvurusu yapıldı. 3 patent ve 3 faydalı model olmak üzere 6 başvurunun tescili alındı.

BİLSEM’de İki Önemli Adım

| *Özel eğitim ve rehberlik hizmetlerinde öğretmenlerin hizmet içi eğitimlerine yönelik neler yaptınız?*

BİLSEM’lerde görevli 142 Bilişim Teknolojileri öğretmenine Havelsan, 200 görsel sanatlar öğretmenine Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, 172 müzik öğretmenine İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Musikisi Devlet Konservatuarı, teknoloji ve tasarım öğretmenlerine de Türk Patent ve Marka Kurumu’na eğitim verilmesi sağlandı.

| *BİLSEM'leri kendi fonksiyonlarını yerine getirirken, imkânlarından çevre okullardaki öğrencilerin de yararlanmasını istiyorsunuz. Bunu diğer BİLSEM'lere de yaygınlaştıracak mısınız?*

10 ille başlanan pilot proje sonuçları oldukça umut verici. Hedefimiz bu yaklaşımı tüm illerimize tedrici bir şekilde yaygınlaştırmak. Tüm BİLSEM'lerimizin altyapısını güçlendirmek için iki önemli adım atıyoruz. Birincisi 174 BİLSEM'in tamamında bin kitaplık kütüphane oluşturacağız. İkinci adım olarak da 174 BİLSEM'de toplam bin yeni tasarım ve beceri atölyesi kuracağız.

MEB TÜM BİRİMLERİ İLE SAHADA

(*Milat*, 13 Mayıs 2020)

Koronavirüs salgınının başlamasıyla Mesleki ve teknik Anadolu liseleri, temizlik ürünlerinden dezenfektanlara, cerrahi maskelerden solunum cihazına, hava sterilizasyon cihazından yüz koruyucu siperlere, temassız kızılötesi termometre cihazından yoğun bakım yatağına ve tek kullanımlık önlük ve tulumla kadar çok sayıda ürünü hızla üretmek için ihtiyaç noktalarına ulaştırdı. Sadece dezenfektan ve maske üretmekle değil, makina üreten okullar olarak göze çarptı meslek liseleri.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Covid-19 ile mücadele ile geçen bu günlerde tüm imkânları ile sahada olmaya devam ediyor. Bir taraftan uzaktan eğitimle öğrencilerin eğitimlerini desteklerken mesleki eğitim, bu zor günlerin ilk şokunun atlatılmasında ürettiği ürünlerle fark oluşturdu ve toplumun tüm kesimlerinin gönlünü kazandı. Diğer taraftan bu sürecin öğrenci ve veliler üzerindeki psikolojik etkilerini azaltmak için de özel eğitim ve rehberlik hizmetlerine ağırlık verildi. Bakanlığın tüm birimlerinde kendi alanları ile ilgili önemli bir üretim ve hizmet sunumu söz konusu. Tüm bu yaşananları bizde MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ile konuştuk.

| *Bakanlığımızın tüm birimleri bu süreçte seferber oldular. Bunu nasıl başardınız?*

Bakanımız Sayın Ziya Selçuk, sürecin başında Bakanlıkta bir koordinasyon birimi kurarak 81 il ile sürecin eşgüdümlü bir şekilde yönetilmesine büyük önem verdi. Bakanlığımızın tüm

birimleri kendi alanları ile ilgili aktif bir şekilde sahaya indiler. Diğer taraftan tüm birimler bu süreçte birbirlerini desteklediler. Gerçekten çok iyi organize olduk ve birlikte hareket edebildik. Hizmet kapasitesinin artırılmasında tatlı bir rekabet de oldu. Diğer taraftan çok sayıda paydaşımız bu süreçte bizlere önemli katkılar yaptılar. Bu da başarıyı beraberinde getirdi. Bakanlık merkezinde kurulan koordinasyon birimi sık sık birlikte ortak planlamalar yaptı, gelişen durumları anında müzakere etti ve yeni uygulamalar ortaya koydu.

Mesleki Eğitimde Yeni Bir Başarı Hikâyesi Yazıldı

| *Mesleki eğitim bu sürece damgasını vurdu. Son iki yılda mesleki eğitime büyük ağırlık vermiştiniz. Bunun meyvelerini bu süreçte de görmek tüm yorgunluğunuzu almıştır.*

Kesinlikle. Mesleki eğitimi güçlendirmeye başlarken hareket noktamız ülkemizin tüm kazanımlarını, müktesebatını kullanarak ülkemizin ihtiyaç duyduğu bir mesleki eğitimi inşa etmek idi. Sizin de bildiği gibi çok yönlü ve sistematik bir yaklaşımla mesleki eğitimi ele aldık. Nerede mesleki eğitime güç verecek bir paydaş varsa bu sürece dâhil ettik. Sektörlerin en güçlü temsilcileriyle el ele verdik ve emek birliği yaptık. 81 ilde mesleki eğitim kurumlarımızda ciddi bir hareketlilik ortaya çıktı. Bu kurumlardaki üretim ve hizmet kapasitesi arttı. Akademik olarak başarılı öğrencilerimizde ‘katsayı uygulaması’ gibi tarihi müdahalelerden sonra ilk kez mesleki eğitimi tercih etmeye başladılar. Dolayısıyla, kısa sürede büyük bir sinerji ortaya çıktı. Hem eğitim kurumlarımızın kendilerine güvenleri onarılmaya başladı hem de sektörlerin mesleki eğitime bakışı olumlu bir şekilde değişti.

| *Öğretmeni ve öğrencisi ile mesleki eğitimde özgüven ve sektörlerin olumlu bakışı çok önemli.*

Elbette. Sürekli itilip kakılan ve her konu açıldığında “ne olacak bu mesleki eğitimin hali?”nden kısa sürede bugünlere geldik. Özellikle Covid-19 salgını ile mücadele günlerinin başlangıcından itibaren 81 ilde mesleki eğitim kurumlarımızın öğretmen ve öğrencileri ile sahada olmaları, ürettikleri ürünlerin toplumun ihtiyacını karşılamada büyük boşluk doldurması mesleki eğitimde müthiş bir momentum oluşturdu. Üretebildiklerini, ürettiklerinin ülkelerinin ihtiyaçlarını karşıladığını ve topluma faydalı olduklarını gördükçe özgüven arttı. Özgüven arttıkça üretime daha fazla odaklandılar ve inanılmaz bir sonuç elde edildi.

| *Bu süreçte üretmediğiniz ürün kalmadı gibi?*

Mesleki ve teknik Anadolu liselerimizde temizlik ürünlerinden dezenfektanlara, cerrahi ve N95 maskelerden yüz koruyucu siperlere ve tek kullanımlık önlük ve tulumla kadar çok sayıda ürün hızla üretilerek ihtiyaç noktalarına ulaştırıldı. Tüm illerde Valiliklerimiz çok önemli destek sağladılar. Yaklaşık 45 günde Bakanlığımız yaklaşık 25 milyon cerrahi maske üretti ve dağıttı.

| *Bu oldukça büyük bir rakam. Üretimler hala devam ediyor değil mi?*

Özellikle üretimde otomasyona geçtikten sonra üretim kapasitesi de arttı. Üretimler sadece mesleki ve teknik Anadolu liselerimizde devam etmiyor, Özel Eğitim ve Rehberlik Genel Müdürlüğümüze bağlı Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM)'nde ve Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğümüze bağlı Halk Eğitim Merkezleri ve Olgunlaşma Enstitülerimizde de yoğun bir şekilde devam ediyor. Sadece Halk Eğitim Merkezleri ve Olgunlaşma Enstitülerimizde yaklaşık 10 milyon cerrahi maske üretildi. Bu süreçte tüm genel müdürlüklerimiz bir birlerini destekliyor.

| *Mesleki eğitimde sadece bu ürünler üretilmedi. Ayrıca maske makinesi ve solunum cihazları da ürettiniz. Mesleki eğitimde böyle bir üretim kapasitesi var mıydı?*

Elbette var. Çok deneyimli meslek öğretmenlerimiz var. Altyapısı çok güçlü meslek liselerimiz var. Bunları hemen AR-GE merkezlerine dönüştürdük. Eksiklikleri varsa hemen tamamladık. Böylece bu süreçte ihtiyaç duyulan ürünlerin üretilmesi çalışmalarını başlattık. Bir ay gibi kısa sürede farklı illerimizdeki AR-GE merkezlerimizden üretim haberleri peş peşe gelmeye başladı. Cerrahi maske makinesinden solunum cihazına, UVC hava sterilizasyon cihazından, N95 standardında maske makinesine, video laringoskop cihazından izole numune alma ünitesine, temassız kızılötesi (IR) termometre cihazından yoğun bakım yatağına kadar çok sayıda ürün bu merkezlerimizde üretildi. Burada sevindirici olan bu ürünlerin üretildiği yerlerin belirli illerde yoğunlaşmamasıydı. İstanbul, Hatay, Konya, Tekirdağ, Bursa, Mersin, İzmir, Gaziantep ve Muğla'ya kadar farklı bölgelerde çok sayıda ilimizde bu ürünler üretilebildi. Ülkemizde mesleki eğitim, destek verildiğinde ülkesinin ihtiyaç duyacağı ürünleri üretebileceğini herkese gösterdi.

| *Bu başarı sadece ülkemizde değil dünyada da takdir gördü. BBC ve CNN gibi uluslararası yayın kuruluşları da bu başarıya yer verdiler.*

Evet. Çok sayıda uluslararası yayın kuruluşu mesleki eğitimin bu başarı hikâyesi ile ilgili haberler yaptılar. Herkese bu başarı şaşırtıcı geldi. Çünkü tüm dünyada okullar tatil edilmişken ve maske gibi temel ürünlere erişimde sıkıntı çekilirken Türkiye'de meslek liseleri fabrika gibi çalışıyor ve ihtiyaç duyulan ürünleri üreterek vatandaşlarının hizmetine sunuyordu.

| *Demek ki odaklanılınca mesleki eğitimde sorunlarda çözülebiliyor ve başarı hikâyeleri de yazılabiliyormuş.*

Evet. Gerçekten gurur verici bir tablo. Bu başarı hikâyesinde Bakanlık bürokratlarımızın, Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğümüzün, 81 il müdürlüğümüzün, öğretmen ve öğrencilerimizin ve paydaşlarımızın çok büyük bir emeği var. Ele ele verildiğinde, koordineli hareket edildiğinde üstesinden gelinmeyecek sorunumuz yok.

12,5 Milyon Öğrenci ve Veliye Rehberlik Hizmeti

| *Zorlu bir süreçten geçiyoruz. Öğrencilerimizin psikososyal desteğe ihtiyaçları var. Bakanlık olarak bu konularda neler yapıyorsunuz?*

Bakanlığımızın tüm birimleri görev ve sorumluluk alanları ile ilgili çok sayıda aktiviteyi harekete geçirdi. Tüm dünya gibi bizim için de yeni bir süreç. Sunulan hizmetler sürekli iyileştiriliyor. Bu kapsamda Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz çok farklı projeleri hayata geçirdi. Kısa sürede “Aileler İçin Çocuklara Yardım Rehberi”, “Yetişkinler İçin Bilgilendirme Rehberi” ve “Gençler İçin Bilgilendirme Rehberi” hazırlandı. Okul öncesi ve ilkokul öğrencilerimize yönelik “Elif ve Alp” karakterlerini içeren psiko-eğitsel etkinlikler kitapçığı hazırlandı. Bu kitapçığı da bir seri şeklinde farklı içeriklerle belli aralıklarla düzenli olarak yayımlamayı planlıyoruz. Daha sonra 81 ilde vatandaşlarımıza bu sürecin zorluklarını aşmada rehberlik hizmeti sunabilmek için “Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Bilgilendirme Hattı” çağrı merkezi kurduk. 81 ilde bu çağrı merkezine telefonla ulaşan öğrencilerimize ve her yaşta vatandaşlarımıza Rehberlik ve Araştırma Merkezleri (RAM)’nde görevli idarecilerimiz, özel eğitim ve rehberlik öğretmenlerimiz rehberlik desteği sağlıyorlar. Salgın döneminde 1,5 aylık zaman diliminde 7 milyon öğrenci ve 5,5 milyon veli olmak üzere toplam 12 milyon 500 bin kişiye okul rehberlik ve

psikolojik danışma servislerimiz ve rehberlik ve araştırma merkezlerimiz tarafından rehberlik hizmeti verildi.

‘Özelim Eğitimdeyim’ Mobil Uygulaması Üretildi

| *Mayıs ayında özel eğitim öğrencileri için özel bir mobil uygulama oluşturduunuz. Bu uygulamanın özelliği nedir? İlgi çektimi mi?*

Biliyorsunuz, özel eğitim öğrencilerinin farklılaştırılmış ve zenginleştirilmiş bir eğitime ihtiyaçları var. Bundan dolayı, onlara yönelik özelleşmiş bir platform üretmek istedik. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz ve Bilgi İşlem Dairesi Başkanlığımız el ele vererek başarılı bir uygulama ürettik. “Özelim Eğitimdeyim” ismini verdiğimiz bu uygulamayı mobil uygulama olarak Mayıs ayında hizmete aldık. Kısa sürede yüz binler bu uygulamayı indirdi ve kullanmaya başladı. Çok zengin bir içeriği var. Ve sürekli güncelleniyor ve içerikler zenginleştiriliyor. Yaşanan süreç bundan sonra da kullanılacak böyle önemli bir kazanıma yol açtı.

Tüm Alanlarda Üretim ve Hizmet Kapasitesi Arttı

| *Öğrencilere yönelik soru destek paketlerinizde de bu atılım fark ediliyor. Kısaca bunlardan da bahsedebilir misiniz?*

Bildiğiniz gibi öğrencilerimize hem internet üzerinden EBA platformundan hem de TRT ile birlikte televizyondan uzaktan eğitim desteği sunuyoruz. Mayıs ayı itibariyle TV yayınlarında hafta sonlarında LGS ve YKS sınavlarına girecek öğrencilerimize destek yayınlarına başladık. Burada Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğümüzün hazırladığı örnek sorular öğretmenlerimiz tarafından çözülerek yayımlanıyor. LGS kapsamında merkezi sınava yönelik her ay yayınladığımız örnek soru kitapçığını artık ayda iki defa yayımlıyoruz. Diğer taraftan

bu öğrencilerimize yönelik her 15 günde bir 1,000 sorudan oluşan soru destek paketi yayımlıyoruz. Ayrıca 9. sınıftan 12. sınıfa kadar tüm seviyelerde müfredatla ilgili tekrar yapmaya yönelik sorular periyodik olarak yayımlanıyor. 81 ilde 2019 yılında kurmuş olduğumuz ölçme ve değerlendirme merkezlerimiz bu konuda çok önemli katkı sağlıyorlar. Dolayısıyla bu alanda da birimlerimiz öğrencilerimize destek olabilmek için sürekli çalışıyor ve üretiyorlar.

| *MEB, tüm alanlarda üretim kapasitesini öncesine göre oldukça artırmış görünüyor.*

Bakanlığımız kendisi için de yeni olan bu duruma hızla adapte oldu. Herkes için zor bir süreç. Bakanlığımızda böyle bir süreci ilk kez deneyimliyor. Dolayısıyla mutlaka eksiklikler ve aksaklıklar olacaktır. Ancak hem Bakanlık teşkilatımız hem de 81 il müdürlüklerimiz, öğretmenlerimiz büyük fedakârlıklarla bu sürecin başarılı bir şekilde atlatılması için çaba sarf ediyorlar. MEB, tüm alanlarda üretim ve hizmet kapasitesini artırdı ve artırmaya da devam ediyor. Her geçen gün yeni uygulamalar geliştiriliyor ve hizmete alınıyor. Bakanlığımızda zorlu günlerde atılması gereken adımlarla ilgili hareket kabiliyeti tüm birimlerde arttı ve büyük deneyim kazanıldı.

RAM M¼d¼rleri ile yapılan bir toplant¼ (Ekim 2019)

LİSEDE AR-GE DEVRİMİ

(*Milliyet*, 21 Mayıs 2020)

Milli Eğitim Bakan Yardımcısı Mahmut Özer, meslek liselerinde kurulan AR-GE merkezleri ile ilgili salgın sonrası dönemdeki planlarını *Milliyet*'e anlattı. “Mesleki eğitimde artık AR-GE dönemine geçiyoruz” diyen Özer, kovid-19 salgınının mesleki eğitime en önemli kazanımlarından birisinin bu olacağını belirterek, “Bu süreçte kurduğumuz AR-GE merkezlerine bölgesel dağılımı da göz önüne alarak yenilerini ekleyeceğiz. Yaklaşık 20 AR-GE merkezimiz olacak. Her merkez farklı bir alana yoğunlaşacak. Örneğin bir merkez sadece yazılım ile ilgili olurken bir diğeri biyomedikal cihaz teknolojileri üzerine yoğunlaşacak. Ana odağı ürün geliştirme, patent, faydalı model, tasarım ve marka üretmek, tescil ettirmek ve ticarileşmesini sağlamak olacak. Ürün çeşitliliğini sürekli artıracacağız. Öğretmen eğitimlerimizi artık bu bölgesel AR-GE merkezlerinde gerçekleştireceğiz” dedi. Mesleki eğitim müfredatının da süreç sonrasında otomasyon, yazılım, yapay zekâ teknolojileri ve dijital becerilere yönelik hızlıca güncelleneceğini belirten Özer, güncellenmede AR-GE merkezlerinin önemli katkı sağlayacağını vurguladı.

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) kovid-19 salgını ile mücadele günlerinde büyük bir atağa geçti. Okullarda önce ihtiyaç duyulan dezenfeksiyon malzemelerinden maskeye, yüz koruyucu siperden tek kullanımlık önlük ve tulum kadar çok sayıda ürün hızla üretildi. MEB böylelikle, mücadelenin ilk günlerinde salgının önlenmesine çok önemli katkılar yaptı. Ardından solunum cihazından maske makinesi, hava filtrasyon cihazı, video laringoskop cihazı üretimini sürdürdü. *Milliyet*, güçlü mesleki eğitimin önemini gösteren bu süreçte, kovid-19 salgını sonrası nasıl bir mesleki eğitim planlaması olacağını MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'e sordu.

Olumsuz Etkilendik

| *Kovid-19 ile mücadele günlerinde mesleki eğitim başarılı bir sınav verdi. İnanılmaz bir deneyim de kazanan mesleki eğitimin geleceği ile ilgili neler planlıyorsunuz?*

Mesleki eğitim ülkemizde yıllardan beri iş piyasasının ihtiyaç duyduğu mesleki becerilere sahip insan kaynağını yetiştirerek çok önemli katkı sağlıyor. Özellikle katsayı uygulamasından sonra mesleki eğitim bunalımlı bir dönem geçirdi. Bu dönemde mesleki eğitim akademik açıdan başarılı öğrencilerin tercihi olmaktan çıktı. Daha sonraki yıllarda tüm liselere sınav puanı ile yerleştirme uygulamasında ikinci bir şok daha yaşandı. Katsayı uygulamasından sonra yaşananlar tekrar etmeye başladı, mesleki eğitim tekrar akademik olarak görece başarısız öğrencilerin zorunlu seçeneğine dönüştü. Bu süreçler, meslek liselerimizde yöneticilerimiz ve öğretmenlerimizin morallerini olumsuz etkiledi. Mesleki eğitim, sorunlarla, öğrenci devamsızlıkları ve disiplin suçlarıyla anılır olmaya başladı. Bunun bir sonucu olarak mezunların iş piyasasının beklentilerini karşılayamaması da mesleki eğitime yönelik olumsuz algıyı pekiştirdi. Dolayısıyla mesleki eğitimlilerde ciddi bir özgüven kaybı oldu.

Özgüven Kazanıldı

| *Bu süreçte özgüven ciddi anlamda yeniden mi kazanıldı?*

Kesinlikle. Bu sürecin en önemli katkısı mesleki eğitimin eski itibarlı günlerindeki özgüvenini tekrar kazanması oldu. Sorunları çözüldüğünde, fırsat verildiğinde ve motive edildiğinde neler yapabileceğini gösterdi. Bu süreçte mesleki eğitim sorunlarıyla değil, ürettikleriyle ve üretim kapasitesi ile gündeme geldi. Ulusal ve uluslararası medya kuruluşlarında başarılarına daha fazla yer verildikçe özgüven daha da arttı. Yapabileceklerine,

üretebileceklerine ve ürettiklerinin değerli olduğuna yönelik inanç arttıkça başarı beraberinde gelmiş oldu.

Her Merkez Bir Alana Yoğunlaşacak

| *Kovid-19 salgın sonrası günlerde AR-GE merkezleri kalıcı olacak mı?*

Mesleki eğitimde artık AR-GE dönemine geçiyoruz. Kovid-19 salgınının mesleki eğitime en önemli kazanımlarından birisi bu olacak. Bu süreçte kurduğumuz AR-GE merkezlerine bölgesel dağılımı da göz önüne alarak yenilerini ekleyeceğiz. Bu çalışmalar tamamlanmak üzere. Yaklaşık 20 AR-GE merkezimiz olacak. Her merkez farklı bir alana yoğunlaşacak. Örneğin bir merkez sadece yazılım ile ilgili olurken bir diğeri biyomedikal cihaz teknolojileri üzerine yoğunlaşacak. Merkezler birbirleri ile sürekli iletişimde olacak ve birbirlerini destekleyecekler. Bu merkezler aynı zamanda mükemmeliyet merkezleri olacak. Ana odağı ürün geliştirme, patent, faydalı model, tasarım ve marka üretmek, tescil ettirmek ve ticarileşmesini sağlamak olacak. Ürün çeşitliliğini sürekli artıracacağız. Öğretmen eğitimlerimizi artık bu bölgesel AR-GE merkezlerinde gerçekleştireceğiz. Mesleki eğitim müfredatının güncellenmesinde de bu merkezler önemli katkı sağlayacaklar.

Güvenleri Arttı

| *“MEB’in yaklaşık son iki yıldır mesleki eğitime yapmış olduğu yatırımlar meyvelerini vermiş oldu” diyebilir miyiz?*

Evet. Gerçekten bakanlık olarak mesleki eğitime çok ağırlık verdik. Peş peşe çok önemli projeleri hayata geçirdik. En önemlisi ise ilk kez, eğitim verilen tüm alanlarda sektörlerin güçlü temsilcileri ile yoğun ve kapsamlı iş birlikleri yürüttük. Dolayısıyla sektörlerin mesleki eğitime güvenleri de giderek arttı. Tüm bu

adımlar bu süreçte hızlı, toplu ve dinamik bir cevap üretilebilmesini sağladı.

Üretim Kapasitesini Sürekli Artıracağız

| *Bundan sonrasını nasıl planlayacaksınız?*

Mesleki eğitimde eğitim-üretim-istihdam döngüsünü güçlendirmeye devam edeceğiz. Eğitimi, iş piyasası ile daha güçlü bir işbirliği içinde sürekli güncelleyeceğiz. Meslek liselerimizi üretimin merkezleri yapacağız. Özellikle döner sermaye kapsamındaki ürün ve hizmet üretim kapasitesini sürekli artıracacağız. Örneğin, 2019'da bu kapsamda yapılan üretimden elde edilen geliri yaklaşık yüzde 40 artırarak 400 milyon TL seviyelerine çıkartmıştık. 2021'de hedefimiz 1 milyar TL'lik üretim. En önemli konu, mezunların iş piyasasında istihdam kapasitesini ve istihdam koşullarını iyileştirmek. Sektörlerle istihdam öncelikli kurmuş olduğumuz iş birlikleri buna yönelik ilk adımlarımız oldu. Bu adımlar güçlenecek devam edecek.

Odaklandığımız Tüm Ürünler Üretildi

| *Meslek liselerinde AR-GE merkezleri kurdunuz. Amaç neydi?*

Kovid-19 ile mücadele günlerinde mesleki eğitimin katkısı iki aşamalı oldu. Birinci aşama ihtiyaç duyulan maske, dezenfektan, yüz koruyucu siper, tek kullanımlık önlük ve tulumun seri üretimi ve ihtiyaç noktalarına ulaştırılmasını kapsadı. Bu aşama çok başarılı geçti ve bu kapsamdaki üretimler hâlâ devam ediyor. İkinci aşama ise, kovid-19 ile mücadelede ihtiyaç duyulan solunum cihazı ve maske makinesi gibi cihazların tasarlanması ve üretilmesine odaklandı. İkinci aşamada başarılı olmak için altyapısı güçlü illerimizde mesleki ve teknik Anadolu liselerimiz bünyesinde AR-GE merkezleri kurduk. Bu ürünlerin tasarlanması ve üretilmesine yönelik AR-GE merkezlerimizin alt

yapısını güçlendirdik. İstanbul, Bursa, Tekirdağ, Ankara, İzmir, Konya, Mersin, Muğla ve Hatay gibi illerimizde kurduğumuz bu merkezlerde çok yoğun çalışmalar yürütüldü. Bu merkezlerde odaklandığımız tüm ürünleri üretebildik. Bu kapsamda cerrahi maske makinesi, solunum cihazı, N95 standardında maske makinesi, video laringoskop cihazı, yoğun bakım yatağı, hava filtrasyon cihazı, numune alma ünitesi gibi çok sayıda ürün tasarlandı ve üretildi.

İTÜ-ASELSAN İle İş Birliği

| *Müfredat güncellemesi derken Covid-19 salgını sonrası iş piyasasının da dönüşeceği göz önüne alındığında yeni güncellemeler yapacak mısınız?*

Elbette. Bu süreç sonrasında otomasyon, yazılım, yapay zekâ teknolojileri ve dijital becerilere yönelik hızlı bir müfredat yenilenmesi olacak. Mesleki ve teknik eğitim kurumlarını salt beceri eğitiminin yapıldığı kurumlar olarak düşünmüyoruz. Değişen teknolojik ve toplumsal koşullara adapte olabilmeleri için tüm öğrencilerimizin anahtar becerileri de kazanmalarını istiyoruz. Zamanla mesleki ve genel eğitim arasındaki ayırımı azaltmak istiyoruz. Bundan dolayı İTÜ ve ASELSAN gibi hem teknik hem de akademik açıdan güçlü kuruluşlarla işbirliği yapıyoruz. Eğitim verdiğimiz tüm meslek alanlarında alanın iş piyasasındaki teknolojik seviyesine göre ihtiyaç duyulan beceriler müfredata derç edilecek. Ancak bununla da yetinmeyeceğimiz mezunlarımızın genel becerilerini de güçlendirmek için çalışmalar yapacağız.

AR-GE Merkezleri Yöneticileri ile Yapılan Bir Toplantı (Temmuz 2020)

MESLEKİ EĞİTİMDE PARADİGMA DEĞİŞİMİ BAŞLIYOR: SADELEŞMEYE GİDİLİYOR

(*Milliyet*, 1 Haziran 2020)

Kovid-19 sürecinde sergiledikleri performansla Türkiye'nin acil ihtiyaçlarının acil çözüm noktalarından biri haline gelen meslek okulları dönüşümle yeni döneme hazırlanıyor. Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) 2020-2021 eğitim-öğretim yılından itibaren mesleki eğitimde paradigma değişimi gerçekleştirerek akademik ve genel becerilere daha fazla ağırlık verecek. Eğitim verilen alan ve dallarda ciddi bir sadeleşmeye gidilecek. 55 alan ve 203 dalda eğitim verilen meslek liseleri yeni dönemde 47 alan ve 109 dalda eğitim sunacak. Öğrenciler dijital becerilerde sertifika programları ile desteklenecek. Meslekler arasında değişime izin verecek ve iş piyasasına adaptasyonu artıracak yeni bir mesleki eğitim konsepti hayata geçecek. Mesleki eğitimdeki dönüşümü Milliyet'e anlatan mesleki eğitimden sorumlu MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer, "Tüm süreç tamamlandı. 2020-2021 eğitim-öğretim yılından itibaren yeni program uygulamaya giriyor" dedi.

MEB mesleki eğitimde yeni bir dönüşüme hazırlanıyor. 2020-2021 eğitim-öğretim yılından itibaren mesleki eğitimde akademik ve genel becerilere daha fazla ağırlık verilecek. Ayrıca eğitim verilen alan ve dallarda ciddi bir sadeleşme geliyor. Meslek lisesi öğrencileri dijital becerilerde sertifika programları ile desteklenecek. Meslekler arasında değişime izin verecek ve iş piyasasına adaptasyonu artıracak yeni bir mesleki eğitim geliyor. Bu dönüşümle iş piyasasının da yıllardan beri özlemine çektiği bir mesleki eğitim sistemi kurma yönünde ciddi bir adım atılıyor. Biz de bu dönüşümü mesleki eğitimden sorumlu MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'e sorduk.

| *Mesleki eğitimde son iki yılda önemli dönüşümler yaptınız, pozitif adımlar Covid-19 salgını ile mücadele günlerinde görünür oldu. Şimdi yeni bir adım daha atıyorsunuz...*

Ülkemizde yıllardan beri mesleki eğitimin güçlendirilmesi ile hem kamu hem özel Sektörler ve tüm paydaşlar arasında ciddi bir istek ve mutabakat vardı. Bu ciddi mutabakatı da yanımıza alarak tüm projelerimizi adım adım uygulama imkânımız oldu. Her adım attığımız alanda ciddi iyileşme sağlandı. Sektörlerin tamamı mesleki eğitim süreçlerine aktif katıldılar. Artık sektörlerle yeni projeler geliştiriyoruz. Bunu, kovid-19 salgını ile mücadele günlerinde çok net bir şekilde gördük. Güçlendirilmiş mesleki eğitimin neler başarabileceğine birlikte şahit olduk. Bundan sonra mesleki eğitimi yeni açılımlarla, desteklerle daha da güçlendirmeye devam etmeliyiz.

Öneriler Aldık

| *Mesleki eğitim öğretim programında kapsamlı bir dönüşüme gidiyorsunuz. Dönüşüm için çıkış noktanız ne oldu?*

Mesleki eğitim diğer eğitim türlerinden farklı olarak iş piyasasına, oradaki değişim ve dönüşümlere çok bağımlı. Dolayısıyla, iş piyasasından bağımsız tasarlanabilecek bir eğitim türü değil. İş piyasasındaki dönüşümlere çok hızlı cevap verebilmesi lazım. Mesleki eğitim ve iş piyasası taleplerini uyumlaştırmaya yönelik çalışmalarımızı yaklaşık iki yıldır sürdürüyorduk. İş piyasası ve sektörlerden eleştirilerini ve iyileştirmeye yönelik önerilerini aldık. Meslek okul yöneticilerimiz ve alan öğretmenlerimizin görüşlerini de aldık. Yıllardır bu konulara kafa yormuş, öneriler geliştirmiş insanlarımızın görüşlerinden de yararlandık. Dünyada mesleki eğitimde yaşanan dönüşümleri de yakından takip ettik. Tüm bu süreç sonunda ciddi bir dönüşüme yöneldik.

Geçiş Yapılabilecek

| *ATP ve AMP programlarında farklılıkları ne yaptınız?*

İlk üç sene her iki program türünde aynı dersler alınacak. AMP programına yerleşen başarılı bir öğrenci son sınıfta akademik başarı kriterini sağlarsa ATP programına geçebilecektir. ATP'deki bir öğrenci de AMP programına geçiş yapabilecektir. Dolayısıyla programlar arasında esnek bir yapı oluşturuldu.

| *Akademik derslerde artış oldu mu?*

Evet. ATP programında 12. sınıfta öğrenciler ortak derslerin yanı sıra haftada 31 ders saati farklı akademik dersler alabilecekler. AMP programında ise öğrenciler 12. sınıfta ortak derslerin yanı sıra haftada 24 saat (3 gün) işletmelerde mesleki eğitim ile birlikte 7 ders saatinde de seçmeli meslek dersleri ve sertifika dersleri alabilecekler.

Ortak Dersler Azaldı

| *Lise birinci sınıfta diğer lise türleri ile ortak dersler azaldı mı?*

Hayır. Tüm lise türlerindeki ortak derslerde bir azaltmaya gitmedik. Lise birinci sınıfa ilave meslek dersleri eklemiş olduk.

| *Değişiklikler ne zaman uygulanacak?*

Tüm süreç tamamlandı. 2020-2021 eğitim-öğretim yılından itibaren yeni program uygulamaya giriyor.

Adaptasyon Güçlendirildi

| *Dönüşümün arka planında hangi motivasyonlar rol oynadı?*

Otomasyon ve yapay zekâ teknolojileri artık hayatın tüm alanına yayılıyor. Üretim ve hizmet sektörlerin de de yaygın şekilde

kullanılmaya başlandı. Teknoloji çok hızlı değişiyor. Kısa sürelerde yaşanan dönüşümler iş piyasasında mesleki beceri setlerinde dinamik dönüşümleri beraberinde getiriyor. Yeni durum, mesleğe özgü beceri setlerini kazandırmaya ağırlık veren geleneksel mesleki eğitim sistemlerini zamanla yetersiz kılmaktadır. Bu şekilde mezun olanlar uzun vadede, mevcut işlerinin yeni becerilerine adapte olamadıkları ve ortaya çıkan beceri uyumsuzlukları nedeniyle ya işsiz kalıyorlar ya da daha alt seviyelerde istihdam ediliyorlar. Bu durum, iş piyasasının ihtiyaç duyduğu insan kaynağını karşılayamaması ve beceri uyumsuzluklarının artması risklerine yol açmaktadır. Dolayısıyla, yeni durumlara adaptasyonu güçlendiren akademik ve genel becerilere daha fazla ağırlık veren ve daha genel bir mesleki eğitim tasarımı yaptık. Bizim sahada paydaşlarımızdan aldığımız görüşler de bu doğrultuydu. Bu yaklaşım dünyadaki yeni eğilimle de örtüşüyordu.

Alan ve Dal Sayısı Azaltıldı

| *Eğitim verilen alanlarda nasıl bir değişim var? Son durum nasıl şekillendi?*

Mesleki ve teknik Anadolu liselerinde halen iki program uygulanıyor: Anadolu Teknik Programı (ATP) ve Anadolu Meslek Programı (AMP). ATP programlarına sınavla öğrenci alınırken, AMP programlarına hem sınavla hem de sınavsız yerleştirme yapılıyor. Liselerimizde 55 alan ve 203 dalda eğitim veriliyordu. Ortaöğretim seviyesine göre çok fazla ayrıntı vardı. Bazı dallar arasındaki farklar o kadar minimum seviyede idi ki ayrı dal olarak değerlendirilmesi anlamsızdı. İş piyasasındaki yeni koşulları ve mevcut programların farklılıklarını değerlendirilerek hem eğitim verilen alan sayısı hem de dal sayısı azaltıldı. Artık mesleki eğitimde 47 alan ve 109 dalda eğitim verilecek. İstihdam karşılığı olmayan dalları kaldırmanın ve eğitimi

daha genel planlamanın, istihdam açısından da avantajları var. Mezunların daha geniş bir alanda istihdam edilme imkanına kavuşmuş oluyorlar.

Dijital Becerilere Ağırlık Verilecek

| *Sertifika dersi ne demek? Yeni bir yaklaşım mı olacak mesleki eğitimde?*

İş piyasasında istihdam imkânlarını artıracak yeni becerilere yönelik dersler ilave ettik. Dijital becerilere ağırlık verdik. Bu beceri artık iş piyasasının ve yaşamın vazgeçilmez becerisi haline geldi. Bu nedenle 11. ve 12. sınıflarda tüm alan ve dallarda dijital becerileri artırmaya yönelik dersler koyduk ve bu dersleri de ‘dijital beceriler sertifikası’ ile ilişkilendirdik. Bu derslerde programlama (blok tabanlı programlama, yapay zekâ, robotik, oyun programlama), dijital tasarım (hazır web sayfası oluşturma, animasyon hazırlama) ve sosyal medya (e-ticaret, dijital pazarlama, veri analizi ve grafikler) becerilerini kazandırmayı hedefliyoruz. Öğrencilerimizin dijital becerilerini artırmayı hedefleyen bu sertifikanın içeriğini sürekli güncelleyeceğiz ve mezunlarımızın iş piyasası koşullarına adaptasyonunu güçlendireceğiz.

Birinci Sınıfta Meslek Dersleri

| *Sektörlerden öğrencilerin meslek dersleri ile geç tanıştıkları ve bu nedenle okul terklerinin arttığı şikâyetleri vardı. Bu eleştiri dikkate alındı mı?*

Paydaşlarımızla yapılan toplantılarda sıklıkla dile getiriliyordu. Bunun gereği olarak lise birinci sınıfa alanın özelliğine göre 2-3 meslek dersi koyduk. Bu derslerden biri daha önce mesleki gelişim dersi olarak tanımlanan ders. Yeni programda Mesleki Gelişim Atölyesi olarak isimlendirildi, tüm alanlarda ortak ders oldu. Temel yeterliliklerin “temel okuryazarlık”, “sosyo-duygusal

beceriler”, “üstbilişsel beceriler” olmak üzere üç ana tema altında kazandırılması hedeflendi. Ayrıca, Ahilik ve Meslek Etiği, İş Sağlığı ve Güvenliği, Teknoloji ve Endüstriyel Dönüşüm, Çevre Koruma, Girişimci Fikirler, İş Kurma ve Yürütme, Fikrî ve Sınai Mülkiyet Hakları olmak üzere 7 farklı öğrenme birimi ile ilişkilendirildi. Mesleki eğitimde fikri mülkiyetler alanında patent, faydalı model, tasarım ve marka çalışmaları artık bizim çok önemseydiğimiz bir alan oldu. Bu alanla ilgili ilk adım bu ders ile sağlanmış olacak.

GELECEK MESLEKTE

(*Milliyet*, 11 Ağustos 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) 2020 Liselere Geçiş Sistemi (LGS) kapsamında sınavlı ve sınavsız merkezi yerleştirme sonuçlarını açıkladı. Bu sene LGS için zorlu bir yıldır. 8. sınıf öğrenci sayıları 2019'a göre 500 bin artmıştı. Bu nedenle öğrencilerin istedikleri liselere yerleşmelerinde büyük sorunlar yaşanacağı endişesi vardı. Diğer taraftan Covid-19 salgını başlayınca okullar tatil edilmiş ve birçok sorun ortaya çıkmıştı. Bu koşullarda sınav nasıl yapılacaktı? LGS sınavına katılan 1 milyon 472 bin 88 öğrencinin 571 bin 704'ü sınavla öğrenci alan okullar için tercihte bulundu. Tercihleri neticesinde 2020 yılında 212 bin 485 öğrenci sınavla öğrenci alan ortaöğretim kurumlarına yerleştirildi. Biz de süreci ve sonuçları, sürecin koordinasyonundan sorumlu MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ile konuştuk. Özer, sınav puanı ile öğrenci alan mesleki ve teknik Anadolu liselerine yerleşen öğrenci sayısının yüzde 64 arttığını belirtti ve "Mesleki eğitime yerleşen öğrenci sayısında 2019'a göre artış yüzde 40 oldu" dedi.

Kapasite Artırıldı

| *Bu yılki LGS sürecini 2019'la karşılaştırır mısınız?*

2020 yılını LGS sisteminin iyileştirilmesi için bir fırsat olarak gördük. Ancak bir sorunumuz vardı, öğrenci sayısı önemli oranda artmıştı. Önceliğimiz tüm öğrencilere sınavsız okullarda kapasite oluşturmaktı. Bu nedenle tüm illerimizi ayrıntılı bir şekilde değerlendirmeye aldık. Okullarımızın fiziki kapasitelerini ve mevcut okul yatırımlarımızı birlikte değerlendirdik.

Sonunda hemen hemen tüm illerimizde yerleştirilecek öğrenci sayısının üzerinde kapasite oluşturduk. Sınavlı okul kapasitesini de bu sene yüzde 53 artırdık. Aylar süren çalışmaların meyveleri bu yılki sonuçlarda açık bir şekilde ortaya çıktı.

| *Sınavlı okullarda kapasite artırımına rağmen doluluk oranı oldukça yüksek...*

Sınavlı okulların hemen hemen tamamı doldu. Fen, Anadolu ve sosyal bilimler liselerinde doluluk oranı yüzde 100. Anadolu imam hatip liselerinde doluluk oranı yüzde 99,8 ve mesleki ve teknik Anadolu liselerinde yüzde 97 olarak gerçekteşti. 2019'a göre sınavlı okullara yerleşen öğrenci sayısındaki en fazla artış yüzde 69 ile Anadolu liselerinde yaşanırken ikinci en büyük artış yüzde 64 ile mesleki ve teknik Anadolu liselerinde gerçekteşti.

İlk Tercihe Yerleştiler

| *Bu yıl sınavsız yerleştirme rakamları nasıl?*

Verilen emekler göstergelere olumlu yansdı. 2019'da sınavsız okullara yerleşen öğrencilerin yüzde 91'i ilk üç tercihinde yer alan bir liseye yerleşmişti. Artan öğrenci sayısına rağmen bu oran bu yıl yüzde 92'ye yükseldi. Sınavsız okullara yerleşen öğrencilerin yüzde 49'u ise birinci tercihlerinde yer alan bir liseye yerleşebildiler. Yani sınavsız yerleşen her iki öğrenciden biri birinci tercihinde en çok istediği bir liseye yerleşebildi. Bu sonuç, öğrenci sayısındaki artışa rağmen sürecin öğrenci memnuniyeti açısından ne kadar iyileştirildiğini gösteriyor.

| *Peki, bu iyileştirme sadece belirli lise türlerinde mi gerçekteştirildi?*

Hayır. Bizim birinci önceliğimiz her öğrencinin istediği lise türüne erişimini artırmak. Kapasite oluştururken de buna öncelik

verdik. Bu önceliğimiz, yerleştirme sonuçlarından da takip edilebiliyor. 2019'da Anadolu liselerine yerleşen öğrencilerin yüzde 99'u, yani neredeyse tamamı ilk üç tercihlerinde yer alan bir Anadolu lisesine yerleşmişti. Bu oran 2020'de de değişmedi ve yüzde 99 olarak gerçekleşti. Diğer taraftan 2019'da Anadolu imam hatip liselerine yerleşen öğrencilerin yüzde 87'si ilk üç tercihlerinde yer alan bir Anadolu imam hatip lisesine yerleşmişlerdi. 2020'de bu oranda kısmi bir iyileşme oldu. En büyük iyileşme mesleki eğitimde oldu. 2019'da mesleki ve teknik Anadolu liselerine yerleşen öğrencilerin yüzde 79'u ilk üç tercihlerinde yer alan bir mesleki ve teknik Anadolu lisesine yerleşmişti. 2020'de bu oran yüzde 82'ye yükseldi. Bu sonuçlar, öğrencilerin belirli lise türlerine yerleştirme sisteminden kaynaklanan zorunluluklardan dolayı değil, tam tersine isteyerek ve tercih ederek yerleştiklerini gösteriyor. Aynı zamanda sistemin ürettiği sonuçların, memnuniyeti her yıl giderek artırdığını da göstermektedir.

Mesleki Eğitimde Öğrenci Arttı

| *Kovid-19 salgınıyla mücadele günlerinde mesleki eğitimin sergilediği performans toplumun takdirini toplamıştı. Bu takdir 2020 LGS sonuçlarına yansdı mı?*

Elbette. Sınav puanı ile öğrenci alan mesleki ve teknik Anadolu liselerine yerleşen öğrenci sayısı yüzde 64 arttı. Bu çok önemli bir gösterge. Diğer taraftan 2019'da sınavlı ve sınavsız öğrenci alan okullara toplam 298 bin 153 öğrenci yerleşmişken 2020'de bu sayı 417 bin 233'e yükseldi. Yani, mesleki eğitime yerleşen öğrenci sayısında 2019'a göre artış yüzde 40 oldu. Çok önemli bir artış. Tüm bu sonuçlar mesleki eğitime öğrenci yöneliminin tesadüf olmadığını, iyileştirmeler yapıldıkça ve herhangi bir zorlama olmaksızın öğrencilere imkânlar ve alternatifler sunuldukça öğrenci yöneliminin de kendiliğinden arttığını gösteriyor.

Yüzde 1'lik Dilimden Öğrenci

| *2019'da mesleki eğitime yüzde 1'lik dilimden öğrenci almıştınız. Bu sene durum nasıl?*

2019'da ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi yüzde 1'lik dilimden öğrenci almıştı. İlk kez mesleki eğitim yüzde 1'lik başarı diliminden öğrenci alıyordu. 2020'de bu iki okulumuz da yüzde 1'lik dilimden öğrenci almaya devam etti. Bunlara İstanbul'da bir okulumuz daha eklendi. Yine bu kapsamda bu yıl İstanbul'da kurduğumuz ve ilk kez öğrenci almaya başlayan Teknopark İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi de binde 47'lik dilimden öğrenci aldı. Benzer şekilde yüzde 1-10 başarı diliminden öğrenci alan mesleki eğitim okul sayısı artmaya başladı. Ayrıca, bakanlığımızla Kültür ve Turizm Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, TOBB, İSO, İTO ve İTÜ arasında işbirliği kapsamına alınan mesleki ve teknik Anadolu liselerinin doluluk oranları yüzde 100'e ulaştı. Sonuçlara bir bütün olarak bakıldığında mesleki eğitimde sadece öğrenci sayısı artmıyor, akademik olarak başarılı öğrenciler de artık mesleki eğitimi seçiyor.

Telaş Etmeyin, İki Nakil Daha Var

| *Yerleştirme süreci devam edecek değil mi?*

Evet. Şu anda sadece birinci yerleştirme sonuçlarını açıkladık. Yerleştirmeye esas iki nakil yapılacak. Dolayısıyla yerleşemeyen öğrencilerimizin telaşlanmasını gerektiren bir durum yok. Yeniden tercihlerini yapıp süreci takip etmeleri yeterli. Sonrasında il ve ilçelerde yerleştirme komisyonları devreye girecek. Sürecin sonunda birinci yerleştirmede yerleşen öğrenciler için başka okullara tercih kapsamında yerleşebilme imkânı devam ederken yerleşemeyen öğrencilerin tamamını da bu sürecin sonunda yerleştireceğiz.

| *Gelecek yıllar için LGS'de bir hedefiniz var mı?*

2019'da yaptığımız iyileştirmelerle LGS sistemi oturdu. 2020'de de aynı sistemi küçük iyileştirmelerle kullandık ve daha iyi bir noktaya geldik. Burada en önemli nokta sınava girmeden yapılan yerleştirmede öğrenci memnuniyetini artırabilmek. Bunun da önemli bir göstergesi, sınavsız yerleştirmede birinci tercihe yerleşen öğrenci oranıdır. 2020'de bu oran yüzde 49 olarak gerçekleşti. Yani, öğrenci sayısındaki ciddi artışa rağmen sınavsız yerleşen iki öğrenciden birisini birinci tercihinde yer alan bir liseye yerleştirebildik. Bu oldukça önemli bir başarı. Bu oranı her yıl artırmak istiyoruz. Bu nedenle sınavsız yerleşen öğrencilerin 2021'de en az yüzde 60'ını, 2022'de ise en az yüzde 70'inin birinci tercihinde yer alan liseye yerleştirmeyi hedefliyoruz. 2021'de 8. sınıf öğrenci sayısı bu yıla göre önemli oranda düşeceği için bu hedefi tutturacağımıza inanıyorum.

KAPASİTE YETERİNCE KULLANILMIYOR

(*Milliyet*, 7 Eylül 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı, son iki yılda mesleki eğitimde, sektörlerle kapsamlı işbirliğinden, eğitim merkezlerinin cazip hale getirilmesine, müfredatların ulusal meslek standartları ile uyumundan üretim kapasitesinin artırılmasına ve eğitim-istihdam bağının güçlendirilmesine çok sayıda önemli adım attı. Özellikle Covid-19 sürecinde bu adımların sonuçlarına şahit olundu. MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer, ekibiyle yönettiği süreci, Türkiye’de ve dünyada tartışılan konuları “Mesleki Eğitimde Paradigma Değişimi: Türkiye’nin Mesleki Eğitimle İmtihanı” adıyla kitaplaştırdı. Özer ile Maltepe Üniversitesi Yayınlarından henüz çıkan kitabını ve mesleki eğitimi konuştuk.

| *Süreci hem yönetmek hem de yazmak nasıl bir duygu?*

Mesleki eğitimde dönüşüm yeni bir dil inşasını gerektirdiği için bir taraftan yaparken diğer taraftan bu dilin geliştirilmesi ve bağlamının ortaya konması çok önemliydi. Benim açımdan da kıymetli bir çalışma oldu. Kitap öncelikle Türkiye’de mesleki eğitimin yakaladığı başarı hikâyesini anlatıyor. Diğer taraftan mesleki eğitimin geçmişine bakış sağlıyor, hangi aşamalardan günümüze gelindiğini gösteriyor.

| *Mesleki eğitimin geçmişine baktığımızda sorun nerede?*

Mesleki eğitimde bir sorun varsa, bu sorunun iki alanı var: Mesleki eğitim alanı ve işgücü piyasası alanı. MEB, yıllardan beri

iyileştirmek için çırpınıyor ancak bir noktaya kadar sonuç alabiliyor. Çünkü mesleki eğitimi iyileştirme sadece eğitim alanında değil, ayrıca iş gücü piyasası ve ileri eğitim yani yükseköğretim alanında da düzenlemeler gerektiriyor. Dünyada da tartışmalar bu bağlamda ele alınıyor. Ancak bizde maalesef tek eksen üzerinden gitmiş tartışmalar.

| *Katsayı uygulaması için ne dersiniz?*

Katsayı uygulaması da mesleki eğitim mezunlarının yükseköğretime erişimlerini alan dışı tercihler üzerinden kısıtlamayı hedefliyordu. 1999'da uygulama başladığında mezunların lisans programlarına erişimlerinin neredeyse imkânsız hale geldiği ve çoğunlukla sadece ön lisans veya açık öğretim programlarına yerleşebildikleri görüldü. Başarılı öğrenciler katsayı uygulamasından sonra mesleki eğitime yönelmediler. İki önemli sorun sistemi etkilemeye başladı. Birincisi, diğer lise türlerine yerleşebilmek için öğrencilerin rekabetleri ve dolayısıyla sınav sisteminin baskısı arttı. Diğer taraftan, mesleki eğitim giderek hiçbir yere yerleşemeyen akademik olarak görece başarısız öğrencilerin zorunlu eğitim türüne dönüştü. Bu defa da mesleki eğitimin yeterince cazip olmaması nedeniyle buradaki eğitim olumsuz etkilendi. Disiplin, devamsızlık ve terk oranları arttı. Mesleki eğitimin işgücü piyasasına verdiği sinyal gittikçe olumsuz oldu. İşverenler istedikleri nitelikte eleman bulamamaktan şikâyet etmeye başladılar. Yani bu uygulamanın on yıldan fazla uygulanmasının neden olduğu maliyet tahminin ötesinde oldukça büyüktür.

| *Liseler arası başarı farklarının artmasında da etkisi oldu mu?*

Katsayı uygulaması öncesinde meslek liselerinde akademik olarak başarılı öğrenciler de bulunduğu için eğitim ortamlarında heterojen öğrenci kümeleri bulunuyordu. Özellikle dezavantajlı

öğrenciler başarılı akranlarından faydalanarak öğrenme eksikliklerini telafi edebiliyorlardı. Katsayı uygulamasından sonra öğrenciler bundan yoksun bırakıldılar. Ayrıca, meslek lisesi homojenleştikçe eğitim ortamlarındaki dezavantajlar da arttı. Böylece mesleki eğitimdeki başarı düştü ve diğer liselerle aralarındaki başarı farkı arttı.

| *Ülkemizde de genç işsizlik oranlarını düşürmek için mesleki eğitim merkezleri aktif kullanılabilir mi?*

Mesleki eğitim işgücü piyasası ile güçlü bağlar kurduğunda okuldan işe geçişin Almanya örneğinde olduğu gibi kolaylaştığını ve dolayısıyla da genç işsizlik oranlarının düştüğünü biliyoruz. Mesleki eğitim merkezlerinin aslında kapasite açısından ülkemizde yeterince kullanılmadığını görüyoruz. Buralarda çıraklık, kalfalık ve ustalık eğitimi veriliyor. Öğrenciler haftada bir gün okula giderken diğer günler işletmelerde eğitim alıyorlar. Dört yıllık eğitimleri boyunca asgari ücretin üçte biri kadar ücret alırken iş kazası ve meslek hastalıklarına karşı da sigorta kapsamında oluyorlar. Usta olarak mezun olanların eğitim aldıkları alanlarda istihdam oranları yüzde 88. Mezun olanların lise diploması alabilmeleri için esnek bir yapı kurduk. İşletmelerde mesleki eğitim verilebilmesi için zorunluluk olan usta öğretici sertifikasını almada iş kayıplarını önlemek ve erişimi artırmak için uzaktan eğitim imkânı getirdik. Kalfalık ve ustalık sınavları yılda iki kez yapılabilirken her ay yapılabilmesini sağladık. Bu iyileştirmeler sonunda öğrenci sayısı yüzde 62 arttı. Böylesine başarılı bir modeli genç işsizliği azaltmak için yaygınlaştırabiliriz.

Güçlü Bağlarla Güven Arttı

| *Kitabınızda sektörlerle işbirliği vurgulanıyor. Bu yönde atılan adımlar ve bu adımların yansımaları neler?*

İstihdam kaynağını dikkate almayan bir mesleki eğitimin başarılı olması mümkün değil. Bu nedenle başlangıçta sektörlerle iş birliklerini güçlendirmeye odaklandık. Mesleki eğitim müfredatları kısa sürede birlikte güncellenerek ulusal meslek standartları ile uyumlu hale getirildi. Ders programı güncellendi. Öğretmenlerin iş başı ve mesleki gelişim eğitimleri bir yılda yüzde 700 arttı. Başarılı öğrencilere sağlanan burs miktarı yüzde 600 arttı. Döner sermaye kapsamında yapılan üretim miktarı yüzde 40 arttı ve 400 milyon TL bandına yükseldi. İlk kez mesleki ve teknik Anadolu liseleri yüzde 1'lik başarı diliminden öğrenci almaya başladı. Mesleki eğitime yerleşen öğrenci sayısı iki yılda yüzde 63 arttı. İlk üç tercihinde mesleki ve teknik Anadolu lisesine yerleşen öğrenci oranı yüzde 82'ye yükseldi. En önemlisi, mesleki eğitim okul ve kurumları ile işgücü piyasası arasında kurulan güçlü bağlar nedeniyle güven artmaya başladı.

MESLEKİ EĞİTİMDEKİ DÖNÜŞÜM KİTAP OLDU

(Milat, 11 Eylül 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı, son iki yılda mesleki eğitimde çok değerli bir başarı hikâyesi yazdı. Sektörlerle yapılan yaygın ve kapsamlı iş birliklerinden müfredatların güncellenmesine ve istihdam kapasitesinin artırılmasına kadar çok önemli adımlar attı. Öğrencilerin ve toplumun mesleki eğitime bakışı büyük oranda dönüştü. Özellikle Covid-19 salgını ile mücadele günleri bu dönüşümde çok önemli katkı yaptı.

Millî Eğitim Bakanlığı mesleki ve teknik eğitimden sorumlu Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'in "*Mesleki Eğitimde Paradigma Değişimi: Türkiye'nin Mesleki Eğitimle İmtihanı*" başlıklı yeni kitabı, Maltepe Üniversitesi Yayınlarından çıktı. Biz de Mahmut Özer ile yeni kitabı hakkında konuştuk.

| *Öncelikle elinize sağlık. Daha önce gazetemizde mesleki eğitimdeki başarılarla yer vermiştik. Şimdi tüm yapılanları, mesleki eğitimde geçmişte yaşananları ve dünyada mesleki eğitimdeki gelişmeleri yeni kitabınızda okuyabilme imkânımız oldu. Mesleki eğitim tartışmalarına da önemli bir katkı sağlamış oldunuz. Öncelikle sizi böyle bir kitap hazırlamaya iten sebep neydi?*

Kitap ülkemizde mesleki eğitimin gelişimine, hangi aşamalardan bugünlere geldiğimize bir bakış sağlıyor. Aynı zamanda dünyada mesleki eğitimde yaşanan dönüşümleri de değerlendirerek son iki yılda yaptığımız dönüşümün uluslararası karşılıklarını

da görebilme imkânı veriyor. Aslında kitap mesleki eğitimde hedeflerimiz ve yaptıklarımızı kapsamlı bir şekilde ele alan bir muhasebe oldu benim için. Ülkemizde mesleki eğitim tartışmalarına mütevazı bir katkı vermesini umuyorum. Yani, amacım mesleki eğitime ilişkin tartışmaları biraz daha ileriye taşımaya vesile olmak.

| *Ülkemizde mesleki eğitim tartışmalarının çok kısır olduğu görülüyor. Kitabınızda da işaret ettiğiniz üzere, birçok tartışma veriye dayalı değil ve mesleki eğitime ilişkin birçok efsane var. Bu açıdan kitap sorunlara farklı bakabilmeyi, sorunların arka planlarını görebilmeyi sağlıyor.*

Eğitim ile ilgili yapılan tartışmalarda olduğu gibi mesleki eğitimdeki tartışmaların da maalesef oldukça yüzeysel olduğunu görüyoruz. Sorun alanlarına, sorunların arka planlarına yeterince bakılmadan ve çoğu zamanda eğitim sisteminin bütünü ile ilişkileri ve yeri göz önüne alınmadan değerlendirmeler yapılıyor. Bu durumda da geliştirilen veya önerilen politikalar sorunlarımızı çözmediği gibi yeni sorunlar da üretebiliyor. Türkiye’de mesleki eğitim bu açıdan çok somut bir örneklik teşkil ediyor. Her sorundan mesleki eğitim sorumlu tutuluyor. Bu son derece yanlış bir yaklaşımdır. Bu durumda mesleki eğitim kısır döngüye sokuluyor.

| *Kitapta bu konu farklı bölümlerde ele alınıyor. Gördüğüm kadarı ile mesleki eğitimin işgücü piyasasından kaynaklı sorunları ilk kez bu kapsamda ele alınıyor. Ne dersiniz?*

İşgücü piyasasına çok bağımlı bir eğitim türü olan mesleki eğitimin tüm sorunlarının sadece eğitimle ilişkili olması nasıl mümkün olabilir? Örneğin bir meslek alanında eğitim veriyorsunuz. Ancak o alanda işgücü piyasasında istihdam kapasitesi son derece sınırlı olsun. Mezun olanların çoğu doğal olarak eğitim

aldıkları alanda iş bulamayacaklar. Ve eğitim aldıkları alan ile ilişkili olmayan farklı işlerde çalışacaklar. Bu durumda sorun mesleki eğitimin kalitesi olabilir mi? Tamamen işgücü piyasasını da içeren arz-talep dengesizliği ile ilişkili bir sorun. Veya farklı bir senaryo göz önüne alalım. İşgücü piyasasında meslek lisesi mezunları eğitim aldıkları alanlarda veya alan

dışında bir işte çalıştıklarında aldıkları ücret değişmiyorsa, mezun olan iş tercihini iş konforu ve uzun vadeli kariyer planına uygun yapacaktır. Böyle bir işgücü piyasasında işverenler ücret politikalarını değiştirmeden aradığımız elemanı bulamıyoruz deseler ve bu mesleki eğitimin kalitesi ile ilişkilendirilse ne kadar rasyonel bir değerlendirme olur? Demek istediğim bir eğitim türü hangi alanlarla ilgili ise sorunların o alanların her birine izdüşümü olacaktır. Dolayısıyla sorunları değerlendirirken ilgili alanların her birine bakmamız gerekiyor. Sorunu çözmek istiyorsak da her alanda gereken iyileştirmeyi yapmamız gerekiyor. Bu yapılmadığında mutlaka sorunun kaynağı olarak bir günah keçisi bulunuyor. Maalesef ülkemizde yıllardan beri mesleki eğitimin çektığı çile de büyük oranda budur.

| *Aslında katsayı uygulamasının yol açtığı sorunları da bu kapsamda değerlendirmek mümkün değil mi?*

Kesinlikle. Siz katsayı uygulamasını uygulayarak mesleki eğitimin yükseköğretim ile bağıını zayıflatıyor ve kopma noktasına getiriyorsunuz. Ve bu uygulama en az 10 yıl kesintisiz uygulanıyor. Akademik olarak başarılı bir öğrenci olsanız ve üniversite eğitimine gitmeyi hedefleseniz bu uygulama varken mesleki eğitime gider misiniz? Ailevi zorunluluklarınız olmazsa gitmezsiniz. Bu durumda mesleki eğitim akademik olarak görece başarısız olan öğrencilerin gitmek zorunda kaldıkları bir eğitim türüne dönüşüyor. Öğrenci profili zamanla homojenleşiyor, eğitim ortamı daha dezavantajlı hale geliyor. Sonuçta da eğitimin kalitesi düşüyor, devamsızlık ve terk oranları ve disiplin sorunları da artıyor. Öğretmenlerin öğrencilerden başarı beklentisi zamanla düştüğü için öğrenci başarısı daha fazla düşmeye başlıyor. Zincirleme olumsuz bir süreç tetikleniyor. Ve sonunda işgücü piyasası ile mesleki eğitim arasındaki güven bağı zayıflıyor. Katsayı uygulamasının sonucu da bu oldu. İşgücü piyasasına maliyeti tahminin ötesinde gerçekleşti. Bunun sorumlusu mesleki eğitim mi, mesleki eğitim öğrencileri mi? Yoksa katsayı uygulaması politikası mı?

| *Katsayı uygulaması kaldırılmasına rağmen mesleki eğitimin toparlanması zaman aldı. Ancak bu son dönem inanılmaz bir iyileşmeye tanıklık ettik mesleki eğitimde. Kısaca anlatabilir misiniz?*

Mesleki eğitimin istihdam ile bağıını güçlendireceksek işverenlerle, yani sektörlerle güçlü bağları olması lazım. Bu nedenle ilk adımımız bu alanda oldu. Öncelikle iş birliklerinin kapsamını genişlettik. Eğitim sürecinden istihdama kadar giden tüm aşamalarda işbirliğine odaklanan bir yaklaşım inşa ettik. Sektör temsilcileri de bu yaklaşıma çok sıcak baktılar. Yıllardan beri arzu ettikleri işbirliği modelinin bu olduğunu gördük. Ve çok kısa sürede eğitim verdiğimiz tüm alanlarda sektörlerin TOBB, İTO,

İSO, ASELSAN gibi güçlü temsilcileri ile iş birliklerimizi tesis ettik. Bu iş birlikleri kapsamında önemli adımlar atıldı. Her atılan ortak adım karşılıklı güveni artırdı ve güvenin çok güçlendiği bugünlere geldik. Böylece sektörler mesleki eğitime daha çok sahiplenir oldular. Öğrencilerin eğitim aşamasında işgücü piyasası ile temas yüzeyleri artmaya başladı. Kendilerine değer verildiğini hissettiler. Bu da mesleki eğitimin kalitesine ve istihdam kapasitesinin artmasına yol açtı.

| *Kitapta değinilen ‘Mesleki Eğitimde 1000 Okul Projesi’ oldukça önemli bir proje olarak görünüyor. Bir taraftan mesleki eğitimi başarılı öğrenciler yönelirken mevcut öğrencilerin imkânlarını da iyileştiriyorsunuz. Bu projeyi kısaca açıklar mısınız?*

Değindiğiniz gibi bir taraftan mesleki eğitime başarılı öğrencilerin yönelimini artırırken diğer taraftan mevcut öğrencilerin imkânlarını da iyileştirmek istiyoruz. Yukarıda da değindiğim gibi, temel eğitimden mesleki eğitime gelen öğrenciler maalesef temel becerilerde eksikliklerle geliyorlar. Bu nedenle mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarımızın kendi içinde görece en dezavantajlı bin okulumuzu bu proje kapsamına aldık. Bu okullarımıza kütüphaneden bilgisayar laboratuvarlarına, atölyelerden spor tesislerine kadar farklı alanlarda yatırımda pozitif ayrımcılık yapacağız. Örneğin bu okulların tamamında en az bin kiptan oluşan kütüphane kuruyoruz. Diğer taraftan bu okullarımızdaki öğrencilerimizin temel becerilerini artırmak için telafi eğitim programları hazırlıyoruz. Bu okullarımızı çoklu destek programına almış olduk. Dolayısıyla mesleki eğitimdeki iyileşmenin dezavantajlı okullarımızda da yaşanmasını istiyoruz.

Yüzde 1'lik Başarı Diliminden Öğrenci Alıyoruz

| *Kitapta da yer verdiğiniz gibi akademik olarak başarılı öğrenciler artık mesleki eğitimi tercih etmeye başladılar. Katsayı uygulamasının hasarının tamir edilmesi açısından bu başarı çok önemli bir dönüm noktası değil midir?*

Elbette, istediğimiz de tam olarak buydu. Akademik olarak başarılı öğrencilerin gidebileceği mesleki eğitim okulları oluşturmak ve mesleki eğitimle ilgili algıyı düzeltmek. Ve sonrasında bu iyileşmeyi dalga dalga diğer okullarımıza yaygınlaştırmak istedik. Bu amaçla ilk adımı Ankara'da ASELSAN Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi ve İstanbul'da da İTÜ Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesini kurarak attık. 2019 yılında ilk kez öğrenci alan her iki okulumuzda %1'lik başarı diliminden öğrenci aldılar. 2020 yılında her iki okulumuz bu başarısını koruduğu gibi İstanbul'da Teknopark İstanbul Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi de %1'lik dilimden öğrenci almaya başladı. Diğer taraftan sınav puanı ile öğrenci alan mesleki ve teknik Anadolu liselelerinde hem doluluk oranları hem de taban puanlar yükseldi. Bu anlamda mesleki eğitim katsayı uygulamasından sonra ciddi bir iyileşme sürecine girdi. İyileşme göstergelerinin her yıl istikrarlı bir şekilde artması son derece sevindiricidir. Elbette daha iyi noktalara gelmesi zaman alacaktır.

Pandemi Sürecinde Meslek Liseleri Çok Önemli Rol Oynadı

| *Mesleki eğitimde Covid-19 salgını sürecinde başlayan üretimler devam ediyor mu?*

Devam ediyor. Bu üretim kapasitesini farklı bir boyuta taşımak için de AR-GE projesi başlattık. Üretim kapasitesi ve altyapısı uygun olan belirlediğimiz okullarda artık üretim süreci fikri mülkiyet süreci ile birleşti. Bu okullarımız artık patent, faydalı

model, tasarım ve marka üretimi ve tesciline odaklandılar. Son on yılda bu kapsamda tescil alınan ürün sayısı 29 iken bu adımlarla bir yılda bu sayı 34'e yükseldi. 632 başvurunun da değerlendirilmesi devam ediyor. Gerçekten çok önemli bir mesafe alındı. Bu kapasite önümüzdeki dönemlerde çok daha fazla artacaktır.

ÖZEL EĞİTİM İMKÂN LARI 81 İLE YAYILIYOR

(*Milliyet*, 23 Eylül 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), özel eğitim öğrencilerine, özel eğitim uygulama okulları, özel eğitim meslek okulları, özel eğitim meslek liseleri, özel eğitim anaokulları, özel eğitim sınıfları ve kaynaştırma bütünleştirme kapsamında her tür ve kademede eğitim hizmeti sunuyor. MEB, bu okulların kapasitelerini artırmak ve 81 ile yaygınlaştırmak için son bir yılda önemli adımlar attı. MEB Özel Eğitim ve Rehberlik hizmetlerinden sorumlu Bakan Yardımcısı Mahmut Özer, yürütülen çalışmaları *Milliyet*'e anlattı. Özer'e yönelttiğimiz sorular ve aldığımız yanıtlar özetle şöyle:

Her İlde Özel Eğitim Anaokulu Kuruldu

| *2019 yılında sadece 28 ilimizde özel eğitim anaokulu vardı. 2020 yılı için her ilde en az bir özel eğitim anaokulu açma hedefiniz vardı? Bu hedefe ulaşabildiniz mi?*

Özel eğitimde hizmet kalitesini sürekli artırıyoruz. Diğer taraftan sunduğumuz hizmetlerin erişilebilirliğini artırmaya çalışıyoruz. Türkiye genelinde 2019 yılında 28 ilde 52 özel eğitim anaokulu bulunuyordu. Özel eğitimde sunulan hizmetin kalitesi kadar erişilebilirlik de çok önemli. 53 ilimizde özel eğitim anaokulu maalesef bulunmuyordu. Tüm illerimizde özel eğitim anaokullarına erişilebilirliği artırabilmek için özel eğitim anaokulları olmayan tüm illerimizde bu okullarımızı açtık. Artık 21 Eylül 2020 itibari ile 81 ilimizde en az bir anaokulu hizmet vermeye başladı. Diğer taraftan bazı illerimizde ihtiyaca göre birden fazla anaokulu açtık. Toplamda tüm illerimizde özel

eğitim ana okul sayımız 110'a çıktı. Ayrıca 76 ilde hizmet veren özel eğitim anasınıfı uygulamasını da 81 ile çıkarttık. Böylece özel eğitim anaokulu ve özel eğitim anasınıfı olmayan ilimiz kalmamış oldu.

Her İlde Özel Eğitim Meslek Okulu Kuruldu

| *Özel eğitim meslek okulları özel çocuklarımızın kendi ayakları üzerinde durabilmeleri için oldukça önemli. Bu okulları da 81 ile yaygınlaştırmayı hedefliyordunuz. Bu hedefe ulaştırdınız mı?*

Evet. İfade ettiğiniz gibi özel eğitim meslek okullarımız hafif düzeyde zihinsel engeli olan öğrenciler ile görme engeli olup hafif düzeyde zihinsel yetersizliği olan özel eğitim öğrencilerinin mesleki beceriler edinerek kendi ayakları üzerinde durmalarına ve sosyal hayata katılmalarına destek oluyor. 2019 yılında 71 ilde bulunan 151 özel eğitim meslek okulunda toplam 12 bin 620 öğrenci eğitim görüyordu. Bu okullarımızı da 81 ile yaygınlaştırmayı hedefledik. Özel eğitim meslek okulu olmayan Iğdır, Hakkâri, Mardin, Kars, Şırnak, Bingöl, Bitlis, Ardahan, Diyarbakır ve Tunceli illerimizde de 2020 yılında bu okullarımızı kurduk. Artık 81 ilimizde de bu okullar öğrencilerimizin hizmetindedir. Ayrıca büyükşehirlerde taleplere göre 14 adet yeni meslek okulu daha açtık. Şu anda özel eğitim meslek okulu sayımız 81 ilde 175'e çıktı.

Destek Eğitim Odasında 8 Katlık Artış

| *Özel eğitime ihtiyaç duyan öğrencilere eğitim desteği sağlamak için okullarda açılan destek eğitim odalarını yeni standartlara göre dönüştürmek ve modernize etmek amacıyla kapsamlı bir çalışma başlatmıştınız. Şu an bu konuda ne durumdasınız?*

Bildiğiniz gibi destek eğitim odaları, kaynaştırma veya bütünleştirme yoluyla eğitim uygulamaları kapsamında akranlarıyla aynı sınıfta eğitimlerine devam eden özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin, eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanmaları amacıyla özel araç gereç ve eğitim materyalleri sağlanarak oluşturulmuş eğitim ortamları olarak hizmet veriyor. Mevcut destek eğitim odalarının yeni standartlara göre modernize edilmesi ile ilgili bir proje devam ediyordu. Bu proje kapsamında kurulan yeni standartlarda destek eğitim odası sadece 33 ilde ve 79 adet bulunuyordu. Destek eğitim odalarına erişimi artırabilmek için önce 81 ilde kurmayı hedefledik. 2019 yılsonu itibariyle 121 yeni destek eğitim odası kurduk. Böylece 81 ilde toplam 400 destek eğitim odası kurmuş olduk. Diğer taraftan öncelikle büyükşehirlerden başlamak üzere her ilde ihtiyaca göre bu odaların sayısını artırmayı hedefledik. Gerekli yatırımları hızla tamamladık ve 2020 yılında 400 yeni destek eğitim odası daha yaptık. Böylece yeni standartlarda destek eğitim odası 600'e çıkmış oldu. Özellikle büyükşehirlerde yeni standartta destek eğitim odası sayısını önemli miktarda artırdık. Bu kapsamda İstanbul'daki yeni standartta destek eğitim odası sayısını 6'dan 50'ye, Ankara'daki 10'dan 35'a, Antalya'da 1'den 10'a, Gaziantep'te 2'den 10'a, Konya'da 4'ten 10'a, Mersin'de 5'ten 10'a, Bursa'da 4'ten 14'e, Kocaeli'de 10'a ve İzmir'de de 15'e çıkarttık. Böylece yeni standartlarda destek eğitim oda sayısında yaklaşık 8 katlık bir artış sağlamış olduk.

Uygulama Evi Sayısı %75 arttı

| *Özel eğitim uygulama okullarında bireylerin öz bakım ve günlük yaşam becerileri kazanmaları için uygulama evi derslikleri oluşturuyorsunuz. Bunlarda da artışa gittiniz mi?*

Bildiğiniz gibi özel eğitim uygulama okullarımızda, orta-ağır zihinsel engeli veya otizmi olan bireylere öz bakım ve günlük

yaşam becerilerini geliştirmek ve topluma uyum sağlamalarına destek olmak amacıyla eğitim veriyoruz. Bu okullarımızda “uygulama evleri” günlük yaşam becerilerini kazandırmada büyük önem arz ediyor. Uygulama evleri normal bir evin içerdiği tüm ortamları ve araç-gereçleri içeriyor. Bu nedenle uygulama ev sayımızı artırmayı hedefledik. 2019 yılında 101 uygulama evi vardı. 2020 yılında 75 yeni uygulama evini daha tamamlayarak hizmete aldık. Yılsonuna kadar 25 yeni uygulama evi daha yapacağız. Dolayısıyla bu sayıyı da %100 artırmış olacağız.

KATSAYI HASARI SON İKİ YILDA TAMİR EDİLDİ

(Türkiye, 3 Ekim 2020)

MEB, son iki senede mesleki eğitimi oldukça güçlendirdi. Sektörlerle kapsamlı iş birlikleri geliştirdi. Mesleki eğitimde alt yapıya yatırım yaptı, müfredat ve ders programında önemli değişiklikler yaptı. Attığı önemli adımların sonuçları da kısa sürede görüldü. Mesleki eğitimde öğrenci sayısı iki yılda %63 arttı. En önemlisi artık %1'lik başarı diliminden öğrenci alan bir mesleki eğitim var. Mesleki ve teknik eğitimden sorumlu MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer Türkiye'de mesleki eğitimin yaşadığı başarı hikâyesini yazdı. Maltepe Üniversitesi yayınlarından çıkan kitap "*Mesleki Eğitimde Paradigma Değişimi: Türkiye'nin Mesleki Eğitimle İmtihanı*" adıyla okuyucularının karşısına çıktı. Mahmut Özer ile hem kitabı hem de kitap üzerinden mesleki eğitimi konuştuk.

| *Hem süreci yönetmek hem de yazmak nasıl bir duygu?*

Son iki yıl aslında çok kısa gibi duruyor, ancak bizim için oldukça yoğun geçen bir dönem oldu. Mesleki eğitimde yaptıklarımızı ve attığımız adımları yazmak, bağlamını ortaya koyma açısından benim için çok önemliydi. Her yazı, bir muhasebe imkânı verdi, birtakım boşlukları görmeme yardımcı oldu ve dolayısıyla bir sonraki projeyi tetikledi. O proje uygulandıktan sonra yazıya geçirilmesi mesleki eğitim bağlamını genişletmeye de yardımcı oldu. Dolayısıyla birbirlerini sürekli besleyen bir sürece dönüştü. Kitabın ana odağını özellikle 2023 Eğitim

Vizyonu sonrasında mesleki eğitimdeki başarı hikâyesi oluşturuyor. Diğer taraftan mesleki eğitimin ülkemizde geçtiği süreçler ele alınıyor. Ayrıca, dünyadaki mesleki eğitim tartışmalarına da değinerek ülkemizdeki tartışmaları daha geniş perspektiften görebilme imkânı sunuyor.

| *Mesleki eğitimde sektörlerle kurulan güçlü iş birlikleri son dönemde çok öne çıktı...*

Mesleki eğitimin işgücü piyasası ile bağlarının çok güçlü olması lazım. Sektörü eğitim süreçlerinin tamamına katan ve istihdama da öncelik veren kapsamlı bir işbirliği modeli geliştirerek uyguladık. Eğitim verdiğimiz tüm alanlarda sektörlerin en güçlü temsilcileri ile iş birlikleri kurduk. Bu sürece TOBB, İSO, İTO, İTÜ, ATO, ASO, ASELSAN ve Savunma Sanayi Başkanlığı çok önemli katkı verdiler. Diğer taraftan mesleki eğitim ile ilgili tüm kamu kurum ve kuruluşları ile de çok önemli iş birlikleri geliştirdik. Mesleki eğitimde ilk kez bu kapsamda ve ölçekte bir işbirliği gerçekleşti.

| *Bu iş birliklerinin sabada yansımaları nasıl oldu?*

Bu kapsamlı iş birlikleri tüm süreçlerimizi ve kaliteyi olumlu etkiledi. Mesleki eğitimi tercih eden öğrenci sayısı her yıl önemli oranlarda artmaya başladı. Özellikle öğretmenlerimizin iş başı ve mesleki gelişim eğitimlerinin gerçekleştirilmesinde bu iş birliklerinin çok önemli katkısı oldu. 2018 yılında iş başı ve mesleki gelişim eğitimi alan öğretmen sayısı yaklaşık 2 bin 400 iken bu iş birlikleri sayesinde 2019 yılında bu sayı 7,5 kat artışla 18 bine, 2020 yılında ise 25 bine yükseldi. Mezunların istihdamında kolaylık sağlandıkça bu iş birliklerinin mesleki eğitime katkıları çok daha büyüyecektir.

| *Artık başarılı öğrenciler de mesleki eğitimi tercih etmeye başladı. Bu gelişme 1999 yılında uygulamaya giren katsayı politikasının yol açtığı hasarın artık onarıldığına mı işaret ediyor?*

Bildiğiniz gibi katsayı uygulaması bir taraftan mesleki eğitim mezunlarının yükseköğretime erişimlerini kısıtlarken diğer taraftan akademik olarak başarılı öğrencileri mesleki eğitimden uzaklaştırdı. Yani, mesleki eğitime girişi olumsuz etkilediği gibi çıkışı da olumsuz etkileyip mesleki eğitimi kısır döngüye soktu. Uzun yıllar bu uygulamaya devam edilmesi mesleki eğitimi tamamen çıkmaza soktu. Mesleki eğitim öğretmenlerinin motivasyonları düştü. Mevcut öğrenciler olumsuz etkilendiler. İşgücü piyasası mağdur oldu. Yıllarca işverenler aradıkları elemanı bulamamaktan şikâyetçi oldular. Sonuç olarak da katsayı politikasının eğitim sistemine ve işgücü piyasasına maliyeti oldukça büyük oldu. Son iki yılda attığımız adımlar bu hasarların tamir edilmesi açısından çok önemliydi. 2018 yılına göre bu yıl mesleki eğitimi tercih ederek yerleşen öğrenci sayısı %63 arttı. İyileşme bu çok önemli artışla da sınırlı kalmadı, ayrıca %1'lik başarı diliminden öğrenci alan mesleki ve teknik Anadolu lisesi sayımız da arttı. Artık meslek liselerimiz Fen liseleri ile aynı puan bandında öğrenci almaya başladılar. Sınavla öğrenci alan meslek liselerinin de puanları giderek yükselmeye başladı. Bütün bu sonuçlar artık meslek eğitimde bütünsel bir iyileşme sürecine girdiğimize işaret ediyor. Yeni proje ve açılımlarla mesleki eğitimi güçlendirmeye devam edeceğiz.

Kaybedilen Özgüven Geri Geldi

| *Covid-19 salgınının ilk aylarında mesleki ve teknik Anadolu liselerinin gösterdiği performans kitapta ayrıntılı olarak ele alınıyor. Bu süreç sonrasında mesleki eğitimde AR-GE*

merkezlerini kurmanız önemli bir aşama. Bu merkezlerle mesleki eğitimde ne hedefliyorsunuz?

Salgın sürecinde güçlenen mesleki eğitimin olağan üstü koşullarda toplumun ihtiyaçlarına nasıl cevap verebileceğini hep birlikte gördük. Okullarımız ülke içi ihtiyaca katkı sunduğu gibi ilk kez ürettiği ürünleri yurt dışına ihraç etti. Dolayısıyla mesleki eğitim çok farklı bir faza taşındı. Bu süreç aynı zamanda mesleki eğitimin uzun yıllardır kaybettiği özgüvenini tamir etti. Artık mesleki eğitim camiası fırsat verildiğinde üretebileceğine inandı. Biz de bu aşamada AR-GE merkezleri kullanarak üretim boyutunu fikri mülkiyetlerle ilişkilendirdik. Artık kurduğumuz bu AR-GE merkezlerinde okullarımız kendi alanlarında patent, faydalı model, tasarım ve marka üretimine odaklanıyor. Bu süreçte üniversiteler ve teknoparklarla iş birlikleri de güçleniyor. Diğer taraftan tescillenen ürünlerin ticarileşmesi için çabalıyorlar. Gelecek için oldukça umutluyuz.

MESLEKİ EĞİTİMDE TESCİL REKORU

(*Milliyet*, 3 Ekim 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) mesleki eğitimde 2019-2020 eğitim-öğretim yılını 'Fikri Mülkiyet Yılı' ilan etmişti. Mesleki eğitimde patent, faydalı model, tasarım ve marka tesciline ağırlık verildi ve bu kapsamda 81 ilde farkındalık eğitimleri düzenlendi. MEB, mesleki eğitimde 100 tescil hedefi koymuştu. 2020 yılı bitmeden bu hedefine ulaştı. Bu dönemde toplam 142 patent, faydalı model, tasarım ve marka tescili alındı. Biz de bu gelişmeleri MEB mesleki ve teknik eğitimden sorumlu Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ile konuştuk.

| *Öncelikle tebrik ederiz. Kısa sürede fikri mülkiyette mesleki eğitimde hedeflediğiniz tescil sayısına ulaştığınız gibi 2020 yılı bitmeden hedefinizi %50 de aştınız. Süreci biraz detaylandırabilir misiniz?*

Mesleki ve teknik eğitimde fikri mülkiyet kültürünü artırmayı ve bu konuda yükseköğretimi de desteklemek istiyoruz. Bu kültür yaygınlaştıkça yükseköğretim kurumlarımızın bu kapsamdaki çalışmalarına da uzun vadede pozitif katkı sağlayacaktır. Böylece ortaöğretim ve yükseköğretim seviyelerinde bu alandaki çalışmalarda önemli mesafeler alınabilecektir. Bu nedenle 2019-2020 eğitim öğretim yılında mesleki ve teknik eğitimde 'fikri mülkiyet' i tematik alan olarak belirledik. Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanlığı ile birlikte işbirliğine gittik. 81 ilde yöneticilerimizi Türk Patent ve Marka Kurumunda eğitimden

geçirdik. Sonrasında 81 ilde öğretmenlerimize ve öğrencilerimize yönelik etkinlikler düzenledik. Sahada ciddi bir farkındalık oluştu. Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğümüz bünyesinde sürecin koordinasyonunu yapan Fikri Mülkiyet Ofisi kurduk. Hedef olarak da kendimize bu dönem için 100 tescil koymuştuk. 2019 yılında 12 patent ve 8 faydalı model, 2020 yılında ise 103 tasarım ve 19 marka tescili alındı. Dolayısıyla toplam 142 patent, faydalı model, tasarım ve marka tescili alındı. 2020 yılı bitmeden bu hedefe ulaştığımız gibi önemli oranda da aştık. Yılsonunda rakamın çok daha iyi bir noktada olacağına inanıyorum.

| *Fikri mülkiyet konusunda diğer birimlerinizde durum nasıl?*
Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM)'mizde ve diğer okullarımızda da fikri mülkiyet çalışmaları devam ediyor. Mesleki ve teknik eğitim doğası gereği fikri mülkiyet çalışmalarına çok daha uygun. Bu da sonuçlara yansıyor. Bakanlığımızda 2020 yılında alınan tescillerin %96'sı mesleki ve teknik eğitimden.

Ar-Ge Merkezleri Fikri Mülkiyet Odaklı Kuruldu

| *Covid-19 salgını sürecinde mesleki eğitimdeki üretim kapasitesi çok önemli miktarda artmıştı. Siz de bu kazanımı AR-GE merkezleri kurarak yeni bir evreye taşımıştınız. Bu AR-GE merkezleri fikri mülkiyet tescillerinde istediğiniz katkıyı ve rebildi mi?*

Elbette. Mesleki ve teknik eğitimde AR-GE merkezlerini kurmamızın amacı bir taraftan üretim kapasitesini artırmaya devam ettirirken diğer taraftan inovasyon ve fikri mülkiyet konusuna odaklanmaktı. Bu merkezler patent, faydalı model, tasarım ve marka geliştirme ve tescil süreçlerinde 81 ildeki mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarımıza aynı zamanda rehberlik de yapıyorlar. Dolayısıyla bu merkezlerimizin çok önemli katkıları

oldu. Elbette, bu daha başlangıç. Önümüzdeki yıllarda bu merkezlerimizin çok daha önemli katkıları olacaktır.

Fikri Mülkiyet Tescilinde 5 Katlık Artış

| *Geçmişte durum nasıldı?*

Mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumlarımızdan son on yılda fikri mülkiyet kapsamında sadece 29 tescil alınmıştı. Dolayısıyla bir yılda son yılda tescil edilen ürün sayısının yaklaşık beş katı tescil alınmış oldu. Dikkat ederseniz son bir yılın performansını on yıl ile karşılaştırıyoruz. Ayrıca, halen değerlendirme aşamasında olan ciddi sayıda başvurumuz da var.

| *Değerlendirme aşamasında olan başvurusu sayısının detayını verebilir misiniz?*

Şu anda 66 patent, 85 faydalı model, 197 tasarım ve 260 tasarım olmak üzere toplam 608 tescil başvurusu değerlendirilme aşamasındadır. Gördüğünüz gibi ciddi bir başvuru var. Bu başvurular da değerlendirildiğinde tescil edilen ürün sayısı çok daha artacaktır. Gelineen nokta aslında bir konuya odaklanıldığında ve süreçler kararlılıkla izlendiğinde ne kadar hızlı mesafe alabileceğimizin çok önemli bir göstergesi.

BİLİM VE SANAT MERKEZLERİ GÜÇLENİYOR

(*Milat*, 16 Ekim 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin ve özel yeteneklilerin eğitimine büyük önem veriyor. Bu hizmetler Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü tarafından koordine ediliyor ve yürütülüyor. Bu kapsamda Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM) 81 ilde özel yetenekli öğrencilerin yeteneklerini geliştirmeleri için önemli destek sağlıyor. BİLSEM'lerdeki öğrenciler hem ulusal hem de uluslararası etkinliklerde ülkemizi başarılı bir şekilde temsil ediyorlar. Covid-19 salgını ile mücadeleye de önemli destek sağladılar. 2020 yılında BİLSEM'ler patent, faydalı model, tasarım ve marka üretimine odaklandılar ve önemli mesafe aldılar. Diğer taraftan tüm BİLSEM'ler kütüphane ve tasarım ve beceri atölyeleri ile güçlendiriliyor. Biz de tüm bu gelişmeleri MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ile konuştuk.

| *Üstün veya özel yetenekli öğrencilerin eğitimine tüm ülkelerde özel ilgi gösteriliyor. Dünyada genel eğilim nedir kısaca bahsedebilir misiniz?*

Özel yeteneklilerin eğitimi uzun zamandan beri üzerinde önemle durulan konulardan birisi. Özellikle eğitimin yaygınlaşması ve kitleselleşmesi ile özel yeteneklilerin eğitiminin mevcut eğitim sistemi içerisinde nasıl farklılaştırılacağı gündeme geldi. Özellikle 20. yüzyılın başlarında zekâ testlerinin gündeme girmesi ile tanılama süreçleri de farklı bir evreye girdi ve IQ skorları

tanılamada aktif bir şekilde kullanılmaya başladı. Diğer önemli bir gelişme Ruslar tarafından Sputnik'in uzaya fırlatılması. Bu durum ABD'de bir güvenlik sorunu olarak algılandığı için üstün yeteneklilerin eğitimi ulusal güvenlik meselesine dönüşerek bu konuda çok farklı modeller geliştirdi, çok farklı denemeler yapıldı. Bazılarından vazgeçildi. Özellikle son zamanlarda üstün yetenekli tanımı genişletildi ve tanılamada sadece IQ skoru yerine çok-boyutlu yöntemler geliştirilmeye başlandı. Kıta Avrupası'nda da benzer yaklaşımlar denenmesine rağmen ABD'deki gibi eğitim sistemlerinde çok kapsamlı bir yer edinmediğini görüyoruz. Özel yeteneklilerin eğitimine yönelik yaklaşımlar Kıta Avrupası'nda ülkeden ülkeye değişmesine rağmen daha çok eğitimde eşitlik tartışmaları ile değerlendirildikleri görülüyor. Özellikle Finlandiya gibi bazı ülkelerde özel yetenekliler için eğitim sisteminde farklı yaklaşımların kullanılması elitizm ile ilişkilendirilerek eşitliğe aykırı olduğu değerlendiriliyor. Finlandiya'daki öğretmenler de böyle bir eğitime "üstün" yetenekli olarak etiketleme yapmanın yan etkilerini öne çıkartarak ABD'deki meslektaşlarına göre çok daha fazla çekimser duruyorlar. Elbette bu yaklaşım eğitim sistemlerinin özel yetenekli öğrencileri ihmal ettikleri anlamına gelmiyor.

| *İhmal etmiyorlarsa ne yapıyorlar?*

Tüm öğrencilerin yeteneklerini geliştirebilmesine imkân verecek şekilde eğitim sistemlerini yapılandırıyorlar. Yani esas yaklaşım, kapsayıcı ve bireyselleştirilmiş eğitim. Yani her öğrencinin gelişimini destekleyen bir eğitim sistemi. Böylesi bir yaklaşım doğal olarak özel yetenekli öğrencileri de kapsıyor. Elbette bu sistemde öğretmenin rolü çok önemli. Öğretmenlerin farklı yetenek seviyelerindeki öğrencilere bu imkânı sağlayabilecek yeterliliğine sahip olması bu yaklaşımın verimliliğinde çok önemli. Yıllardan beri yetenek veya akademik başarı olarak homojen

sınıflarda eğitim yapmaya alışmış öğretmenler için bu yeni yaklaşım elbette meydan okuyucu bir durum.

| *Türkiye’de durum nedir?*

Aynı dönemlerde Türkiye’de de benzer adımlar atılıyor. Örneğin, 1959 yılında eğitimde türdeş yetenek grupları uygulaması başlatılıyor. Özel yetenekli bireylerin akademik ve sanat alanlarında eğitim alabilmeleri için yurtdışına eğitime gönderilebilmeleri için yasal düzenlemeler yapılıyor. 1964 yılında Ankara Fen Lisesi kuruluyor. Farklı denemeler yapılıyor. Bazıları kısa ömürlü oluyor. Güzel sanatlar ve spor liselerinin kurulması da aslında bu yaklaşımın sonuçları. MEB Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü bünyesinde bu çalışmalar geçmişten günümüze kadar istikrarlı bir şekilde takip ediliyor. 1995 yılında bu amaçla ilk Bilim ve Sanat Merkezi (BİLSEM) kuruluyor ve o tarihten itibaren seçilen özel yetenekli öğrencilere okul dışında yetenek geliştirme desteği sunmaya devam ediyor. BİLSEM’leri sayısı ve yararlanan öğrenci sayısı da giderek artıyor.

| *Kaç BİLSEM var? Ne kadar öğrenci bu merkezlerden yararlanabiliyor?*

Halen 81 ilde 182 BİLSEM var ve 63 bin öğrenci bu merkezlerden yararlanıyor. BİLSEM’lere erişimi artırabilmek için BİLSEM sayısını sürekli artırıyoruz. Son on yıla baktığımızda hem BİLSEM sayısında hem de öğrenci sayısında ciddi bir artış görüyoruz. BİLSEM’lerin sayısı son on yılda 3 kat, öğrenci sayısı da 7 kat arttı.

Öğretmenlerin %61’i Yüksek Lisans Mezunu

| *BİLSEM’lerde ne kadar öğretmen görev yapıyor?*

182 BİLSEM’de 320 yönetici ve 2.223 öğretmenimiz görev yapıyor. Öğretmenlerimizin lisansüstü eğitimlerini de destekliyoruz.

Üniversitelerle iş birlikleri kurarak bu konuda destekler sağlıyoruz. Halen 2.223 öğretmenimizin 1.220'si yüksek lisans ve 129'u doktora mezunu. Yani BİLSEM öğretmenlerinin %61'i lisansüstü eğitim mezunudur. Türkiye'de öğretmenlerimizin %11'inin lisansüstü mezunu olduğu göz önüne alındığında BİLSEM'lerdeki bu oran oldukça iyi bir durumda. Halen de 231 öğretmenimiz yüksek lisans eğitimlerine ve 219 öğretmenimiz de doktora eğitimlerine devam ediyorlar.

Tüm Öğretmenlere Mesleki Gelişim Eğitimi

| *Öğretmenlerin mesleki gelişim eğitimlerinde durum nedir?*

Öğretmenlerimizin mesleki gelişim eğitimlerine büyük önem veriyoruz. Mesleki ve teknik eğitimde yaptığımız gibi burada da ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği protokolleri yaparak öğretmenlerimizin mesleki gelişim eğitimlerine destek olmaya çalışıyoruz. 2018 yılında sadece 30 öğretmene mesleki gelişim eğitimi verilmişken bu sayıyı 2019 yılında 170'e, 2020 yılında ise 615'e çıkarttık. Örneğin, Savunma Sanayi Başkanlığımız ile öğretmenlerin eğitimleri kapsamında yaptığımız işbirliği neticesinde öğretmenlerimize ağ yönetim sistemleri eğitimi verdik. Benzer şekilde İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarı 150 müzik öğretmenimize oldukça kapsamlı eğitim desteği sağladılar. 2020 yılının sonuna kadar BİLSEM'lerde görev yapan tüm öğretmenlerimizin mesleki gelişim eğitimi almaları hedefliyoruz. Eğitim takvimi planladığımız gibi ilerliyor.

| *Bunlar çok güzel gelişmeler. Birazda BİLSEM'lerin başarılarından bahsedebilir misiniz?*

Elbette. BİLSEM'lerde öğrencilerimiz disiplinler arası proje geliştirebilme konusunda yıllardan beri ulusal ve uluslararası ölçekte önemli başarılar elde ettiler. Örneğin, yeni yapılan TEKNOFEST 2020'de BİLSEM'ler İlkokul-Ortaokul Akıllı Ulaşım

Kategorisi Türkiye Birinciliği, Lise Sosyal İnovasyon Kategorisi Türkiye Birinciliği, İlkokul-Ortaokul Sosyal İnovasyon Kategorisi Türkiye Birinciliği, Afet Yönetimi Kategorisi Türkiye Birinciliği, Sağlık ve İlyardım Kategorisi Türkiye Birinciliği ve Çevre Enerji Teknolojileri Kategorisi Türkiye Birinciliği elde ettiler. TÜBİTAK proje desteklerinde de BİLSEM'ler oldukça başarılı. TÜBİTAK 4004 Doğa Eğitimi ve Bilim Okulları Kategorisi'nde destek almaya hak kazanan 82 projeden 28 proje, TÜBİTAK 4005 Yenilikçi Eğitim Uygulamaları Kategorisi'nde destek almaya hak kazanan 22 projeden 6 proje ve TÜBİTAK 4007 Bilim Şenlikleri Kategorisi'nde destek almaya hak kazanan 51 projeden 16 proje BİLSEM'ler tarafından hazırlandı. Bunlar elde edilen başarıların sadece bir kısmı. Görüldüğü gibi BİLSEM'ler oldukça başarılı bir performansa sahipler.

Covid-19 Salgını ile Mücadeleye BİLSEM'lerden Tam Destek

| *Covid-19 salgını ile mücadele günlerinde mesleki eğitim inanılmaz bir performans sergilemişti. Bu süreçte BİLSEM'ler de önemli katkı sağladılar. Bu katkılardan bahsedebilir misiniz?*

Covid-19 salgını ile mücadelenin ilk günlerinde 81 ildeki tüm BİLSEM'lerimizi harekete geçirerek ihtiyaç duyulan ürünlerin üretimine odaklanmalarını sağladık ve gerekli destekleri sağladık. BİLSEM'lerde 3-boyutlu yazıcı altyapısı oldukça güçlü olduğu için yüz korucu siperlik üretimine hemen başladılar ve 350 bin adet yüz koruyucu siper üreterek ihtiyaç noktalarına ulaştırdılar. Diğer taraftan ihtiyaç duyulan farklı ürünlerin tasarlanması ve üretimine odaklandılar. Ve çok geniş bir üretim portföyü geliştirdiler. Bu kapsamda ateş ölçer, maske tutucu, video laringoskop, entübe kabini ve önlüğü, solunum cihazı valfi, dezenfektan

robotu, sosyal mesafe ölçüm cihazı, mekanik solunum cihazı ve temassız muayene kabini gibi çok sayıda ürünü ürettiler.

BİLSEM’lerde Patent Dönemi

| *BİLSEM’lerde patent, faydalı model, tasarım ve marka üretimine odaklanmıştınız? Bu çalışmalar hangi aşamada?*

Planlandığı gibi başarılı bir şekilde ilerliyor. Bu konuda Türk Patent ve Marka Kurumu Başkanlığı çok önemli destek sağladılar. Gerekli eğitimleri yaptık. Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğümüz bünyesinde Fikri Mülkiyet Ofisi kurduk. Bu ofis, 81 ildeki BİLSEM’lerde yapılan çalışmaların koordinasyonunu sağlıyor ve gerekli destekleri veriyor. 2020 yılında BİLSEM’ler 44 patent, 31 faydalı model ve 9 tasarım olmak üzere 84 ürün için tescil başvurusu yaptılar ve 6 ürünün tescili alındı. Diğer başvuruların değerlendirme süreci devam ediyor. Başvuruların değerlendirilmesi belirli bir takvim gerektiriyor. Ayrıca, 307 ürünün de başvuruları yapılmak üzere hazırlık süreci devam ediyor. Süreçler tamamlandığında bu konuda da önemli mesafe alacağımıza inanıyorum.

BİLSEM’ler Çevre Okullara da Hizmet Edecek

| *2019 yılında 10 il ve 10 BİLSEM pilot projesi başlatarak BİLSEM’lerin imkânlarını çevre okulların kullanımına açmıştınız. Bu proje tamamlandı mı?*

Bu projedeki amacımız, BİLSEM’ler kendi fonksiyonlarını icra etmeye devam ederken öğrencilerin olmadığı zamanlarda çevrelerinde bulunan okullarımızın öğrencilerinin de BİLSEM imkânlarından yararlanmalarını sağlamaktır. Bu amaçla 10 ilde altyapısı güçlü ve fiziki imkânları iyi olan 10 BİLSEM seçerek bu pilot uygulamayı başlattık. İl müdürlerimiz süreci çok iyi koordine ettiler ve çevre okullardaki öğrencilerimiz BİLSEM

imkânlarından belirli programlama çerçevesinde yararlandılar. Okullarımızın, öğretmen ve öğrencilerimizin bu uygulamadan oldukça memnun olduklarını gördük. Pilot proje başarı ile tamamlandı. Şimdi kapsamı genişletmeyi planlıyoruz. 2021 yılında 182 BİLSEM'in tamamında bu projeyi gerçekleştirebilmek için hazırlıklarımız devam ediyor.

182 BİLSEM'e 1.000 Kitaplık Kütüphane

| *Bu kapsamda BİLSEM'lere ilave destekleriniz olacak mı?*

Elbette. 2020 yılının sonuna kadar 182 BİLSEM'in tamamında 1.000 kitaptan oluşan kütüphane kuruyoruz. Ayrıca BİLSEM'lere yine bu kapsamda ilave laboratuvarlar ve tasarım ve beceri atölyeleri kuruyoruz. 2020 yılında şu ana kadar 168 yeni tasarım ve beceri atölyesi kurduk. 2020 yılının sonuna kadar bu iki destek paketini tamamlamış olacağız. Böylece zenginleştirilmiş imkânları ile BİLSEM'lerden seçilen öğrencilere ilaveten diğer öğrencilerimizin de mümkün olduğu kadar fazla yararlanmalarını sağlayacağız.

BİLSEM Müdürleri ile yapılan bir toplantı (Ekim 2019)

MESLEKİ EĞİTİMDE DÖNÜŞÜMÜN KİTABI

(*Star Açık Görüş*, 17 Ekim 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) son yıllarda mesleki eğitim alanında önemli bir dönüşüm sağladı. Yıllardan beri mesleki eğitimden beklenenlerin adım adım yapılması özellikle sektörleri hem mutlu etti hem de umutlandırdı. Mesleki ve teknik eğitimden sorumlu MEB Bakan Yardımcısı mesleki eğitimde yaşanan bu dönüşümü kitaplaştırdı. Maltepe Üniversitesi yayınlarından çıkan kitabın başlığı “Mesleki Eğitimde Paradigma Değişimi: Türkiye’nin Mesleki Eğitim ile İmtihanı”. Biz de Özer ile hem kitabı hem de mesleki eğitimi konuştuk.

| *Kitap Türkiye’de geçmişten günümüze mesleki eğitim ile ilgili yaşananları ve gelişmeleri ayrıntılı bir şekilde ele alıyor. Bu arada dünyada mesleki eğitim ile ilgili gelişmelere de yer veriyor. Başlıkta da ifade ettiğiniz gibi Türkiye’nin mesleki eğitim ile imtihanını anlatıyorsunuz. Bu imtihandan geçtik mi?*

Kısaca evet veya hayır denemeyecek kadar zor bir soru. Kitapta zaten kapsamlı bir şekilde bu imtihan ele alınıyor. Ancak, MEB yıllardan beri bu imtihan sonucunun iyi olması için çabalıyor. Elbette, sorun sadece mesleki eğitimin kendisi ile ilgili değil. Mesleki eğitim bir sistem, sistemin sadece bir bileşeni eğitim. Diğer bileşenleri işgücü piyasası ve ileri eğitim yani yükseköğretim. Mesleki eğitim sistemini anlamamız için bu üç bileşenin birbirleri ile ilişkilerine dikkat etmemiz gerekiyor.

| *Belki de sizin mesleki eğitim ile ilgili kitabınızın en ayırt edici özelliği, ilk kez bu üç bileşene de yer vermesi. Dolayısıyla sorunun varsa üç bileşenin katkılarına bakmak gerekiyor. Veya gerçekten bir iyileştirme yapmak gerekiyorsa da her üç bileşende de iyileştirme yapılması gerekiyor.*

Kesinlikle. Sorunlar genellikle birbirlerinden kopuk bir şekilde ele alınıyor. Sorun da bu noktada başlıyor. Sistemik bakmadığımızda sorunun tespiti de üretilen çözüm de eksik kalıyor. Mesleki eğitimde de yaşanan bu. İşgücü piyasasına ve yükseköğretime bakmadan sadece mesleki ortaöğretime baktığımızda yeterince ilerleme sağlanamıyor maalesef. Dolayısıyla çözüm de mesleki eğitim ile mesleki eğitimin işgücü piyasası ve yükseköğretim alanları ile ilişkilerine kapsamlı bir şekilde bakabilmekten geçiyor.

| *Mesleki eğitimin işgücü piyasası ile ilişkilerini iyileştirmek için ne yaptınız?*

İlk adım olarak sektörlerle kapsamlı bir işbirliği modeli geliştirdik. Yeni işbirliği modeli tüm eğitim süreçlerinin birlikte yürütülmesini, bu kapsamda eğitim müfredatının sektörle birlikte güncellenmesini, meslek alan ve atölye öğretmenlerinin işbaşı ve mesleki gelişim eğitimlerine sektörün destek vermesini, öğrencilerin işletmelerde beceri eğitimlerinin sektörlerle birlikte planlamasını, başarılı öğrencilere burs verilmesini ve istihdamda öncelik verilmesini kapsıyor. Yeni model işverenler ve sektörler tarafından da memnuniyetle karşılandı ve kısa sürede eğitim verdiğimiz tüm alanlarda sektörlerle yeni modele göre iş birliklerimizi tamamladık. Örneğin, TOBB, İTO, İSO, ATO, ASO ve Savunma Sanayii Başkanlığı ile çok güçlü iş birlikleri kurduk. Bildiğiniz gibi bu iş birliklerini iki yıl önce yapmıştık. Bu kapsamlı iş birliklerinin sonuçlarını kısa sürede gördük.

| *Bu sonuçlardan bahsedebilir misiniz?*

Mesleki eğitimi tercih ederek yerleşen öğrenci sayısı %63 arttı. Bu, oldukça yüksek bir oran. İlk kez %1'lik başarı diliminden öğrenci almaya başladık. Mesleki eğitimde sınavla öğrenci alan okullarımız dolduğu gibi puanları da artmaya başladı. Ciddi bir iyileşme evresine girdi mesleki eğitim. 2018 yılında yaklaşık 2 bin beş yüz öğretmene iş başı ve mesleki gelişim eğitimi imkânı sağlanırken son iki yılda 43 bin öğretmenimize iş başı ve mesleki gelişim eğitimi verdik. Yani yaklaşık 17 katlık bir artıştan bahsediyoruz. Bir başka deyişle son iki yılda mesleki alan ve atölye öğretmenlerimizin yaklaşık %85'ine mesleki gelişim eğitimi imkânı sağlamış olduk. Hedefimiz 2020 yılının sonunda bu oranı %100'e çıkartmak. Takvimde planlandığı gibi ilerliyoruz. Diğer taraftan mesleki eğitim verdiğimiz tüm alan ve dallarda müfredatların sektörlerle ve paydaşlarımızla birlikte güncellenmesini tamamladık. Ayrıca tüm programları ulusal meslek standartları ile uyumlu hale getirdik. Mesleki eğitimde sektör temsilcilerinin de aktif yer aldığı kalite güvence sistemini kurduk.

| *İşgücü piyasasında yapılması gereken iyileştirmelerden bahsedebilir misiniz?*

İşgücü piyasası ile ilgili üç önemli dönüşüm gerekiyor. Birincisi, mesleki eğitim mezunları aldıkları eğitim ile ilişkili alanlarda çalıştıklarında alacakları ücrette iyileştirme yapılması lazım. İşgücü piyasasına giren mesleki eğitim mezunları ister eğitim aldıkları alanda isterse eğitimleri ile ilişkili olmayan bir alanda çalıştıklarında aldıkları ücrette önemli bir farklılık olmazsa bu durumda çalışma koşulları ve kariyer planları nedeniyle eğitimleri ile ilişkili olmayan alanlarda çalışmayı tercih ediyor. Doğal bir tercih bu. Şu anda en önemli sorunumuz bu. Mesleki eğitim mezunlarını eğitim aldıkları alanlarda istihdama teşvik edecek ücret iyileştirilmesine ihtiyaç var. İşverenin bu konuda adım atması gerekiyor. Aradığım elemanı bulamıyorum demek bir dereceye

kadar makul. Bununla birlikte Şu soruyu da gündeme getirebiliriz: aranıp bulanamayan is pozisyonu için ne kadar ücret verilecek? Her yıl mesleki ve teknik eğitimden 300 binin üzerinde yeni mezun veriyoruz. Diğer taraftan daha önce mezun olanlar da var. Dolayısıyla aranan elemana verilecek ücret arttıkça çalışmak isteyen sayısı da artacak ve aranan eleman da bulunabilecektir. İkinci önemli sorun, işverenlerin yeni mezunlar yerine deneyimli çalışanı istihdamda tercih etmesi. Bu tercih yeni mezunların aleyhine çalışıyor. Bu yaklaşımın değişmesine ihtiyacımız var. Bu durumda yeni mezunlar eğitim aldıkları alanda istihdam imkânına nasıl kavuşacaklardır? İşverenin bu tercihi mesleki eğitim mezunlarını eğitim aldıkları alanlar dışında istihdam arayışına zorluyor. Son olarak, işgücü piyasasının talep ve istihdam kapasitesine göre her alanda öğrenci kapasitesini oluşturmak. Bu sorun Bakanlık olarak bizim sorunumuz. Bu sorunu çözebilmek için 2019 yılında Türkiye'nin mesleki eğitim haritasını çıkarttık. Gördüğümüz en önemli sorun arz-talep uyumsuzluğudur. Şimdi mesleki eğitim kapasitesini bu haritaya göre yeniden yapılandırmaya ve arz-talep uyumunu rasyonel bir şekilde oluşturmaya çalışıyoruz. Bu dönüşümler elbette tüm problemleri çözmez de işgücü piyasasında önemli bir iyileşme sağlayacaktır.

| *Peki yükseköğretim alanında nasıl bir iyileştirme yapılmalı?*

Burada da iki dönüşüm gerekiyor. Birincisi, mesleki eğitimin akademik ve jenerik beceriler açısından daha fazla desteklenmesi ile ilgili dolaylı bir dönüşüm. Günümüzde işgücü piyasasında mesleklerin talep ettiği beceri setleri dinamik bir şekilde değişiyor. Özellikle üretim ve hizmet sektöründe yapay zekâ ve otomasyonun yaygınlaşması mesleki eğitimin yeniden yapılandırılmasını zorunlu kıldı. Yeniden yapılandırmada ülkeler mesleki eğitimi hızla değişen çalışma koşullarına uyumu destekleyen ve

kolaylaştıran akademik ve jenerik becerilerle destekliyor. Biz de bu dönüşümü bir yıldır devam eden sektör ve paydaşlarımızla yaptığımız uzun çalışmalar sonunda tamamladık. Dolayısıyla akademik becerilerin daha fazla desteklendiği yeni mesleki eğitim, mezunlarının istediklerinde yükseköğretime erişimlerini kolaylaştıracaktır. Diğer taraftan mesleki ve teknik ortaöğretim ile meslek yüksekokullarının (MYO) ilişkilerinin yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç var. Örneğin, dört yıl elektrik programı okuyup mezun olan mesleki eğitim mezunu MYO’da ilgili programa yerleştiğinde alacağı derslerle elektrik ile ilgili hiçbir ders almamış diğer bir lise mezunu aynı programa yerleştiğinde alacağı derslerde hiçbir farklılık yok. Aynı dersleri alıyorlar ve başarılı olduklarında iki yılda mezun oluyorlar. Burada bir sorun olduğunu düşünüyorum. Mesleki eğitim mezunu MYO’da alanı ile ilgili bir programa yerleştiğinde alacağı derslerde ve dolayısıyla eğitim süresinde bir farklılaşmaya ihtiyaç var. Eğer böyle bir dönüşüm sağlanabilirse hem mesleki eğitim bugünden çok daha fazla değerli olabilecek hem de işgücü piyasasına geçişler daha hızlı olacaktır.

| *Kitapta da yer verdiğiniz projelerden ikisi dikkatimi çekti: Mesleki eğitimde AR-GE projesi ve 1.000 okul projesi. Bunları biraz açabilir misiniz?*

Bildiğiniz gibi Covid-19 salgını ile mücadele günlerinde mesleki eğitim üretim kapasitesini maksimuma çıkartarak toplumun ihtiyaç duyduğu acil ürünlerin büyük bir kısmını üretebildi. Bu üretim kapasitesini farklı bir evreye taşımak istedik ve Türkiye’de 40 mesleki ve teknik Anadolu lisesinde AR-GE merkezi kurduk. AR-GE merkezlerimizi de fikri mülkiyet ile ilişkilendirdik. Yani bu merkezler mesleki eğitimde patent, faydalı model, tasarım ve marka üretim ve tesciline odaklandılar. Bu konuda da çok önemli mesafede aldık. 2019 yılında 12 patent ve

8 faydalı model, 2020 yılında ise 103 tasarım ve 19 marka tescili alındı. Dolayısıyla toplam 142 tescil alınmış oldu. 2020 yılı için hedefimiz 100 ürün tescili idi. Yıl bitmeden bu hedefi önemli oranda aştık. Diğer taraftan halen 66 patent, 85 faydalı model, 197 tasarım ve 260 tasarım olmak üzere toplam 608 tescil başvurusu da değerlendirilme aşamasındadır. Gördüğümüz gibi kısa sürede çok önemli mesafe alındı. AR-GE merkezleri artık bu sürecin amiral gemileri olacaklar.

| *Mesleki eğitimde 1.000 okul projesi?*

Bu proje de mesleki eğitimin güçlendirilmesi hedefleniyor. Hedefi de mesleki eğitim okullarında başarı farklarını azaltmak. Yani mesleki eğitimde bazı kriterlerde diğer mesleki eğitim okullarımıza göre görece düşük performans gösteren bin okulumuza her açıdan ek destek sağlamayı hedefliyoruz. Eğitim-öğretim ortamlarından kültür-sanat-spor alanlarında desteğe, temel becerilerde ilave destek eğitim programlarına kadar çok farklı alanlarda önemli destek sağlayacağız. Sonuçta mesleki eğitim verilen okullarımız çok daha güçlü olacak.

MEB'DEN MESLEKİ EĞİTİMİ GÜÇLENDİRMEK İÇİN YENİ ADIM: 'MESLEKİ EĞİTİMDE 1.000 OKUL' PROJESİ

(Milat, 15 Kasım 2020)

Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) son yıllarda mesleki eğitimde önemli bir dönüşümü sağladı. Mesleki eğitimde yıllardan beri dile getirilen kronik sorunlar birer birer çözülmeye başladı. Mesleki eğitimin Covid-19 salgını ile mücadelenin ilk aylarında toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik yaptıkları üretimler ve gösterdikleri performans hepimizin hafızasına kazandı. Mesleki eğitimde öğrenci sayısı ve özellikle başarılı öğrencilerin yönelimleri giderek artıyor. MEB, geliştirdiği yeni projelerle bu iyileşme sürecini sürekli canlı tutuyor. MEB, bu kapsamda en son 'Mesleki Eğitimde 1.000 Okul' projesini hayata geçirdi. Projenin kapsamı göz önüne alındığında son yıllarda mesleki eğitimde kalitenin artırılması ile en önemli adımlardan birisi olduğu görülüyor. Biz de projenin detaylarını mesleki ve teknik eğitimden sorumlu MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ile konuştuk.

| *Ekim ayında mesleki eğitimde oldukça kapsamlı bir proje başlattınız. Mesleki eğitimde 1.000 okul projesinde amacınız nedir?*

Projenin odağında, mesleki eğitimde son yıllarda yaşanan iyileşmenin tüm meslek okullarımıza yaygınlaştırılması ve mesleki eğitimin kalitesinin artırılması yer alıyor. Oldukça kapsamlı bir proje. Proje mevcut 3 bin 259 mesleki ve teknik Anadolu

lisesinden bin mesleki ve teknik Anadolu lisesini kapsıyor. Proje süresini bir yıl olarak belirledik. Proje kapsamında seçilen bu okullarda yaklaşık 600 bin öğrenci eğitim alıyor. Okulların seçiminde öğrencilerin devamsızlık oranı, akademik başarı oranı, sınıf tekrarı yapan öğrenci oranı ve örgün eğitim dışına çıkan öğrenci oranı gibi kriterler kullanıldı. Proje kapsamında bu okullarımızı çok-boyutlu destekleyeceğiz. Proje sonunda bu okullarımızda ciddi iyileşme sağlayacağımıza inanıyoruz. Böylece mesleki eğitimin kalitesini tüm okullarımızda artırmış olacağız. Mesleki eğitimde kalitenin artması dolaylı olarak eğitim sistemimizin kronik bir sorunu olan okullar arası başarı farkının azaltılmasına da katkıda bulunacaktır.

| *Okullara ne gibi destekler sağlayacaksınız?*

Amacımız belirlediğimiz okulları çok-boyutlu olarak desteklemek. Öncelikle okul yöneticilerimize ve öğretmenlerimize yönelik eğitim programları başlattık. Diğer taraftan, okulların fiziki altyapısını güçlendiriyoruz. Yeni laboratuvarlar yapacağız, mevcutlarını güncelleyeceğiz. Tüm okullarımıza kütüphane yapacağız. Spor alanları oluşturacağız. Öğrencilerimizin temel ve akademik beceri eksikliklerini telafi etmeye yönelik destek eğitim programları uygulayacağız. Öğrencilerimizin kişisel gelişimlerini desteklemeye yönelik farklı destek programları uygulayacağız. Ayrıca, öğrencilerimizin ebeveynlerinin eğitim düzeylerini artırmalarına yönelik eğitim destekleri sunacağız.

| *Projenin hedefinde sadece öğrenci bulunmadığı görülüyor.*

Bu projenin en önemli özelliklerinden birisi, öğrencilerimizin gelişiminin desteklenmesinin çok boyutlu olarak ele alınmasıdır. Dolayısıyla, bu projeyi diğer projelerden ayıran en önemli özelliği, odağında sadece öğrencilerin olmaması, öğrencilerin

yanı sıra okullardaki yönetici ve öğretmenleri ve özellikle aileleri kapsamaktadır.

| *Projenin detaylarına inelim o zaman. Öncelikle okul yönetici ve öğretmenlerden başlayalım. Bu kapsamda neler yapacaksınız?*

Okul yöneticilerimize ve öğretmenlerimize yönelik eğitimler düzenleyeceğiz. Öncelikle yönetici ve öğretmenlerinin proje farkındalığını artırmak ve bilgilendirmek için tüm okullara yönelik eğitimler düzenlemeye başladık. Bu eğitimler 81 ilimizde halen devam ediyor. Ayrıca, okul yöneticilerimize yönelik kişisel gelişim ve liderlik eğitimleri düzenleyeceğiz. Diğer taraftan, bu okullardaki tüm meslek alan ve atölye öğretmenlerimizin proje süresinde iş başı ve mesleki gelişim eğitimleri almaları sağlanacaktır. Gerekli planlamalar yapıldı.

| *Seçilen okulların fiziki ortamlarının iyileştirilmesi için neler yapacaksınız?*

Bu okullarımızın bakım ve onarımlarına öncelik verdik. Bu kapsamda şu ana kadar 20 milyon TL'lik onarım desteği sağladık. Okulların tamamında kütüphane oluşturmayı ve bilgi iletişim teknolojileri ile zenginleştirmeyi hedefliyoruz. Bu konuda da gerekli adımı hemen attık. Ve ilk adım olarak 350 okulumuzda kütüphane oluşturduk. Bu amaçla okullarımıza yaklaşık 17,5 Milyon TL'lik destek sağladık. 2021 yılının ilk beş ayında tüm kütüphanelerimizi tamamlamış olacağız. Bu okullarımıza akıllı tahta desteği sağlayacağız. Diğer taraftan okullarımızın her birinde en az bir yeni laboratuvar ve tasarım ve beceri atölyesi kuracağız. Ayrıca, mevcut laboratuvarları güncelleyeceğiz. Bu kapsamda da okullarımıza yaklaşık 85 Milyon TL destek sağladık. Dolayısıyla projenin bu boyutunda şu ana kadar 122,5 Milyon TL'lik destek sağlamış olduk.

| *Bunların tamamı sağlandığında eğitim ortamları daha zenginleşmiş olacak. Öğrencileri desteklemek için neler yapacaksınız?*

Öğrencilerimize yönelik desteklerimiz iki ana tema üzerinden gerçekleştirilecek. Birinci destek paketi, temel beceri eğitim desteğine odaklanıyor. İkincisi ise kişisel gelişim desteğini kapsayacak. Birinci destek paketi, öğrencilerimizin temel eğitimden aşamasında eksik kalan temel beceri eksikliklerini telafi etmeyi hedefliyor. Bu kapsamda destek eğitim programı geliştirildi. Bu eğitimlerde özellikle Türkçe, matematik ve fen okuryazarlığının iyileştirilmesine ağırlık vereceğiz. Gerekli materyallerin hazırlanmasında sona yaklaştık. Diğer taraftan, destekleme ve yetiştirme kurslarında bu proje kapsamındaki okullara ilave destek eğitimleri sunacağız. Ayrıca, 81 ilde bulunan ve özel yetenekli öğrencilere eğitim desteği sunan Bilim ve Sanat Merkezleri (BİLSEM), 2021 yılından itibaren proje kapsamındaki okulların öğrencilerine proje geliştirme ve gerçekleştirme desteği sağlayacak.

| *Öğrencilere kişisel gelişim destek paketinde neler var?*

Öncelikle okullarımızda bireysel veya grup olarak spor aktiviteleri yapabilecek yaşam merkezleri oluşturacağız. Böylece öğrencilerimiz okulda rahatlıkla spor aktiviteleri yapabilecekler. Tüm öğrencilerimize ilk yardım eğitimi verilecek ve isteyen öğrencilerimize yüzme öğretilecek. Yine, öğrencilerimize düzenli olarak psikososyal destekler verilecek. Okullarda düzenli olarak madde bağımlılığı üzerine bilgilendirici etkinlikler düzenlenecek. Diğer taraftan, tüm okullarımız her ay bilim, kültür, sanat, spor ve sanayi gibi alanlarda başarılı ve tanınan kişilerin deneyimlerini paylaşmaya yönelik kariyer günleri düzenleyecekler. Yine bu okullardaki öğrencilerimizin müzik, tiyatro ve sinema gibi etkinliklere katılımları desteklenecek. Ayrıca, proje kapsamındaki okulların tamamı Anadolu güzel sanatlar ve spor

liseleri ile eşleştirilecek ve ortak kültür, sanat ve spor etkinlikleri düzenlenecektir.

| *Projede aileleri de unutmamışsınız. Bu kapsamda neler yapacaksınız?*

Bildiğiniz gibi ailelerin eğitim durumu öğrencilerin akademik başarılarını etkiliyor. Türkiye’de okullar arası başarı farklarını azaltmada ebeveyn eğitim seviyesinin yükseltilmesi, öncelik verilmesi gereken politika alanlarından birisini oluşturuyor. Bu nedenle projeye ebeveynleri de dâhil ettik. 81 ilde yöneticilerimizin koordinasyonu ile halk eğitim merkezlerinde velilerimizin talepleri doğrultusunda istedikleri alanlarda sertifikalı eğitimler düzenlenecek. Ayrıca, isteyen velilerimize açıköğretim yoluyla eğitimlerine devam edebilme imkânı sağlanacak.

| *Projenin detaylarına baktığımızda oldukça kapsamlı olduğu ve mesleki eğitimde çok-boyutlu bir iyileşmeyi odağına koyduğu görülüyor. Projenin takibi nasıl olacak?*

Projenin tüm basamaklarını ve bütçelendirilmesini yaptık. Yukarıda da ifade ettiğim gibi projenin çeşitli aşamaları kısa sürede başladı. Özellikle, Covid-19 salgın koşullarını göz önüne alarak önceliğimizi okul ortamlarının iyileştirilmesi ve zenginleştirilmesine verdik. Bu kapsamdaki yatırımlarımızı hızla tamamlayacağız. Diğer taraftan, projenin performans göstergeleri de belirlendi. Tüm illerimizdeki gelişmeleri performans göstergeleri üzerinden izliyoruz. Bakanlığımızda Mesleki ve Teknik Eğitim Genel Müdürlüğünde bir birim, projenin koordinasyonunu yürütüyor. Tüm aşamalarını bakanlık bürokratlarımız ve il yöneticilerimizle her ay detaylı toplantılarla ele alıyoruz. Gelişmeleri kamuoyu ile de düzenli bir şekilde paylaşacağız. Ayrıca, detaylı raporlar da hazırlayacağız.

TIMSS 2019 SONUÇLARI YÜZ GÜLDÜRDÜ

(Milat, 12 Aralık 2020)

Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından dört yıllık periyotlarla yapılan uluslararası bir araştırma olan TIMSS 2019 sonuçları açıklandı. Türkiye'nin bu araştırmadaki performansı göz dolduruyor. Sonuçlar Milli Eğitim Bakanı Ziya Selçuk tarafından açıklandı. Ayrıca MEB, TIMSS 2019 sonuçları ile ilgili yürütücülüğünü MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer'in yaptığı detaylı bir değerlendirme raporu yayımladı. Biz de TIMSS 2019 sonuçlarını MEB Bakan Yardımcısı Mahmut Özer ile değerlendirdik.

| *Öncelikle tebrik ederiz. Türkiye için oldukça sevindirici bir sonuç. Öncelikle TIMSS araştırması ile ilgili kısa bir bilgi verebilir misiniz?*

Teşekkür ederim. Bildiğiniz gibi TIMSS araştırması, Uluslararası Eğitim Başarılarını Değerlendirme Kuruluşu (IEA) tarafından dört yıllık aralıklarla yapılan uluslararası bir araştırmadır. TIMSS, 4. ve 8. sınıf düzeyindeki öğrencilerin matematik ve fen alanlarındaki başarılarını değerlendirmekte olup PISA araştırmasından farklı olarak müfredata çok daha bağlı bir araştırmadır. Türkiye TIMSS araştırmalarına 1999 yılından itibaren farklı sınıf düzeylerinde katılmaktadır. Türkiye önceki dönemlerde sadece 8. sınıf düzeyinde katılmıştı. 2011 yılından itibaren düzenli bir şekilde hem 4. sınıf hem de 8. sınıf düzeyinde katılım göstermektedir.

| *Bu tip araştırmalarda sıralama mı yoksa alınan puanlar mı önemli?*

Önemli olan alınan puanlardaki yıllara göre sağlanan iyileşme-
dir. Elbette sıralama da önemli, zaten puanlardaki artış sırala-
malarda da yükseliş beraberinde getiriyor. Ancak, bu tip araştır-
malarda puan ve sıralamanın ötesinde değerlendirilmesi gereken
başka boyutlar da var. Örneğin, üst ve ileri yeterlik düzeylerin-
deki öğrenci oranları çok önemli. Diğer ülkelere göre bu yeter-
likler düzeylerinde öğrenci oranlarında karşılaştırma yapmak
gerekiyor. Bir diğer önemli parametre ise alt yeterlik düzeyine
ulaşmamış öğrenci oranı ve sosyoekonomik seviye ile ilişkileri.
Bu da önemli bir gösterge. Ayrıca bölgeler arası başarı farkları
da önemli bir başlık. Kısaca, araştırmanın sağladığı sonuçları
tüm boyutları ile sağlıklı bir şekilde değerlendirmemiz gerekiyor.

| *O zaman puanlardan başlayalım. Türkiye'nin puanlarını yıl-
lara göre karşılaştırmalı verebilir misiniz?*

Türkiye, puanlarında oldukça önemli artışlar sağladı. Türkiye 8.
sınıf düzeyinde fen alanında ilk kez TIMSS uygulamalarında sa-
bit başarı ölçüsü olarak kabul edilen ölçek orta noktanın (500
puan) üzerine çıkarken matematik alanında puanını artırarak
orta nokta seviyesine ulaştı. Başka türlü söylersek, Türkiye, 2015
yılında 458 olan 8. sınıf matematik puanını 38 puanlık artışla
496'ya yükseltti. 2015 yılında 493 olan 8. sınıf fen puanını ise
22 puanlık artışla 515'e yükseltti. Bunlar çok önemli artışlar. Di-
đer taraftan Türkiye'nin 4.sınıf matematik alanında puanı 523,
fen alanında ise 526 puan olarak gerçekleşti. Dolayısıyla, 4.sı-
nıf düzeyinde ilk kez her iki alanda da 500 puanın üzerine çıktı.

Türkiye Eğitimde Artık Bir Üst Ligde

| *Bu puan artışları sıralamaya da yansdı değil mi?*

Evet. Türkiye'nin sıralamalarında önemli artışlar görüldü. Örneğin, 8. sınıf düzeyinde Türkiye, 39 ülkenin katıldığı matematik uygulamasında 2015 yılında 24. sırada yer alırken 2019 yılında 20. sıraya; fen uygulamasında ise 2015 yılında 21. sıradan 2019 yılında 15. sıraya yükseldi. Matematik alanında Türkiye 18 ülkeden daha başarılı oldu ve Norveç, İsveç, Portekiz ve İtalya ile benzer düzeyde performans gösterdi. Fen başarısında ise Türkiye'nin geride bıraktığı ülkeler arasında İtalya, Norveç, Fransa ve Yeni Zelanda da bulunuyor. Türkiye, 4. sınıf düzeyinde matematik uygulamasında 2019 yılında 58 ülke arasında 23. sıraya; fen uygulamasında ise 58 ülke arasında 19. sıraya yükseldi. Gösterdiği performans ile Türkiye'nin, 4. sınıf düzeyi matematik alanında daha başarılı olduğu 28 ülkenin arasında Kanada İspanya ve Fransa da bulunuyor. Fen alanında ise Türkiye; İtalya, Portekiz, Fransa ve Belçika (Flaman Bölgesi)'nin da bulunduğu 29 ülkeden daha başarılı oldu.

| *Bu iyileşmeler yüksek yeterlik düzeylerindeki öğrenci oranlarımıza da yansdı mı?*

Tüm bu iyileşmeler, yüksek yeterlik düzeyindeki öğrenci oranlarımızda da kendini gösteriyor. İleri yeterlik düzeyindeki öğrenci oranlarına göre yapılan sıralamalarda Türkiye'nin konumu puanlara göre yapılan sıralamalardan çok daha yüksek. Örneğin Türkiye, 4. sınıf fen alanında başarı sıralamasında 58 ülke arasında 19. sırada yer alırken ileri yeterliğe sahip öğrenci oranlarına göre yapılan sıralamada 9. sıraya yükseliyor. Bunlar oldukça sevindirici sonuçlar.

| *TIMSS sonuçlarına genel olarak baktığımızda tüm göstergelerde çok önemli iyileşme olduğu görülüyor.*

Evet. TIMSS 2019 sonuçları eğitimde yıllardan beri süren iyileşme eğiliminin ivmesi artarak devam ettiğini gösteriyor. Burada değinilmesi gereken bir diğer önemli nokta, sağlanan iyileşmenin tüm bölgelerimize yansımış olması. Bu oldukça önemli bir başarı. Bu süreçler elbette çok büyük emek gerektiriyor. Bu vesile ile TIMSS 2019 sürecinin başarı ile tamamlanmasında büyük emek veren Ölçme Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürümüz Sadri Şensoy, Temel Eğitim Genel Müdürümüz Cem Gençoğlu ve çalışma arkadaşlarına, 81 il müdürümüze, okul yöneticilerimiz, öğretmenlerimiz ve öğrencilerimize teşekkür ediyorum. Diğer taraftan, TIMSS 2019 değerlendirme raporunu hazırlayan arkadaşlarımıza ve değerlendirme raporları danışma kuruluna şükranlarımı sunuyorum.

Eğitimde İyileşme Devam Ediyor

| *2019 yılı Aralık ayında açıklanan PISA 2018 sonuçlarında da çok önemli başarı elde edildi. TIMSS 2019 sonuçları da oldukça iyi. Eğitim sisteminin geneli hakkında nasıl bir sonuca ulaşıyorsunuz? Bu iki sonucu birlikte nasıl değerlendiriyorsunuz?*

Bildiğiniz gibi son onlu yıllarda eğitime çok büyük yatırımlar yapıldı. Yapılan derslik sayısından atanan öğretmen sayısına ve okulların altyapılarına yapılan yatırımlara kadar çok önemli destekler sağlandı. İyileştirmeler eğitimin birçok alanında birlikte gerçekleştirildi. Diğer taraftan müfredatta iyileştirmeler yapıldı. Türkiye'nin okullaşma oranlarında çok önemli iyileşme sağlandı. Öğrenci sayısında çok önemli artışlar sağlandı. Yaklaşık 18 milyon öğrencinin olduğu bir eğitim sisteminden bahsediyoruz. Böylesine büyük bir ölçeğin elbette sorunları olacaktır. Bakanlık olarak tüm alanlarda sürekli iyileşme sağlamaya çalışıyoruz. PISA ve TIMSS olmak üzere aldığımız sonuçlar, eğitimde iyi şeyler olduğunu, çoğu kez ifade edildiğinin aksine,

eğitimin çoğu göstergede iyi durumda olduğunu ve iyileşmenin devam ettiğini, arttığını ve tüm bölgelere yayıldığını göstermesi açısından çok önemli. Örneğin, OECD'nin PISA 2018 raporu da 2003 ile 2018 yılları arasında 15 yaş grubu öğrenci sayısında önemli oranda artış olmasına rağmen matematik okuryazarlığı, fen okuryazarlığı ve okuma becerilerinde performansında en büyük iyileşmenin gerçekleştiği tek ülkenin Türkiye olduğunu gösteriyor. Bir diğer deyişle, Türkiye'nin eğitimde gösterdiği iyileşmeyi uluslararası öğrenci başarı araştırmaları da teyit ediyor. Bu açıdan gelinen nokta gelecek açısından oldukça umut verici. Bakanlık olarak daha iyi olmak için çaba sarf ediyoruz.

EĞİTİM ÜZERİNE SÖYLEŞİLER

Mahmut Özer

Artan küresel rekabet ortamında ülkeler eğitim sistemlerinin iyileştirilmesine büyük önem vermekte ve beşerî sermayelerinin niteliğini artırmaya çalışmaktadır. Kaliteli eğitimin toplumun tüm kesimlerine yayılması, hemen tüm ülkelerde arzu edilen ancak çoğu ülkede tam olarak ulaşılamayan bir politika hedefidir. Diğer ülkeler ile karşılaştırıldığında eğitim sistemimiz devasa bir ölçüğe sahiptir. Ülkemizde temel, orta ve yükseköğretimde son yıllarda çok önemli iyileştirmeler sağlanmıştır. Özellikle temel ve ortaöğretimde uluslararası öğrenci başarı araştırmalarında da bu iyileşme eğilimi açık bir şekilde görülmektedir.

Bu kitap, yazarın Millî Eğitim Bakanlığı Bakan Yardımcılığı görevi süresince yapılan 26 röportajı içermektedir. Röportajlarda ağırlıklı olarak mesleki ve teknik eğitim, özel eğitim ve rehberlik ve ölçme değerlendirme ile sınav hizmetlerine yönelik gelişmeler ele alınmaktadır. Röportajlar yayımlandığı tarihe göre sıralandığı için gelişmeleri de tarihsel olarak izleyebilme imkânı vermektedir. Pandemi döneminin de tesiriyle 2020 yılı dünya çapında eğitim sistemlerinin yeniden sorgulandığı ve önemli değişimlerin başlangıçlarının yapıldığı bir yıl olmuştur. Türk Millî Eğitim sisteminin zor küresel şartlar altında, özellikle mesleki teknik eğitim altyapısı ile ulusal salgın seferberliğimize nasıl büyük bir katkıda bulunduğu hikayesini bu kitapta bulacaksınız. Sağlık ordumuzun yanında, onlarla omuz omuza çalışan eğitim ordumuzun tüm süreçlere nasıl dahil olduğunu net bir biçimde göreceksiniz. Mesleki eğitimdeki paradigma değişiminin, ar-ge çalışmalarının en erken yaşlarda başlatılmasının Türkiye'yi 21. yüzyılda taşımak istediği hedefi ve bu hedef yolunda atılan kararlı adımları tarihe not düşerek arka arkaya sıralayan söyleşiler ileride yapılacak çalışmalara da ışık tutan bir nitelikte siz okuyucular ile buluşuyor.

Nevşehir Yerleşkeleri:
Mustafapaşa - Uçhisar - Ürgüp
Tel: 0384 353 5009 (pbx) Faks: 0384 353 5125
İstanbul Yerleşkesi:
Sabiha Gökçen Uluslararası Havalimanı
Tel: 0216 588 0010 (pbx) Faks: 0216 588 0012
info@kapadokya.edu.tr

